

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

**Tjaša Tabaj**

**OVSE V SLOVENSKIH DNEVNIH ČASOPISIH**

**Diplomsko delo**

**LJUBLJANA 2006**

**UNIVERZA V LJUBLJANI  
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

**Tjaša Tabaj**

**Mentorica: doc. dr. Sandra Bašić Hrvatin**

**OVSE V SLOVENSKIH DNEVNIH ČASOPISIH**

**Diplomsko delo**

**LJUBLJANA 2006**

**Zahvaljujem se mentorici, ki mi je pri izdelavi  
diplomskega dela pomagala s koristnimi nasveti.  
Posebna zahvala pa gre vsem bližnjim, ki so me ob  
tem podpirali in spodbujali.**

**Avtorica**

## **OVSE V SLOVENSKIH DNEVNIH ČASOPISIH**

Množični mediji ljudi informirajo o dogajanju doma in po svetu. Ljudje imajo o domačih dogodkih tudi lastne izkušnje, o mednarodnih pa dobijo informacije le iz medijev. Zato mediji s svojim poročanjem močno vplivajo na oblikovanje javnega mnenja o mednarodnih zadevah. Teorija prednostnega tematiziranja, teorija spirale molka in teorija boleznih medijev namreč predvidevajo, da poročanje medijev vpliva na oblikovanje javnega mnenja. Mediji določajo dnevni red tem, o katerih se govori. S poročanjem oblikujejo prevladujoča mnenja v javnosti oziroma mnenja, ki so razumljena kot prevladujoča. Ostala mnenja izginjajo. Negativno poročanje medijev pa pri ljudeh vzbuja nezanimanje in ciničnost do politike in politikov. Slovensko javno mnenje Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi ni naklonjeno. Javnomenjske raziskave so pokazale, da v Sloveniji OVSE ne poznamo, in da v Sloveniji menimo, da nam ministrsko zasedanje v Ljubljani ni prineslo nobene koristi. Glede na omenjene teorije je negativno javno mnenje posledica poročanja slovenskih medijev. Delo, Dnevnik in Večer, so namreč v letu 2005, ko je Slovenija predsedovala OVSE, o tej organizaciji večinoma poročali negativno. Omenjali so probleme organizacije, neuspehe pri delovanju, potovanja predsedujočega in njegove neuspehe ter stroške in težave ob organizaciji ministrskega vrha ob koncu leta 2005.

**KLJUČNE BESEDE:** množični mediji, novinarstvo, javno mnenje, OVSE

## **OSCE IN SLOVENIAN DAILY NEWSPAPERS**

Mass media inform people about happening at home and around the world. A lot of things that happen at home learn people from their own experience. The international information learns people only from media. This is why media are very important in shaping public opinion about international affairs. Agenda-setting, spiral of silence and media malaise theory presume that shaping public opinion is a consequence of media report. Media set the daily agenda. They shape dominant opinions and the opinions of minorities are disappearing. Negative media report is a cause of people disinterest and cynics towards politics and politicians. The public opinion in Slovenia on Organization of security and cooperation in Europe is negative. Opinion pools shows, that in Slovenia OSCE is not known and that ministerial conference in Ljubljana was not beneficial for Slovenia. Regarding theories about public opinion, we can say, that Slovenian media are responsible for negative public opinion on OSCE in Slovenia. Delo, Dnevnik and Večer wrote in a negative way about OSCE in year 2005, when Slovenia was in the chair of OSCE. Slovenian newspapers mostly wrote about the problems of organization, failures of OSCE in solving other problems, travels of chairman and his failures and about cost and problems connected to the organization of ministerial summit at the end of year 2005.

**KEY WORDS:** mass media, journalism, public opinion, OSCE

# KAZALO

<b>1. UVOD</b>	<b>7</b>
<b>2. MNOŽIČNI MEDIJI</b>	<b>13</b>
2.1 FUNKCIJE MNOŽIČNIH MEDIJEV	14
2.2 MNOŽIČNI MEDIJI SO VIR INFORMACIJ	14
2.2.1 KDAJ NAJDE NOVICI SVOJE MESTO V ČASNIKU	17
2.3 MNOŽIČNI MEDIJI VPLIVAJO NA POSAMEZNIKE	17
2.3.1 MNOŽIČNI MEDIJI IN JAVNO MNENJE	20
2.3.2 TEORIJA PREDNOSTNEGA TEMATIZIRANJA	21
2.3.3 TEORIJA SPIRALE MOLKA	23
2.3.4 TEORIJA BOLEZNI MEDIJEV	24
2.4 KAKO NAJ NOVINARJI POROČAJO?	25
<b>3. ORGANIZACIJA ZA VARNOST IN SODELOVANJE V EVROPI (OVSE)</b>	<b>28</b>
3.1 ZGODOVINA IN DELOVANJE OVSE	29
3.2 POMEN PREDSEDOVANJA OVSE	30
3.3 PREDSEDUJOČI OVSE	31
3.4 SLOVENSKO PREDSEDOVANJE OVSE	32
3.4.1 PREDNOSTNE NALOGE SLOVENIJE V ČASU PREDSEDOVANJA OVSE	33
3.4.2 OCENE SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA OVSE	34
<b>4. ANALIZA PRIMERA – SLOVENSKI DNEVNI ČASOPISI V LETU 2005</b>	<b>35</b>
4.1 POTEK IN CILJ ANALIZE	36
4.2 PODOBA OVSE V SLOVENSkih DNEVNIH ČASOPISIH	37
4.2.1 KAKO SO INFORMACIJE O OVSE IN NJEGOVIH POLITIKAH VSEBOVANE IN DOSTOPNE V ČASOPISNEM POROČANJU?	38
4.2.1.1 DELO	38
4.2.1.2 DNEVNIK	39
4.2.1.3 VEČER	39
4.2.1.4 STA	39
4.2.2 JE TON POROČANJA NEGATIVEN ALI JE URAVNOTEŽEN?	44
4.2.2.1 ANALIZA NASLOVOV	45
4.2.2.1.1 NASLOVI V DELU	46
4.2.2.1.2 NASLOVI V DNEVNIKU	48
4.2.2.1.3 NASLOVI V VEČERU	49
4.2.2.2 ANALIZA ČLANKOV	51
4.2.3 KAKŠNA JE POVEZANOST MED NEGATIVNIM POROČANJEM O OVSE IN NEGATIVNIM JAVNIM MNENJEM O OVSE V SLOVENIJI?	69
<b>5. ZAKLJUČEK</b>	<b>73</b>
<b>6. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE</b>	<b>77</b>
<b>7. SEZNAM UPORABLJENIH ČLANKOV IZ DNEVNIH ČASOPISOV</b>	<b>81</b>
<b>8. SEZNAM PRILOG</b>	<b>85</b>

## SEZNAM GRAFOV IN TABEL

Graf 1: Vir informacij o EU _____	9
Graf 2: Primerjava dosega bralcev od 2002 do 2005 _____	11
Graf 3: Primerjava števila prispevkov v slovenskih dnevnikih in STA _____	40
Graf 4: Razporeditev naslovov v Delu _____	46
Graf 5: Razporeditev naslovov v Dnevniku _____	48
Graf 6: Razporeditev naslovov v Večeru _____	50
Graf 7: Razporeditev naslovov v treh dnevnikih skupaj _____	51
Graf 8: Omenjanje problemov OVSE v slovenskih dnevnikih _____	53
Graf 9: Kritičnost slovenskih dnevnikov do OVSE _____	55
Graf 10: Pozitivno pisanje slovenskih dnevnikov o OVSE _____	57
Graf 11: Primerjava pozitivno in negativno usmerjenega pisanja med slovenskimi dnevnimi časopisi _____	57
Graf 12: Omenjanje pomena in nalog OVSE v slovenskih dnevnikih _____	58
Graf 13: Omenjanje pomena predsedovanja OVSE za Slovenijo v slovenskih dnevnikih časopisih _____	60
Graf 14: Komentiranje dogodkov povezanih z OVSE v slovenskih dnevnikih _____	61
Graf 15: Predstavitev mnenja strokovnjaka ali uradne osebe v slovenskih dnevnikih časopisih _____	62
Graf 16: Predstavitev mnenja uradne osebe v slovenskih dnevnikih časopisih _____	64
Graf 17: Omenjanje Ruplovih potovanj v slovenskih dnevnikih časopisih _____	66
Graf 18: Koristnost Ministrske konference za Slovenijo _____	70
Tabela 1: Naklada izbranih tiskanih medijev _____	10
Tabela 2: Primerjava deleža bralcev v odstotkih/doseg od 2002 do 2005 _____	11
Tabela 3: Število prispevkov objavljenih v Delu _____	38
Tabela 4: Število prispevkov objavljenih v Dnevniku _____	39
Tabela 5: Število prispevkov objavljenih v Večeru _____	39
Tabela 6: Število prispevkov objavljenih na spletni strani STA _____	40
Tabela 7: Naslovi v Delu _____	46
Tabela 8: Naslovi v Dnevniku _____	48
Tabela 9: Naslovi v Večeru _____	49

## 1. UVOD

Slovenija je v letu 2005 od Bolgarije prevzela predsedovanje Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE). S 1. januarjem 2005 je slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel postal predsedujoči OVSE. OVSE je mednarodna organizacija, ki s 55 sodelujočimi državami predstavlja največjo regionalno mednarodno organizacijo<sup>1</sup>. Za Slovenijo je predsedovanje mednarodni organizaciji pomemben dogodek, saj majhne države, kakršna je Slovenija, svoje zunanje politične cilje uresničujejo predvsem z delovanjem znotraj mednarodnih organizacij. Za Slovenijo je bilo predsedovanje OVSE po dvoletnem nestalnem članstvu Slovenije v Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov (VS OZN) največje priznanje mednarodne skupnosti o uveljavljenosti Slovenije. Hkrati pa je predsedovanje OVSE bilo priprava na predsedovanje Evropski uniji (EU), ki ga bo Slovenija prevzela leta 2008.

V letu 2005 je torej Slovenija predsedovala OVSE, kar je vplivalo na večjo medijsko pozornost zunanjepolitičnim temam in na povečano zanimanje slovenske javnosti za »daljne« dežele, kot so države centralne Azije<sup>2</sup>. Zato me je v diplomski nalogi zanimalo, kako so slovenski dnevni časopisi v letu 2005, v času slovenskega predsedovanja OVSE, poročali o tej organizaciji. OVSE namreč ni medijsko zanimiva organizacija, kar Hopmann (2005: 126) pojasni z dejstvom, da večina njenih dejavnosti poteka v odročnih delih regije, daleč stran od pozornosti mednarodnih medijev. To je tudi razlog, da kljub svoji uspešnosti pri preprečevanju konfliktov, organizacija za to praviloma ne dobiva posebnih priznanj. Ne samo za medije, tudi za javne uslužbence in znanstvenike se 'nič ne dogaja', če ne izbruhne konflikt. Če pa konflikt izbruhne, je potrebno iskati razloge za to, in Hopmann (2005: 126) meni, da ni izključeno, da bi se tudi OVSE hotelo prikazati kot institucijo, ki ni sposobna preprečiti izbruhov nasilja. Geografska oddaljenost in domnevna nemoč OVSE dajeta vtis o manjši pomembnosti organizacije v evropskem prostoru.

Slovenski mediji so večjo pozornost OVSE namenili le v času slovenskega predsedovanja.

---

<sup>1</sup> Ministrstvo za zunanje zadeve, dostopno na: <http://mzz.gov.si> (10. oktober 2006).

<sup>2</sup> Eurobarometer 63.4., dostopno na [http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national\\_report\\_501\\_final.pdf](http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national_report_501_final.pdf) (30. november 2006).

Poleg tega pa si tudi organizacija sama velikokrat ne želi prisotnosti medijev. Vzrok za to vidi Hopmann (2005:126) v dejstvu, da je preprečevanje konfliktov politično zelo občutljivo področje, kjer medijska pozornost ni zaželena. O razlogih, zakaj si OVSE pri reševanju konfliktov velikokrat ne želi medijske pozornosti, v diplomski nalogi ne bom razpravljala.

Čeprav je Slovenija v letu 2005 predsedovala OVSE in čeprav je bilo decembra v Ljubljani ministrsko zasedanje, menim, da v Sloveniji te organizacije ne poznamo dovolj, kar dokazuje tudi javnomnenjska raziskava Obramboslovnega raziskovalnega centra (ORC) in Centra za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij v okviru Fakultete za družbene vede 'Nacionalna in mednarodna varnost'. V tej raziskavi so anketirani v Sloveniji ocenjevali, kako dobro poznamo mednarodne organizacije. OVSE je pristala na zadnjem mestu kot najmanj poznana. Nepoznavanje stvari ali v tem primeru organizacije, oblikuje nezaupanje v samo organizacijo in posledično tudi negativno mnenje o njej. Da v Sloveniji ne zaupamo OVSE, in da ne verjamemo, da bi lahko ministrska konferenca OVSE ob koncu leta 2005 prinesla Sloveniji kaj koristnega, je pokazala tudi javnomnenjska raziskava o odnosu javnosti do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji, Politbarometer, ki je bila objavljena 19. decembra 2005.

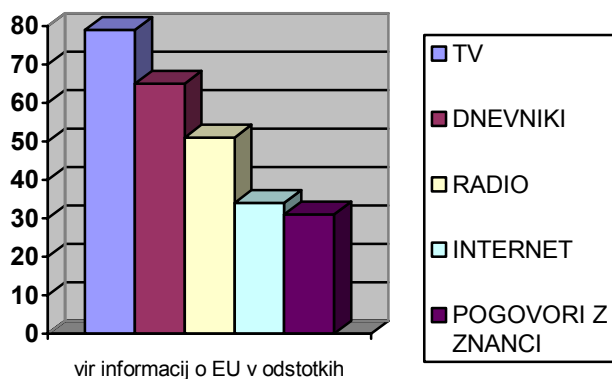
Slovensko javno mnenje organizaciji OVSE torej ni naklonjeno. Na oblikovanje javnega mnenja pa vplivajo mediji. Kajti posameznik, kot piše Splichal (2005: 14), ni avtonomen in svoboden pri oblikovanju mnenj s svobodno razpravo, saj ta izvira iz njihove izpostavljenosti medijem.

Hipoteza, ki jo bom skušala potrditi, je, da gre poročanje slovenskih dnevnih časopisov o OVSE v smeri negativnih novic. Poskušala bom dokazati, da se slovenski mediji osredotočajo predvsem na negativne novice o OVSE. Za negativne novice sem poleg tistih, ki so kritizirale delovanje OVSE in pisale o neuspehih organizacije, štela tudi tiste, v katerih so se novinarji ukvarjali s problemi same organizacije, s potovanji in stroški potovanj predsedujočega ter s stroški organizacije ministrskega zasedanja. Osredotočanje na poročanje o negativnih dogodkih povezanih z OVSE naj bi posledično vplivalo tudi na slovensko javno mnenje, ki ni naklonjeno OVSE.



V diplomski nalogi bom analizirala splošnoinformativne dnevne časopise, saj v Sloveniji največ informacij o Evropski uniji dobimo preko televizije, že na drugem mestu pa so dnevni časopisi<sup>3</sup>.

Graf 1: Vir informacij o EU



Vir: Eurobarometer 63.4 ([http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national\\_report\\_501\\_final.pdf](http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national_report_501_final.pdf))

Glede na to, da so informacije o Evropski uniji informacije o zunanji politiki, kamor spadajo tudi informacije o OVSE, lahko sklepamo, da Slovenci prav tako večino informacij o OVSE dobimo preko televizije. Veliko, kar 65%, pa jih dobimo z branjem dnevnikov. Tretjina Slovencev namreč redno bere dnevno časopisje<sup>4</sup>.

Če dobimo informacije o dogajanju po svetu le iz množičnih medijev in o njih nimamo lastnega izkustva, potem so mediji tisti, ki oblikujejo naš odnos do dogajanja. Te zadeve so mnogo bolj oddaljene, nezanimive, pogosto pa tudi bolj zapletene in težje razumljive povprečnemu gledalcu, bralcu oziroma državljanu, kot to velja za poročanje iz domačih političnih in gospodarskih logov.

S stališča teorije zunanje politike, natančneje njenih virov, javnost in javno mnenje ne moreta biti izločena. Zaradi prepletenosti notranjih in mednarodnih dogajanj, ki je na najbolj splošni ravni očitna tudi t.i. obči javnosti, in mesta, ki ga sredstva množičnega komuniciranja posvečajo zunanjepolitičnim dogajanjem – zlasti med mednarodnimi krizami delež poročil s

<sup>3</sup> Eurobarometer 63.4., dostopno na [http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national\\_report\\_501\\_final.pdf](http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national_report_501_final.pdf) (30. november 2006).

<sup>4</sup> Eurobarometer 63.4., dostopno na [http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national\\_report\\_501\\_final.pdf](http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national_report_501_final.pdf) (30. november 2006).

tega področja občutno narašča – je razumljivo, da morajo tvorci in uresničevalci zunanje politike upoštevati razpoloženje javnosti in njeno splošno usmeritev. Medtem ko se vlade posameznih držav trudijo, da bi mednarodnemu okolju dokazovale, da vodijo zunanjo politiko v skladu s težnjami in pričakovanji njihovega prebivalstva, in da so njihove poteze naravnane k tej skladnosti, pa se morajo te iste vlade truditi, da bi prepričale to prebivalstvo o nujnosti strateških sprememb v vodenju zunanje politike. V tako prepričevanje je vključeno tudi oblikovanje javnega mnenja s prijemi manipulacije. (Benko, 1997: 276-279)

Zato me je zanimala povezava med negativnim javnim mnenjem v Sloveniji in pisanjem slovenskih časopisov o tej organizaciji. Teorije o bolezni medijev namreč poudarjajo, da je sodobni razvoj spremenil medijske vsebine v smeri negativnih novic, tabloidiziranosti, kar je močno povečalo cinizem državljanov glede vlade in političnih voditeljev. (Ferfila, 2002: 488)

Med splošnoinformativnimi časopisi sem se odločila za Delo, Dnevnik in Večer, ker imajo ti največje naklade v Sloveniji.

Tabela 1: Naklada izbranih tiskanih medijev (Bašić Hrvatin in J. Kučić, 2005:191).

<b>Splošnoinformativni dnevni časopisi</b>	<b>Naklada</b>
<b>Delo</b>	81.570
<b>Dnevnik</b>	48.339
Finance	7.984
Slovenske novice	87.901
<b>Večer</b>	51.867
<b>Skupaj</b>	<b>277.661</b>

Vir: Revidirane prodane naklade za obdobje april-junij 2004 (<http://www.soz.si/rpn/index.html>)

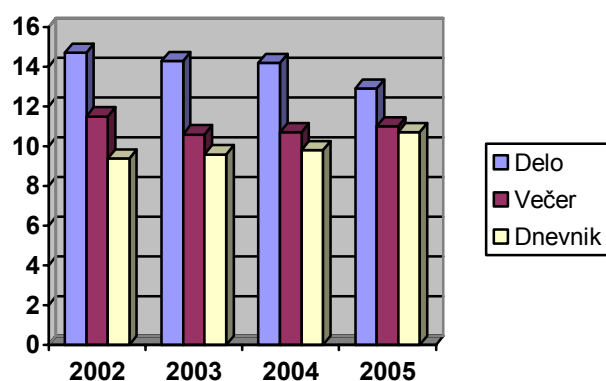
»Po ugotovitvah ministrstva imamo v Sloveniji šest splošnoinformativnih tiskanih dnevnikov: Delo, Dnevnik, Večer, Primorske novice, Slovenske novice in Finance. Njihova skupna naklada naj bi znašala 350.700 izvodov, kar pomeni približno en izvod časopisa na 5,5 prebivalca oziroma 181 izvodov na 1000 prebivalcev« (Bašić Hrvatin in J. Kučić, 2005: 191). Štiri največja medijska podjetja: Delo, Dnevnik, Večer in Slovenske novice pa nadzorujejo več kot 90% dnevniškega trga (Bašić Hrvatin in Milosavljevič, 2001: 16).

Slovenske novice sem iz analize izpustila, ker niso resen dnevni časopis, ampak spadajo med rumeni tisk, ki se ne ukvarja z resnimi zadevami, še manj pa je za rumeni tisk pomembna zunanja politika države. V analizo tudi nisem vključila dnevnika Finance, ker je ta usmerjen predvsem v gospodarstvo.

Tabela 2: Primerjava deleža bralcev v odstotkih/doseg<sup>5</sup> od 2002 do 2005

<b>Dnevnik/leto</b>	<b>2002</b>	<b>2003</b>	<b>2004</b>	<b>2005</b>	<b>Indeks 2005/2004</b>
Slovenske novice	21	22,4	23,4	24,2	103,4
<b>Delo</b>	<b>14,7</b>	<b>14,3</b>	<b>14,2</b>	<b>12,9</b>	<b>90,8</b>
<b>Večer</b>	<b>11,5</b>	<b>10,6</b>	<b>10,7</b>	<b>11</b>	<b>102,8</b>
<b>Dnevnik</b>	<b>9,4</b>	<b>9,6</b>	<b>9,8</b>	<b>10,7</b>	<b>109,2</b>
Direkt	-	-	-	5	-
Primorske novice	6	6,3	5,6	4,4	78,6
Finance	1,4	2	2,9	3,2	110,3
Ekipa	2,8	2,5	2,6	2,5	96,2

Graf 2: Primerjava dosega bralcev od 2002 do 2005



V letu 2005 je 34,6 % bralcev, ki berejo dnevne časopise, bralo Delo, Dnevnik in Večer<sup>6</sup>. Te tri dnevne časopise sem primerjala med seboj glede na doseg bralcev.

Slovenski dnevni časopisi so pretežno namenjeni bralcem v Sloveniji, zato bi lahko sklepali, da se veliko posvečajo notranjepolitičnemu dogajanju, dogajanju v mednarodni skupnosti pa manj. To se poveča le, če je dogajanje v mednarodni skupnosti neposredno vezano na Slovenijo oziroma na slovenske predstavnike.

V diplomski nalogi bom najprej opredelila vlogo množičnih medijev za občinstvo. Koširjeva (2003:60) je namreč prepričana, da so mediji in prek njih novinarji v dobi množičnih medijev postali ključni sooblikovalci globalnega družbenega in našega vsakdanjega življenja.

<sup>5</sup> vir: Nacionalna raziskava branosti – NRB (2002–2005), izvajalec NRB CATI, d.o.o. Dostopna na <http://www.delo.si> (11. oktober 2006).

<sup>6</sup> vir NRB. Dostopno na <http://www.delo.si> (11. oktober 2006).

Novinarji s poročanjem ustvarjajo svojo, medijsko realnost, znotraj katere smo tudi mi. Zato bom v nadaljevanju poglavja poskušala utemeljiti tudi povezavo med javnim mnenjem in množičnimi mediji in potrditi, da množični mediji vplivajo na oblikovanje javnega mnenja, kot to trdita teorija prednostnega tematiziranja in spirala molka Noelle-Neumannove. Mediji namreč s poročanjem o določenih temah te izberejo za pomembne, tiste, o katerih ne poročajo, pa poniknejo v pozabo. Z negativnim pisanjem o političnih voditeljih in organizacijah mediji zmanjšujejo, kot predvideva teorija o bolezni medijev, o kateri govori Ferfila v knjigi *Politično komuniciranje, zanimanje javnosti za politične zadeve*. Hkrati pa postajajo ljudje do njih vedno bolj cinični, kar ugotavljata Craig in Bennet (v Ferfila, 2002: 164), ko preučujeta ameriško javno mnenje. Ugotovila sta, da je 'sovražno napadalni' slog v političnem poročanju resno razpravljanje o delovanju političnih institucij potisnil v ozadje. V ospredje so stopile razprave o napakah in nemoralnosti vedenja politikov.

V tretjem poglavju bom predstavila organizacijo, katere podobo v medijih bom analizirala v predzadnjem poglavju. Na podlagi poznavanja OVSE bom lahko ocenila pisanje slovenskih medijev o tej organizaciji. Predstavila bom tudi prednostne naloge, ki si jih je Slovenija zadala v času predsedovanja ter kratko zgodovino organizacije. Utemeljila bom njen pomen v svetu in tudi pomen predsedovanja organizaciji za majhno državo kot je Slovenija. Ob koncu poglavja bom ocenila slovensko predsedovanje glede na zadane cilje ob začetku predsedovanja in odločitve, ki so bile v letu 2005 sprejete in uresničene ter seveda tudi uspeh ali neuspeh ministrskega zasedanja decembra v Ljubljani.

V predzadnjem poglavju pa se bom analizirala tri slovenske dnevne časopise; *Delo*, *Dnevnik* in *Večer* in njihovo poročanje o OVSE. S kvantitativno analizo besedila bom primerjala in analizirala pogostnost pisanja treh slovenskih dnevnikov o OVSE. V nadaljevanju pa bom preučila odnos slovenskih dnevnikov do OVSE. Poskusila bom dokazati, da so mediji negativno opredeljeni do OVSE, nato pa bom ta negativni odnos poskusila povezati s slovenskim javnim mnenjem o OVSE. Raziskave slovenskega javnega mnenja so namreč pokazale, da v Sloveniji OVSE ne poznamo in tej organizaciji tudi ne zaupamo.

## 2. MNOŽIČNI MEDIJI

Mediji imajo v našem življenju zelo pomembno vlogo, saj si življenja brez medijev pravzaprav ne znamo več predstavljati. Televizija, radio in časopisi nas spremljajo na vsakem koraku. V avtu, na poti v službo, domov ali kamorkoli drugam poslušamo radio, v avtobusih beremo časopise, takoj ko pridemo domov, prižgemo televizijo. Vse, kar se okoli nas dogaja, izvemo iz medijev. Če mediji o nečem ne poročajo, potem za dogodek največkrat niti ne (iz)vemo.

V času množičnih občil realnost konstruirajo gospodarji medijskega pogleda. Ljudje tako po mnenju konstruktivistov postajamo »opazovalci drugega reda«, saj vedno več ljudi živi »vsakdanje življenje« prek množičnih medijev, predvsem televizije. Občila, ki se razglašajo za družbeno ogledalo, ustvarjajo pri ljudeh občutek, da so soudeleženi v javnem življenju, da imajo pregled nad dogajanjem v svetu in domovini. Množični mediji igrajo igro: kar se v družbi pomembnega zgodi, lahko sproti spremljate na televiziji, slišite na radiu, preberete v časopisih. (Košir, 2003: 66)

Prav zato Lazarsfeld in Merton (1999: 31) omenjata tudi narkotično disfunkcijo množičnih medijev kot nadomestilo za praktično delovanje. Poznavanje problemov ljudje zamenjajo z možnostjo, da bi v zvezi z njimi kaj ukrenili. Ker imajo posamezniki na razpolago preveč informacij, da bi jih lahko sprejeli, padejo v stanje apatije ali pasivnosti. Izpostavljenost velikemu številu informacij namreč bralca ali poslušalca prej omami kot napolni z energijo. Ker ljudje vedno več časa namenijo branju in poslušanju, imajo v sorazmerju manj časa za organizirano akcijo. Zato poudarjata, da je svet, ki ga proizvajajo množični mediji, samo še navidezna javnost.

Ljudje namreč za vse dogodke izvemo iz medijev in se počutimo, kot da smo pri njih že samo z gledanjem, poslušanjem ali branjem udeleženi. Zaradi tega občutka so ljudje vedno manj aktivni, mediji jih z ustvarjanjem občutka sodelovanja, uspavajo.

## 2.1 FUNKCIJE MNOŽIČNIH MEDIJEV

Mediji vplivajo na ljudi in njihovo delovanje, vendar pa imajo na občinstvo različno velik vpliv, ki se ga lahko razloži na različne načine. Na informacije, ki jih dobimo preko medijev, se namreč ljudje ne odzivamo in ne ravnamo enako.

McQuail (2005: 457) opozarja, da čeprav imajo množični mediji velike učinke na ljudi, velikost teh učinkov določajo tako sprejemniki kot oddajniki sporočila.

Izpostavljenost medijskim vsebinam namreč vpliva na ljudi predvsem v smeri njihovih lastnih, že obstoječih stališč. Gre za selektivno izpostavljenost medijem in selektivno pozornost. Čeprav bi vsi mediji pisali enako, vsi ljudje gotovo ne bi mislili enako (Splichal, 2005: 269). Komunikologi zato že vrsto let poskušajo razložiti funkcije in učinke množičnih medijev.

## 2.2 MNOŽIČNI MEDIJI SO VIR INFORMACIJ

Ljudje dojemajo sporočila, ki so objavljena v medijih, kot pomembna in edino resnična, velikokrat so namreč edini vir informacij.

Koširjeva (2005: 28) je prepričana, da mediji ostajajo primarni vir informacij o družbi in politiki.

Mediji imajo zato pomembno in kompleksno vlogo pri razumevanju in oblikovanju našega sveta. Od časopisnega poročanja in preiskovalnega novinarstva, do soap oper, dram in filmov nas zalagajo z informacijami in zabavo ter tako vplivajo na naše razumevanje sveta. Tako na posreden način vplivajo na naša prepričanja, vrednote in temeljne odločitve. (Kieran, 2002: x)

Funkcija nadzora po Laswellu (1999: 15-22) pomeni, da mediji informirajo in zagotavljajo novice. Mediji pri opravljanju funkcije nadzora razkrivajo grožnje in priložnosti, ki se nanašajo na vrednostni položaj skupnosti in delov znotraj nje. Opozarjajo torej tudi na nevarne vremenske razmere, nevarnost oboroženega spopada, na vse skrajne situacije. V funkcijo nadzora spadajo tudi novice, ki so bistvene za ekonomijo, javnost, družbo, kot so poročila o dogajanju na borzi, cestna poročila, vremenske razmere. Ima pa lahko funkcija nadzora tudi disfunkcije, kot je na primer panika, če se preveč poudarja nevarnost v okolju.

Erjavčeva (1998: 19) piše, da je poleg obveščanja občinstva, naloga medijev tudi nadzorovanje oblasti, zagotavljanje informiranosti gospodarstva, seznanjanje občinstva z neodkritimi dejstvi, z rednim informiranjem dokumentirajo čas, z razvedrilom zagotavljajo pestrost in zadovoljujejo tudi potrebe po zabavnih vsebinah, so nadomestilo za medčloveške odnose, zagotavljajo prostor za javno predstavljanje idej in določajo pomembnost družbenih tem. Erjavčeva se strinja s Koširjevo, da je vloga množičnih občil zato 'usodna'. So eden od najpomembnejših mehanizmov za konstituiranje našega sveta vsakdanjega življenja, ki je primarna in prevladujoča stvarnost. Erjavčeva nadaljuje, da je osnovna funkcija množičnih medijev omogočiti tako gospodarstvu kot družbi povezavo, sintezo izkušenj in zavedanja celote. (Erjavčeva, 1998: 19)

Laswell (1999: 15–22) trdi, da mediji prenašajo tudi informacije o vrednotah in normah iz ene generacije do druge ali od članov družbe k novo prihajajočim članom. Mediji tako prenašajo družbeno dediščino. S širjenjem osnove skupnega izkustva podpirajo družbeno kohezijo in pomagajo pri vključevanju posameznikov v družbo s kontinuirano socializacijo tudi po končanem šolanju. Mediji lahko zmanjšajo posameznikov občutek odtujenosti s tem ko zagotavljajo družbo, s katero se lahko identificira. Ima pa tudi ta funkcija disfunkcijo. Množični mediji so neosebni in zato prispevajo k depersonalizaciji družbe. Množični mediji se postavijo med posameznike in odstranijo osebni kontakt v komunikaciji.

Osnovna funkcija medijev je torej informiranje ljudi. S tem omogočajo, da ljudje izvedo za določene dogodke, o katerih lahko potem govorijo, razpravljajo. Tako omogočajo tudi razvoj in obstoj demokracije. Čeprav se ljudje nasploh bolj malo zanimajo za politiko in politične informacije, je morda vseeno koristno, če bi jim jih mediji skušali posredovati, saj bi državljani morali poznati javne probleme, zadeve, osebnosti, da bi se lahko racionalno politično vedli. (Ferfila, 2002: 149)

Pomen množičnih medijev v demokratičnem svetu je nesporen, ni pa tudi absoluten. So zdaleč najpomembnejši pri oblikovanju dobro obveščene državljana in občana. (Sedmak, 1996: 3)

Erjavčeva (v Poler Kovačič in Kalin Golob, 2004: 117) piše, da so državljani obveščeni, če od novinarjev redno sprejemajo lokalne, državne in mednarodne novice. Kolikor bolj so državljani obveščeni, toliko bolj politično participirajo, še posebej v demokratičnih razpravah. Kolikor bolj obveščeni državljani participirajo, toliko bolj demokratična je država.

Tudi Bennet (v Košir, 2005: 1, 28) se strinja, da brez prostega pretoka pravočasnih in točnih informacij ljudje ne morejo učinkovito ščititi svojih vrednot ter delovati v skladu s svojimi interesi in potrebami.

Splichal (2005: 336, 346) meni, da so množični mediji prostor za javno predstavljanje idej in interesov ter za svobodno razpravljanje. S tem pa so postali tudi temeljni pogoj konstituiranja civilne družbe. Postali so konstitutivni element vsake teorije (politične) demokracije. Tudi najožje definicije demokracije upoštevajo integralno vlogo medijev za dejansko delovanje vseh elementov demokratičnega sistema.

*»Množični mediji opravljajo funkcijo legitimizacije oblasti in pomagajo izvajati oblast (Habermas), reproducirajo kapitalske in mezdne odnose (Holzer), zagotavljajo hegemonijo vladajočega razreda (Gramsci), so temeljna sestavina državnih ideoloških aparatov, pa tudi državnih represivnih aparatov (Althusser).«* (Košir, 1988: 14)

S pomočjo medijev imamo cel svet pred seboj. Prav tako hitro kot izvemo za dogajanje doma, izvemo tudi, kaj se je zgodilo na drugem koncu sveta. Z razvojem tehnologije nam mediji lahko ponujajo dosti več informacij, kot so jih včasih.

Že sami mediji namreč preko različnih agencij dobijo veliko več informacij, kot bi jih lahko sicer zbrali. Z razvojem agencij, ki medijem ponujajo različne novice, so se zmanjšali tudi stroški delovanja samih medijev, saj ni nujno, da imajo svojega novinarja na kraju dogodka.

Množični mediji s kamerami, magnetofoni in mikrofoni, fotografskimi aparati in računalniki razdrobljene delce kaotičnega sveta sestavljajo v celoto – v prostor za nas. (Košir, 2003: 66, 187) Mediji razširjajo krog sočasno komunicirajočih s premagovanjem časovne in prostorske distance med ljudmi. Danes so sredstva, ki kvantitativno omogočajo povečanje obsega produkcije sporočil. (Košir, 1988: 14)

Z razvojem tehnologije se je spremenila tudi oblika časopisov, tisk je kvalitetnejši in omogoča različne spremembe in prilagoditve. Z uporabo različno velike pisave lahko v časopisu na strani objavijo več ali manj novic. Vsak dan se namreč po svetu zgodi ogromno dogodkov, za katere nikoli ne izvemo. Novinarji in uredniki ocenijo, kateri dogodki naj bi zanimali občinstvo in te pretvorijo v novico. V slovenskih medijih se pojavlja več novic iz same



Slovenije kot iz celega sveta, pa vendar še zdaleč niso v medijih opisani vsi dogodki. Da dogodek postane novica, mora skozi različne faze. Najprej mora biti dovolj pomemben, da novinar zanj izve in se mu zdi vredno o njem poročati. Lippmann (1999: 215) je zapisal, da morajo dogodki najprej postati opazni v okviru bolj ali manj javnega dejanja, preden postanejo novica.

### **2.2.1 KDAJ NAJDE NOVICI SVOJE MESTO V ČASNIKU**

Čeprav novinar izve za nek dogodek, še ni nujno, da bo ta postal novica. V časopisu mora biti tudi dovolj prostora, da dogodek pristane na njegovih straneh in se bralcem predstavi kot novica. Tipični dnevni časnik ima prostora za manj kot petino novic, ki so dnevno dosegljive bodisi na podlagi novinarskega zbiranja informacij bodisi iz drugih virov, kot so novinarske agencije in sporočila za javnost. (McCombs in dr., 1995: 281)

Za večino dogodkov, ki se zgodijo torej bralec nikoli ne izve. Urednik se s pomočjo kriterijev vrednosti novic in ostalih vplivov odloča, katere dogodke bo uvrstil v časopis. Zato mora urednik znati predvidevati, katere informacije ljudi zanimajo in jih bodo pritegnile k branju njegovega časopisa. Slovenci namreč branju časopisa namenimo manj kot 20 minut<sup>7</sup>. Med branjem časopisov nas po raziskavah, na lestvici od 1 do 5, najbolj zanimajo novice iz sveta narave (4,2) Prav toliko, kot nas zanimajo aktualni dogodki doma, nas tudi tisti po svetu (3,9). Dogodki povezani s politiko nas zanimajo srednje (3) in so po zanimanju šele na 27. mestu. (Mediana, 1999: 4)

Novinarji se zato lahko pri izbiri informacije, ki jo bodo v svojem mediju podali, odločajo tudi glede na preference svojega občinstva, pomembno pa je, da dogodke v prvi vrsti vrednotijo glede na novičarske vrednosti.

### **2.3 MNOŽIČNI MEDIJI VPLIVAJO NA POSAMEZNIKE**

Že ko se novinar ali urednik odločita, kateri dogodek bo novinar pokrival, vplivata na javnost. Za dogodek, ki ga medij ne bo pokrival, namreč občinstvo najverjetneje ne bo nikoli izvedelo.

---

<sup>7</sup> Gledanju televizije namenimo povprečno okrog 160, poslušanju radia pa manj kot 200 minut (Mediana, 1999: 4).

Zato je zelo pomemben tudi način, kako novico predstavi in katere informacije uvrsti v članek. Tudi Splichal (2005: 210, 337) potrjuje, da so množični mediji v sodobnosti najučinkovitejši sistem vplivanja, ki se je razvil z vse obsežnejšo in intenzivnejšo delitvijo dela. Učinkoviti so predvsem, kadar vplivajo na ljudi, ki so socialno relativno osamljeni; ne pa, kadar obravnavajo zadeve, o katerih ljudje pogosto razpravljajo, in kadar poskušajo vplivati na posameznike, ki imajo mnogo medosebnih komunikacij.

Vreg (2000: 97) meni, da je množično komuniciranje učinkovito predvsem pri oblikovanju mnenj o novih problemih. Problem, ki je dejansko nov in ni povezan z obstoječimi stališči, nosi sporočilo, ki ne bo v nasprotju z nenaklonjenimi predispozicijami in skupinskimi normami. Zato politični propagandisti populistično 'ustvarjajo' probleme in jih vsiljujejo občinstvu kot povsem 'nove', da bi pritegnili pozornost. To pa je razlog, da so množični mediji učinkoviti pri 'strukturiranju' dogodkov. Različne televizije (pa tudi radii in časopisi) poročajo o istem dogodku, vendar se poročanja razlikujejo po načinu interpretacije ali strukturiranju dogodka. Mediji tako najdejo nove načine interpretacije dogodka, ga osvetlijo v novi luči in tako ustvarjajo 'mnenja' o novem dogodku.

Novinar, ki poroča o določenem dogodku, naj bi poročal objektivno. Njegova naloga je namreč prenos od drugih k drugim, od različnih virov informacij k številnemu oz. številnim občinstvom (Košir, 2003: 72). Vendar pa novinar že z izborom informacij, ki jih uporabi v članku, deluje subjektivno. Novinar je le človek, ki ima svoj pogled na svet in čeprav naj bi novinar, kot piše Erjavčeva (1998: 28), pri svojem delu upošteval načelo podajanja resnice, pravičnosti, svobode, humanosti in odgovorne svobode govora, se članki o istem dogodku od novinarja do novinarja razlikujejo in zato lahko govorimo o medijski realnosti, ki jo Polerjeva (2005: 162) opredeljuje kot del družbene realnosti, na drugi strani pa kot posebno realnost. Konstrukcija medijske realnosti poteka skozi faze sporočanja procesa, skozi zbiranje informacij, izbor dogodkov in dejstev ter oblikovanje novinarskega sporočila.

Zato je tudi Koširjeva (2003: 48, 75) mnenja, da mediji ne »odslikujejo«, ampak konstruirajo lastno realnost. Kaj gledamo na televiziji, poslušamo po radiu oziroma beremo v časopisih, je pogosto manj odvisno od dogodka, ki se je zgodil, kot pa od tistega, ki ga je interpretiral. Vsako sporočilo je namreč že interpretacija, odvisna od mesta pogleda avtorja. Moderni mediji tako v resnici oblikujejo tiste resnice, za katere se zdi, da jih le opisujejo ali da jih zgolj predstavljajo (Branston in Stafford, 2001: 5).

V času tiska in prvih radijskih ter televizijskih oddaj je bila medijska konstrukcija realnosti le ena izmed resničnosti, ki je bivala vzporedno z drugimi, ni pa dominirala med ali nad njimi. Danes ni več tako, zato so mediji med odločilnimi oblikovalci naših vrednot in življenjskih slogov. S stereotipi in klišeji predpostavljajo določene modele ravnanj in jih tako legitimizirajo in postavljajo okvir za prav in dobro. Tako pa mediji opredeljujejo tudi naša stališča in prav zato, ker nam govorijo, kakšni naj bi bili in kako naj bi ravnali, imajo množična občila danes celo prevladujoči pomen. (Košir, 2003: 66–75)

Laswell (1999: 15-22) piše, da mediji velikokrat vključujejo kritike in priporočila, kako naj se kdo odzove na kakšen dogodek. Gre za uredniško in propagandno vsebino medijev, ki povezuje sestavine družbe in ustvarja odziv na okolje. Korelacija, selekcija in interpretacija informacij o okolju, krepi družbene norme in ohranja konsenz tako, da izpostavlja deviantnost. Potrjuje status s poudarjanjem izbranih posameznikov. Mediji lahko tako preprečijo grožnje družbeni stabilnosti in lahko opazujejo in upravljajo z javnim mnenjem. Po Laswellu (1999: 15-22) lahko korelacija postane disfunkcija, ko mediji poudarjajo stereotipe, preprečujejo družbene spremembe in inovacije, minimizirajo kritike, branijo oblast, krepijo mnenje večine na račun manjšine. Mnenje manjšine tako ni nikjer zastopano.

Množični mediji ne oblikujejo samo iz-rabe našega prostega časa, ampak oblikujejo tako predstave o svetu kot o sebi, v skladu s temi predstavami pa živimo, delujemo in sanjamo. (Košir v Erjavec in Kalčina, 2000: 93)

Mediji niso ogledalo družbe, temveč so zlasti televizija, »družbeni aparat«. Prek medijskih sistemov, ki prenašajo določen kulturni model in izbrane perspektive, se družba globalizira, unificira, totalizira. Godi se nova označevalna kultura – družba postaja zrcalna podoba množičnih občil. (Košir, 2003: 66-67)

Danes medijska realnost prevladuje in ljudje dojemajo medije za vir informacij. Zato jim verjamejo in do njih največkrat niso kritični ter vse dogodke sprejemajo za resnične.

Medijski igri zrcaljenja sveta verjamejo kot tistemu, kar je narisano na zemljevidu, kajti v kaotičnem svetu iščejo varnost in oporne točke za svoj položaj. Prisotnost drugih, ki vidijo, prav tisto, kar vidimo mi, in slišijo, kar slišimo mi, nam zagotavlja realnost sveta in nas samih, ugotavlja H. Arendt v knjigi Vita activa. Še nikoli v zgodovini človeštva namreč ni

bilo toliko kazalcev, da tudi drugi vidijo prav to, kar vidimo mi, in slišijo, kar slišimo mi, kot jih je v času množičnih občil. (Košir, 2003: 66-67)

Mediji nas z vseh strani zalagajo z informacijami in oblikujejo svojo medijsko realnost. Če večino stvari, ki jih izvemo, izvemo iz medijev, je zato težko postaviti mejo med medijsko in nam lastno realnostjo. Kajti informacije, ki jih dobimo preko medijev, nam nekdo posreduje na njemu lasten način, mi pa jih sprejemamo kot resnične in jim zato verjamemo ter se po njih ravnamo.

### **2.3.1 MNOŽIČNI MEDIJI IN JAVNO MNENJE**

Težko je definirati, kaj je javno/st in kaj je javno mnenje, vendar pa so množični mediji v vsakem primeru tesno povezani s tema dvema pojmomoma.

Javno mnenje je vsaj javno izraženo mnenje, ki predstavlja večino ljudi oziroma državljanov. Ključni sodobni obliki institucionalizacije javnega mnenja sta javnomnenjsko glasovanje in množični mediji, ki sta po pomembnosti presegli prvotno obliko institucionalizacije javnega mnenja v parlamentu oziroma državi. (Splichal, 2005: 282, 6)

Pomen, oblika in razumevanje javnega mnenja so se skozi zgodovino spreminjali. Vedno pa so bile povezane z mediji in njihovo vlogo.

Od konca 19. stoletja, ko so začeli nastajati množični mediji v sodobnem pomenu besede, je postalo vprašanje odgovornosti državnikov in oblasti za oblikovanje javnega mnenja legitimno področje teorije. V začetku 20. stoletja so Tönnies, Dewey, Lippmann in Hayes poudarjali vlogo tiska pri oblikovanju in izražanju javnega mnenja. Omenjali so jo kot dvoumno in tudi protislovno. Kritizirali so tako podcenjevanje ali celo zanikovanje pomembne vloge tiska kot manipulativno delovanje tiska, ki bi ga bilo zato treba temeljito reformirati. (Splichal, 2005: 14, 336)

Od zgodnjega devetnajstega stoletja dalje so časniki pomagali oblikovati narodno zavest z razvijanjem skupnosti bralcev. Vloga tiska in časnikarjev je bila zato vedno sporna. (Briggs in Burke, 2005: 1–3)

Kar naenkrat je namreč mnenje doseglo razpršeno množico ljudi, ki ni bila istočasno na istem prostoru, kar je pomenilo večji pomen mnenja in njegov večji vpliv. Poleg novih javnih prostorov, kot so bile kavarne, saloni, gostilniška omizja in čitalnice, so imeli ključno vlogo v nastajanju javne sfere prvi mediji javnega komuniciranja – časopisi, ki so javne zadeve in razprave o njih napravili dostopne prostorsko razpršenim posameznikom. Z razvojem radia in televizije je postal prednostni položaj medijev še izrazitejši. Prvič v zgodovini so se namreč udeležile predpostavke o občini – časovni, prostorski, izobrazbeni, ekonomski oziroma finančni – dostopnosti medijev in informacij. (Splichal, 2005: 37, 61, 336)

Prav zaradi splošne dostopnosti do medijev, so postali ti še pomembnejši. V boju za oblast in prevlado si vsi želijo vplivati nanje, saj si prizadevajo, da bi se v medijih predstavilo njihovo mnenje. Kajti mnenje, ki je predstavljeno v medijih, doseže ogromno število ljudi, ki ga sprejmejo za resničnega. Koširjeva (2001: 14) zato poleg funkcije informiranja, vzgoje in zabave poudarja kot eno glavnih nalog množičnih medijev oblikovanje javnega mnenja. Tudi Luhmann (v Splichal, 2005: 20) meni, da je javno mnenje postalo »notranji medij« političnega sistema oziroma ogledalo, ki ga »proizvajajo množični mediji, da bi uravnavali opazovanje opazovalcev.« Splichal (2005: 337) zato dodaja, da ne glede na to, ali naj bi množični mediji sami postavljali dnevne rede ali pa zgolj objavljali tiste, ki nastajajo v drugih segmentih družbe, igrajo pomembno vlogo v javnomnenjskih procesih in v teorijah javnega mnenja.

### **2.3.2 TEORIJA PREDNOSTNEGA TEMATIZIRANJA**

Mediji vplivajo na oblikovanje javnega mnenja s selekcijo novic, ki jih objavijo. Novice, ki se redno pojavljajo v medijih namreč postanejo prevladujoče in ljudje o njih govorijo.

Funkcija množičnih medijev, da določajo in/ali prikazujejo meje legitimne javne razprave v družbi, je bistvenega pomena za oblikovanje in izražanje javnega mnenja. O tej funkciji običajno govorimo kot o prednostnem tematiziranju oziroma postavljanju družbenega dnevnega reda. (Splichal, 2005: 14)

Mediji s selekcijo novic, ki jih objavijo, izberejo, kaj bo v javnosti predstavljeno, torej za katere dogodke bo javnost izvedela in kateri ji bodo ostali skriti. Tako določajo to, o čemer

bodo ljudje govorili, kaj bodo ljudje mislili in izpostavijo probleme, za katere bodo ljudje mislili, da so pomembni, in jih je potrebno zato rešiti, pravi Norton Long (v Severin in Tankard, 1997: 252), ki je prvi omenjal prednostno tematiziranje kot eno od funkcij množičnih medijev.

Ostale, neomenjene ali redko omenjene teme pa bodo ljudem ostale skrite oziroma, ker so redkeje zastopane v medijih, jih ljudje razumejo kot tiste nepomembne probleme, katerih rešitev ni pomembna oziroma vsaj ne nujna.

Prve sistematične študije hipoteze prednostnega tematiziranja sta opravila McCombs in Shaw (v Severin in Tankard, 1997: 250-270). Preučevala sta učinke prednostnega tematiziranja v predsedniški kampanji leta 1968. Predpostavljala sta, da množični mediji določajo kazalo pomembnosti politične kampanje tako, da določene politične teme bolj poudarjajo kot ostale. Osredotočala sta se na še neodločene volivce, saj naj bi ti bili najbolj dovzetni za učinke prednostnega tematiziranja. Ugotovitve so podprle učinek prednostnega tematiziranja, kajti dokazi so pokazali, da obstaja zelo močna povezava med poudarjenimi temami v medijih in odločitvami volivcev.

Teme, ki se v medijih pojavljajo bolj pogosto, so bolj pogoste tudi v pogovorih občinstva, zato je zelo pomembno, katera poročila se mediji odločijo uvrstiti na svoj dnevni red in ga predstaviti javnosti. Severin in Tankard (1997: 247-249) funkcijo medijskega prednostnega tematiziranja opisujeta kot sposobnost medijev, da skozi ponavljanje pokrivanja določenih informacij dvigujejo pomembnost določene teme v zavesti javnosti.

S tem, ko mediji izberejo določene dogodke in osebe, se odločijo, da so ti pomembnejši od drugih, in tako dobijo medijsko pozornost, drugi pa ne. Dennis (1989:42) piše, da nam mediji tako ne narekujejo, kaj naj si mislimo, ampak o čem naj razmišljamo.

Zato je pomembno, katera novica je na prvi strani časopisa, kjer jo opazijo vsi oziroma na začetku dnevno informativne oddaje tako na televiziji kot na radiu. Večkrat kot je določena tema v medijih predstavljena, večja je možnost, da jo bodo ljudje opazili in o njej tudi razpravljali. Zato je tudi pomembno, kako in v katerem mediju je tema predstavljena. Če je medij kredibilen oziroma ga ljudje razumejo kot verodostojnega prenašalca sporočil, potem ima teorija prednostnega tematiziranja večji vpliv. Severin in Tankard (1997: 250-270) še dodajata, da so mediji še bolj učinkoviti, če ljudje še verjamejo, da so stvari ali ljudje, o

katerih pišejo, pozitivni in dobri. To pa napoveduje, da prednostno tematiziranje ni mehanični ali avtomatični proces, ampak gre tudi za vrednotenje informacij pri posamezniku. Od te ocene pa je odvisen učinek prednostnega tematiziranja.

Teorija prednostnega tematiziranja tako predpostavlja veliko odgovornost novinarjev pri izboru tem, ki jih predstavijo in postavijo na dnevni red. S svojo odločitvijo, da določene teme predstavijo in drugih ne vplivajo na občinstvo. Za teme, ki jih predstavijo, bo občinstvo izvedelo, za ostale ne. Tiste, teme, ki bodo v medijih objavljene, bodo imele določeno vrednost in pomen, zato se bodo ljudje tem problemom posvetili. Če pa mediji o določenih problemih ne govorijo, se jim ljudje ne bodo posvetili. Ljudje namreč ne bodo izvedeli za te probleme in zanje ti dogodki ne bodo obstajali.

### **2.3.3 TEORIJA SPIRALE MOLKA**

Teorijo spirale molka, ki pravi, da imajo mediji zelo velike učinke na javno mnenje, je razvila Elisabeth Noelle-Neumann. Učinki medijev na javno mnenje so bili v preteklosti podcenjeni ali pa ne zaznani zaradi omejitev pri raziskavah. (Severin in Tankard, 1997: 305)

Posamezniki in skupine v medijskem občinstvu namreč potrebujejo medije za zadovoljevanje številnih potreb in interesov iz zasebnega in širšega javnega življenja. S pomočjo medijev povečujejo svojo gotovost, preverjajo družbeno dejanskost ali celo ugotavljajo, kakšno je mnenjsko ozračje v družbi. (Splichal, 2005: 338)

Noelle-Neumannova (v Severin in Tankard, 1997: 305) pravi, da imajo množični mediji tako močan vpliv na javno mnenje zato, ker kopičijo informacije in so povsod navzoči ter objavljajo skladne informacije. Učinek skladnosti pomeni, da prevladuje selektivna izpostava. Ljudje ne morejo izbrati nobenega drugega sporočila, zato se zdi, da so ta, ki se pojavljajo, prevladujoči pogled ljudi na svet. Posledica tega je vtis, da vsi ljudje mislijo tako, kot je predstavljeno v množičnih medijih.

Spirala molka torej predvideva, da o kontroverznih temah ljudje oblikujejo svoje mnenje glede na javno mnenje. Poskušajo namreč ugotoviti, ali je njihovo mnenje v skladu z večino in ali se to spreminja, da bi se strinjali z njim. Noelle-Neumannova (v Severin in Tankard,

1997: 305–306) trdi, da množični mediji lahko vplivajo na spiralo molka, ker so vir, iz katerega ljudje razberejo distribucijo javnega mnenja. Zato mediji lahko vplivajo na tri načine. Lahko določijo, katera mnenja so prevladujoča, katera naraščajo in katera mnenja lahko nekdo razglša javno, pa ga zato ne bodo izolirali.

Če ljudje začutijo, da je njihovo mnenje v manjšini, potem ga ne razglšajo, ampak poskušajo biti tiho, svoje mnenje celo potlačiti. Prav tako mnenja ne razglšajo, če vidijo, da se javno mnenje oddaljuje od njihove usmeritve. Bolj kot so tiho, bolj tudi drugi enako misleči ljudje mislijo, da njihovo mnenje v javnosti ni predstavljeno, in zato to deviantno mnenje ali mnenje manjšine še bolj zamira. Noelle-Neumannova (v Severin in Tankard, 1997: 305–306) je prepričana, da zaznavanje klime javnega mnenja vpliva na voljo, da bi ljudje govorili o določenih temah. Če je klima mnenja proti osebi, bo ta oseba ostala tiho, strah jo je namreč izolacije s strani tistih, ki imajo drugačno mnenje.

#### **2.3.4 TEORIJA BOLEZNI MEDIJEV**

Ko mediji pišejo o nekem dogodku ali organizaciji, je zato pomembno, kakšen odnos imajo do organizacije, in kam je usmerjeno njihovo pisanje. Glede na vpliv, ki ga ima pisanje medijev na javno mnenje, lahko sklepamo, da je javno mnenje slabo, ko je pisanje medijev negativno. Teorija o boleznih medijev (*media malaise theory*) govori prav o negativno nastrojenem pisanju medijev in o posledici tega na javnost in javno mnenje.

Ferfila (2002: 441) piše, da ima teorija dve alternativni hipotezi. V skladu s prvo hipotezo naj bi se zaradi pokrivanja in posredovanja novic, ki sta se obrnili v smer negativnih novic in tabloidiziranosti, bistveno zmanjšal interes javnosti, kar bi se moralo izraziti tudi na zmanjšanju občinstva, ki spremlja informativne oddaje. Posledično naj bi ljudje zamenjali televizijske oddaje oziroma kanale ter nehali kupovati časopise. Po drugi hipotezi pa bi ljudje še najprej gledali iste informativne oddaje in brali iste časopise, ker so tako navajeni. Spremenil bi se njihov odnos do politike in političnega, še posebej pri tistih, ki so najbolj pozorno spremljali informativne oddaje. Zaradi sprememb, ki jih je sodobni razvoj povzročil v informativnem poročanju, naj bi se močno povečal cinizem državljanov glede vlade in vladnih institucij ter političnih voditeljev.



## 2.4 KAKO NAJ NOVINARJI POROČAJO?

Novinarji s svojim izborom dogodkov in pisanjem vplivajo na naša prepričanja, zato naj bi dogodke upovedovali čim bolj nepristransko in torej objektivno. Retief (2002: 22) poudarja, da imajo novinarji po načelih normativne etike nalogo, da maksimizirajo resnico, minimizirajo škodo in se obnašajo neodvisno. Polerjeva (2005: 160) piše, da naj bi novinarska sporočila odsevala dejanja, dogajanja, dogodke, pri čemer naj bi bili novinarji zaradi avtonomije in razuma le nevtralen prenosnik.

Pri tem, kako naj piše novinar, se pojavljajo velike in svetle besede, kot so resnica, objektivnost, svoboda in demokracija. Vse te besede imajo v različnih družbenih okoljih in sistemih svoj pomen, izraz in odtenek. (Meršol, 1985:130)

Zato tudi novinarji v različnih sistemih delujejo različno in nimajo istih nalog in odgovornosti. V nekaterih sistemih si lahko novinarji privoščijo marsikaj, v drugih pa zelo malo in so pri svojem delu omejeni in nadzorovani. Koširjeva (2003: 61) pa trdi, da je beseda dokumentov o novinarstvu dokaj jasna. Gre za dejavnost, ki je to, kar je, zaradi javnosti. Novice namenja javnosti zaradi nje same in ne zaradi drugih interesov.

Kodeks novinarjev Slovenije<sup>8</sup> tako že v preambuli piše, da je prvo vodilo dela novinarjev pravica javnosti do čim boljše informiranosti, saj je le obveščena javnost temelj delovanja sodobnih družb in demokratičnega sistema. Novinarji so pri svojem delu dolžni predstavljati celovito sliko dogodkov.

Včasih pa novinarji le ustvarjajo vtis, da predstavljajo celovito sliko dogodkov. V resnici pa predstavijo le eno plat zgodbe ali pa pretirano poudarijo prednosti ene strani, za kar so zaslužne v veliki meri službe za odnose z javnostmi. S plačanimi oglasi, ki so predstavljeni kot prispevki predstavijo javnosti svoje izdelke, storitve in prepričanja ter tako vplivajo na javnost. Zato je Koširjeva (2005: 23) prepričana, da novinarstvo vse pogosteje udejanja oglaševalsko funkcijo in tako spreminja svojo vsebino in naravnost. Kajti Halimi (2002: 15) ugotavlja, da je tudi informacija postala izdelek kot kateri koli drugi, ki ga je mogoče kupiti in prodati ter z njim veliko zaslužiti ali ga drago plačati. V trenutku, ko informacija neha prinašati dobiček, je ne potrebujemo več. Zato ima novinar, čeprav so novinarji prepričani drugače, le malo več moči nad informacijo kot blagajničarka v supermarketu nad trgovskimi

---

<sup>8</sup> Kodeks novinarjev Slovenije (2002). Dostopno preko spleta: <http://www.novinar.com/dokumenti/kodeks.php>, 21.8.2006

strategijami svojega delodajalca. Bralci, poslušalci ali gledalci so postali kupci, področje simbolov in znakov pa je tržišče. Novinarstvo postaja tržna dejavnost. (Košir, 2005: 23)

Mediji so danes prisotni na vseh nivojih človekovega življenja in nas dan za dnem zalagajo z informacijami, zato postajamo ljudje pasivni. Zdi se nam namreč, da že s tem, ko sprejemamo informacije, sodelujemo in smo aktivni. V resnici pa le prebiramo, poslušamo ali gledamo novice, ki so ga s celega sveta za nas zbrali mediji. Novice pa nikoli niso objektivne, saj je novinar že pri odločitvi, katero novico bo pokrtil in katere ne, subjektiven. Ta subjektivnost in lastna presoja pa se nadaljujeta tudi v informacijah, ki so vključene v prispevek. Polerjeva (2005: 162) zato piše, da je novica družbeni (medijski) konstrukt in zato je tudi novinarski sporočanski proces konstrukcija medijske realnosti, konstrukcija podob, ki se kažejo kot novice. Meja med medijsko in nam lastno realnostjo pa počasi izginja.

Zato je pomembno, katere novice medij objavi in katere izpusti. Objavljene novice postanejo pomembne, o njih se govori, probleme pa se rešuje, kot to predvideva teorija prednostnega tematiziranja. Za tisto, česar mediji niso pokrili, občinstvo najverjetneje nikoli ne izve, saj večino informacij o dogodkih dobijo iz medijev. Poleg tega pa tista mnenja, ki so v medijih zastopana, postanejo prevladujoča, postanejo javno mnenje, tista, ki v medijih ne najdejo prostora, pa mnenja manjšine, gre torej za slaba, deviantna mnenja, predvideva teorija spirale molka. Če naše mnenje ni skladno z javnim mnenjem oziroma mnenjem večine, potem ga raje ne razgllašamo, ampak ga držimo zase, ker se bojimo, da bomo izstopali iz množice in nas bo ta izločila. Zato mnenja, ki se razlikujejo od večinskega oziroma tistega predstavljenega v medijih, še bolj izginjajo oziroma se še manj pojavljajo, kot bi se lahko.

Mediji so danes torej še vedno primarni vir informacij in s tem tudi pogoj za razvoj in obstoj demokracije, saj te brez dobro obveščenih državljanov ni. Ferfila (2002: 136) meni, da je učinkovitost demokracije zato precej odvisna od uspešnosti medijev pri opravljanju svoje vloge. Le dobro obveščeni državljani namreč lahko sodelujejo v javni razpravi, kjer posamezniki predstavijo svoja mnenja in kjer lahko ugotovimo, da mediji ne vplivajo na vse ljudi enako. Vpliv medijev na ljudi je odvisen tako od sprejemnika kot oddajnika. Raziskovalci komunikacij prav zaradi različnih vplivov na medije še niso odkrili enotne teorije, ki bi razložila učinke množičnih medijev. Severin in Tankard (1997:322) pojasnjujeta,

da imamo zato namesto ene teorije množico teorij, vsaka izmed njih pa poskuša razložiti posamezen vidik množične komunikacije.

Splošno sprejeto pa je, da mora medij biti dovolj verodostojen, da mu občinstvo verjame, poleg tega pa občinstvo selektivno izbira novice in je bolj nagnjeno k izboru novic, ki potrjujejo njihovo mnenje, kot tistim, ki bi njihovemu mnenju nasprotovale. Mediji so zato najbolj učinkoviti, ko gre za poročanja o novih stvareh, torej o tistih, o katerih posamezniki še nimajo izoblikovanega lastnega mnenja. Ko posamezniki še nimajo svojega mnenja, upoštevajo mnenje medijev. Glavni akterji v medijih pa so novinarji. Od novinarjev in urednikov je odvisno, kateri dogodek bo postal novica, in kako bo ta dogodek predstavljen javnosti, še posebej, če gre za popolnoma nov dogodek. Na podlagi odnosa medijev do novega dogodka že lahko pričakujemo tudi odzive javnosti. Če namreč mediji pišejo pozitivno o nekem novem dogodku, ga bo javnost sprejela za pozitivnega; če pa mediji o tem dogodku poročajo negativno, potem je za javnost dogodek negativen. Ko se pojavi novica o organizaciji, o kateri ljudje ne vedo skoraj nič in ta novica predstavlja neko novost ali stvar, o kateri še nimajo izoblikovanega lastnega mnenja, je zelo pomembno, kako bo predstavljena. Če bo negativno usmerjena, potem seveda ljudje ne morejo pozitivno razmišljati o OVSE.

### 3. ORGANIZACIJA ZA VARNOST IN SODELOVANJE V EVROPI (OVSE)

Javnomnenjske raziskave kažejo, da v Sloveniji OVSE, čeprav predstavlja s 55 sodelujočimi državami<sup>9</sup> največjo regionalno mednarodno organizacijo, ki ji je Slovenija predsedovala v letu 2005, ne poznamo. Vendar pa je OVSE v regiji, ki jo pokriva, primarni instrument za zgodnje opozarjanje, preprečevanje konfliktov, pokonfliktno obnovo in krizno upravljanje<sup>10</sup>. Tudi Šabič (2005: 164) se strinja, da je za Slovenijo sodelovanje v OVSE<sup>11</sup> pomembno, saj ta institucija predstavlja enega izmed okvirov za celovito zagotavljanje mednarodnega miru in varnosti v regiji.

Za majhno državo je namreč članstvo v mednarodni organizaciji pomembno, ker lahko država s sodelovanjem in delovanjem znotraj organizacije doseže svoje zunanjepolitične cilje. Majhne države<sup>12</sup> nimajo ne sredstev ne možnosti, da bi same dosegale svoje zunanjepolitične cilje. Slovenija je majhna država, ki je v mednarodne odnose vstopila leta 1991, ko se je osamosvojila. Benko (1997: 254) meni, da vstop majhne države kot nove v mednarodno skupnost, nalaga tej državi posebne naloge. Ena od teh je, da mora slej ko prej utemeljevati

---

<sup>9</sup> Sodelujoče države OVSE so: Albanija, Andora, Armenija, Avstrija, Azerbajdžana, Belorusija, Belgija, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Ciper, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francija, Gruzija, Grčija, Hrvaška, Islandija, Irska, Italija, Kanada, Kazahstan, Kirgizija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Madžarska, Makedonija, Malta, Moldavija, Monako, Nemčija, Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugalska, Romunija, Rusija, San Marino, Slovaška, Slovenija, Srbija in Črna Gora, Sveti sedež, Španija, Švedska, Švica, Tadžikistan, Turčija, Turkmenistan, Ukrajina, Uzbekistan, Velika Britanija, Združene države Amerike. Dostopno na: <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).

<sup>10</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).

<sup>11</sup> OVSE se je razvil iz pobud za popuščanje napetosti med vzhodnim in zahodnim blokom v času hladne vojne. Sovjetska zveza je s svojimi zaveznicami v okviru Varšavskega pakta podala predloge o poglobljeni evropski varnosti in sodelovanju. Predlogi so se nanašali na vprašanje razorožitve, Berlinsko vprašanje ter na gospodarsko, znanstveno-tehnično in kulturno sodelovanje. Zahodni blok je bil glede predlogov Sovjetske zveze najprej precej skeptičen in počasen pri sprejemanju dialoga, pobudo so pustili Vzhodu, vendar vrat za pogajanja ni zaprl, zato se je pojavljajo vedno več pobud. Tako so predstavniki 35 držav udeleženk Konference o varnosti in sodelovanju v Evropi v Helsinkih 1. avgusta 1975 slovesno podpisali helsinško Sklepno listino. Helsinški dekalog je postal temelj za usmerjanje odnosov med državami udeleženkami. (Šabič, Bolka in Koražija, 2005: 14–18)

<sup>12</sup> Rothstein (v Benko, 1997: 250) namreč pravi, da je majhna država tista, ki spozna, da svoje varnosti ne more doseči z zmogljivostmi, s katerimi razpolaga, ampak se mora opreti na moč drugih držav, institucij in procesov. Njeni voditelji vidijo šibkost take države kot nekaj nespremenljivega, zato je zunanja pomoč potrebna malim državam. Majhne države imajo le ozke meje varnosti, na voljo pa imajo le malo časa za popraviljanje napak, ki jih storijo.

S to idejo so tudi naši politiki zagovarjali vstop Slovenije tako v zvezo NATO, kot tudi članstvo v Evropski uniji. Majhne države so po mnenju Keohaneja (v Benko, 1997: 250) tiste, katerih voditelji menijo, da ne morejo nikoli, pa naj delujejo same ali pa v skupinah, imeti pomembnejšega vpliva na mednarodni sistem.

svojo lastno, avtonomno politično identiteto, mednarodno skupnost mora navajati na svojo prisotnost.

Med majhnimi in velikimi državami se zato uresničevanje zunanje politike zelo razlikuje. Majhne in velike države se srečujejo z različnimi problemi in različnim obsegom zunanjepolitičnega delovanja.

Majhne države so usmerjene le k bližnjemu mednarodnemu okolju, vendar pri tem upoštevajo globalne povezave. Če pa se že izrekajo o svetovnih problemih, se jih lotevajo iz ožje perspektive, v optiki regionalnih problemov, varnosti in konfliktov, kar pogosto tudi ni brez tveganja (Benko, 1997: 252). Šabič (2005: 163) je prepričan, da je za vse majhne države in zato tudi za Slovenijo stabilnost mednarodnih institucij posebnega pomena. V mednarodnih institucijah se zaradi multilateralizma nemoč male države kot posamezne enote izgubi, vendar le, če uspešno krmari v iskanju kakovostnih kompromisov znotraj mreže interesov drugih držav.

Zato Slovenija v OVSE sodeluje že od marca 1992 in delovanju te organizacije v svoji zunanji politiki namenja znatno podporo, saj ji sodelovanje v OVSE zagotavlja predvsem vključenost v procese krepitve varnosti s pospeševanjem sodelovanja, krepitvijo medsebojnega zaupanja in s preventivno diplomacijo<sup>13</sup>.

### 3.1 ZGODOVINA IN DELOVANJE OVSE

OVSE izvira iz leta 1972, ko se je pričel proces Konference za varnost in sodelovanje v Evropi. Ta je leta 1975 privedel do sprejema Helsinške sklepne listine<sup>14</sup>, temeljnega dokumenta OVSE, ki definira zaveze na politično-vojaškem in ekonomsko-okoljevarstvenem področju ter področju človekovih pravic<sup>15</sup>. 1. avgusta 2005 je tako minilo 30 let od podpisa helsinške sklepne listine, najpomembnejšega dokumenta OVSE.

---

<sup>13</sup> Dostopno na <http://nato.gov.si/slo/slovenija-nato/nacionalna-varnost/mednarodne-organizacije/ovse> (27. oktober 2006).

<sup>14</sup> Dostopno na <http://nato.gov.si/slo/slovenija-nato/nacionalna-varnost/mednarodne-organizacije/ovse> (27. oktober 2006).

<sup>15</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).

*»Deklaracija o načelih, ki usmerjajo odnose med državami udeleženkami, oz. helsinški dekalog, vsebuje deset načel, ki so predstavljala temelj prihodnjih odnosov med evropskimi državami.« (Šabič, Bolka, Koradžija, 2005: 18)*

Iz konference (KVSE) je OVSE postala organizacija (OVSE) leta 1994. Med prednostne naloge delovanja OVSE spadajo utrjevanje skupnih vrednot držav članic in izgradnja demokratične družbe, ki temelji na vladavini prava; preprečevanje lokalnih konfliktov ter stabilizacija in vzpostavljanje miru na konfliktnih območjih; soočanje z varnostnimi grožnjami ter preprečevanje nastajanja novih političnih, ekonomskih in socialnih razlik<sup>16</sup>.

Delovanje OVSE temelji na posvetovalnem pristopu varnosti, poudarek je na konceptu kooperativne varnosti. Pomembno vlogo prevzema OVSE tudi na kriznih območjih, kjer si misije OVSE prizadevajo za preprečevanje ali reševanje konfliktov, za pospeševanje političnih dogovorov ter krepitev civilne družbe in vladavine prava<sup>17</sup>. Pri izvajanju svojih dejavnosti in uresničevanju zastavljenih ciljev OVSE intenzivno sodeluje z drugimi mednarodnimi organizacijami kot so OZN, Svet Evrope, EU in NATO<sup>18</sup>.

### 3.2 POMEN PREDSEDOVANJA OVSE

Za majhno državo je pomembno že samo članstvo v mednarodnih organizacijah, predsedovanje pa je še dodatna možnost, da se uveljavi v mednarodni skupnosti. Z uspešnim predsedovanjem bi si Slovenija tako lahko povečala svoj pomen v mednarodni skupnosti. Zato so po letu 1994 OVSE predsedovale predvsem majhne države, saj lahko velike države tudi drugače vplivajo na delovanje organizacije. Tudi Slovenija, ki je predsedovanje prevzela od Bolgarije leta 2005, je majhna država<sup>19</sup>. Jazbec (v Mehikić, 2005: 58) meni, da je to pomembno za lastno uveljavljanje majhnih držav in jim povečuje mednarodni prestiž, seveda le pod pogojem, da je bilo predsedovanje uspešno.

---

<sup>16</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).

<sup>17</sup> Dostopno na <http://nato.gov.si/slo/slovenija-nato/nacionalna-varnost/mednarodne-organizacije/ovse> (27. oktober 2006).

<sup>18</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).

<sup>19</sup> Male države si želijo čim več svojih mednarodnih odnosov prenesti na multilateralno raven. Le tam si namreč lahko gradijo ugled. Tu namreč ni merilo fizična velikost države ali število prebivalstva, temveč sposobnosti, ki jih taka država dokaže na določenem področju mednarodnih odnosov. (Šabič, 2005: 164).

Uspešnost predsedovanja se oceni glede na izpolnitev ciljev, ki si jih država zada ob začetku predsedovanja in glede na uspešnost ministrskega zasedanja ob koncu predsedovanja. Prvi pogoj, da je ministrsko zasedanje uspešno, je udeležba večine zunanjih ministrov sodelujočih držav, še posebej ruskega in ameriškega, ter sprejetje sklepne deklaracije na samem zasedanju. V mesecu decembru je v Ljubljani tako potekalo zasedanje Ministrskega sveta, kjer naj bi sprejeli sklepno deklaracijo. Ta pomeni rešitev problemov, s katerimi se OVSE in predvsem predsedujoči ukvarjata skozi leto. Predsedujoči ima namreč lahko precejšnjo vlogo pri iskanju konsenza, ko gre za sprejemanje odločitev v OVSE.

Mehikić (2005: 59–72) piše, da predsedujoči pred formalnim odločanjem sklicuje neuradne sestanke z različnimi državami, da bi poiskal kompromise. Če pri tej odgovorni nalogi ni dovolj aktiven, je lahko vprašljiv tudi njegov prestiž na zasedanju Ministrskega sveta ob koncu mandata, ko se sprejema sklepna deklaracija<sup>20</sup>. Predsedujoča država ne more prispevati h krepitvi OVSE, če podcenjuje razsežnosti tega začaranega kroga politične volje sodelujočih držav. Sprejetje besedila skupne deklaracije, ki ga pripravi predsedujoča država, je zato mogoče le, če je predsedujoči že predhodno dosegel konsenz<sup>21</sup> glede njene vsebine. Če tega konsenza ne bi bilo, bi trenutni predsedujoči gotovo nosil del odgovornosti. Ne pa celotne, saj tudi dobre priprave niso zagotovilo uspešnega predsedovanja, to je namreč izrazito odvisno od zunanjih in notranjih političnih okoliščin.

### 3.3 PREDSEDUJOČI OVSE

V času predsedovanja Slovenije OVSE, v letu 2005, je bil na čelu OVSE slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel. Predsedujoči OVSE<sup>22</sup> je namreč zunanji minister države, ki OVSE predseduje. Predsedujoči ima formalno določene pristojnosti ter tudi vrsto implicitnih

---

<sup>20</sup> Ta opisuje vlogo in cilje OVSE v evropski varnostni arhitekturi, predvsem na področju preventivnega delovanja, kjer pa je njena vloga odvisna od politične volje sodelujočih držav. (Mehikić, 2005: 71).

<sup>21</sup> Odločanje s konsenzom je pogosto razumljeno kot da se države, ki sodelujejo v procesu nočejo tesneje zavezati k izvajanju odločitev. Države sicer niso proti sprejemu odločitve, a je tudi ne želijo aktivno podpreti in prispevati k soglasju, meni Klabbers. Kaufmann pa trdi, da pride do pravega konsenza šele po temeljitih pogajanjih, v katere države vložijo veliko politične volje, zato so tudi motivirane, da sprejete sklepe dejansko izvajajo v praksi. Da je pravi konsenz mogoče doseči, dokazuje tudi sprejetje helsinške sklepne listine. V OVSE je odločanje s konsenzom pravilo, ki je bilo zapisano že v končnih priporočilih helsinških posvetovanj.

<sup>22</sup> Njegov mandat je enoleten. S konsenzom ga morajo dve leti pred začetkom predsedovanja na letnem zasedanju Ministrskega sveta potrditi sodelujoče države. Eno leto pred predsedovanjem je predsedujoči član trojke, ki jo sestavljajo bivši, sedanja in prihodnji predsedujoči. Kot član trojke se podrobneje seznanja s tekočimi zadevami in tako lažje in bolj učinkovito načrtuje delo v letu predsedovanja. Predvsem je pomembna kontinuiteta delovanje OVSE. V letu 2005 je Slovenija prevzela predsedovanje od Bolgarije. (Mehikić, 2005: 54–55).

pristojnosti, ki so se razvile v praksi, vse pa mu nudijo številne možnosti za uveljavljanje interesov in ciljev OVSE pa tudi interesov njegove države (Mehikić, 2005: 60). To naj bi zadosten razlog, da bi mediji spremljali potovanja predsedujočega OVSE in predvsem to, kako uspešno opravlja svoje delo. Od dobro opravljenega predsedovanja je namreč odvisen prestiž Slovenije v mednarodnih odnosih.

Sloveniji je bila s predsedovanjem OVSE zaupana pomembna vloga. V času slovenskega predsedovanja OVSE so bili namreč pogledi vzhodnih in zahodnih držav o reformi same organizacije v spremenjenih geopolitičnih okoliščinah, predvsem o vlogi Urada OVSE za demokratične ustanove in človekove pravice ter o spoštovanju Carigrajskih zavez, precej različni.

Brez aktivnega sodelovanja z vsemi akterji, kar vključuje veliko posredniških in pogajalskih spretnosti tako na kriznih območjih kot v odnosih med sodelujočimi državami, ni možnosti za uspešno predsedovanje (Mehikić, 2005: 71). Zatorej se mora predsedujoči veliko pogajati in usklajevati mnenja različnih držav, zato pa mora seveda tudi potovati.

### 3.4 SLOVENSKO PREDSEDOVANJE OVSE

Slovenija je prevzela predsedovanje OVSE v zanimivem obdobju. Leto 2005 je bilo namreč leto pomembnih obletnic.

To je bila 30. obletnica podpisa Helsinške sklepne listine, 60. obletnica konca druge svetovne vojne, 15. obletnica Pariške listine za novo Evropo in 10. obletnica Daytonskega mirovnega sporazuma. Poleg tega je Slovenijo predsedovanje OVSE doletelo neposredno po doslej največji širitvi EU in zveze NATO. V času slovenskega predsedovanja pa je OVSE moral ponovno ovrednotiti svojo vlogo pri soočanju z novimi grožnjami v spremenjenih geopolitičnih okoliščinah<sup>23</sup>.

---

<sup>23</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si> (25. september 2006).



### 3.4.1 PREDNOSTNE NALOGE SLOVENIJE V ČASU PREDSEDOVANJA OVSE

Glede na geopolitični položaj Slovenije, ki je vezni člen med Srednjo, Zahodno Evropo in Balkanom, in glede na dejstvo, da je Slovenija majhna država, lahko v mednarodni organizaciji zagovarja predvsem pomen temeljnih vrednot in prioritet, glede katerih je v mednarodni skupnosti mogoče doseči konsenz. (Šabič, 2005: 163)

Slovenija je predsedovanje OVSE začelo z geslom 3 R (revitalize, rebalance, reform): oživitvev, uravnoveženost in prenova same organizacije, ki je morala ponovno najti svoje mesto in pomen v spremenjeni mednarodni skupnosti. Slovenija si je prizadevala za krepitev preglednosti dela organizacije tudi s pomočjo posvetovanj z vsemi sodelujočimi državami, ter z doseganjem soglasij o odprtih vprašanjih, ki so se pojavila znotraj organizacije v zadnjih letih<sup>24</sup>.

Šabič (2005: 163–164) je prepričan, da naj bi bil cilj Slovenije za časa predsedovanja zблиževanje različnih interesov ter preseganje razlik med 'Zahodom' in 'Vzhodom', ki naj bi se končalo s sprejetjem skupne deklaracije – ta pa je ob tridesetletnici KVSE/OVSE skorajda bila imperativ – morda največji izziv v vsej zgodovini predsedovanj OVSE.

A deklaracije na ministrskem zasedanju v Ljubljani niso sprejeli.

Ko je Slovenija s 1. januarjem 2005 prevzela predsedovanje OVSE, organizacija ni imela sprejetega proračuna za leto 2005, prav tako tudi ni imela sprejetih lestvic prispevkov in tudi ne dogovora o nasledniku generalnega sekretarja. Zato se je morala Slovenija najprej ukvarjati s temi tremi odprtimi vprašanji, ki jih je podedovala od Bolgarije, in šele nato so prišle na vrsto prednostne naloge, ki si jih je zadala sama. Vendar pa je bila z ustanovitvijo Skupine uglednih osebnosti in z njihovim poročilom dana trdna podlaga za prenavo organizacije in povečanje njene učinkovitosti<sup>25</sup>. Organizacija je tako v letu 2005 ponovno dobila proračun, sprejeli so lestvice prispevkov in izbrali tudi novega generalnega sekretarja.

---

<sup>24</sup> Dostopno na <http://www.mzz.gov.si/> (25. september 2006).

<sup>25</sup> Dostopno na <http://www.15let.gov.si/15-let-samostojnosti/dosezki/ovse> (27. oktober 2006).

### 3.4.2 OCENE SLOVENSKEGA PREDSEDOVANJA OVSE

Po končanem slovenskem predsedovanju je bilo moč ugotoviti, da so zastavljeni cilji doseženi v okviru mogočega<sup>26</sup>. Sklepne deklaracije na ministrskem vrhu niso sprejeli, na kar je nakazovala že neudeležba vodje ameriške diplomacije Condoleeze Rice. Deklaracija tako že tretjič ni bila sprejeta. Sprejeti jo morajo namreč s konsenzom, kar je pri tako različnih državah kot so sodelujoče v OVSE zelo težko.

Deklaracija je tudi tokrat padla zaradi t.i. zavez iz Carigrada, ki Rusijo zavezujejo k umiku iz Gruzije in Moldavije. Združene države Amerike in Velika Britanija sta vztrajali, da mora biti v sklepno deklaracijo vključeno opozorilo o pomanjkanju napredka glede umika ruskih sil iz Moldavije, Rusija pa je temu nasprotovala. Tako se je ljubljansko ministrsko zasedanje OVSE končalo le s politično nezavezujočo izjavo predsedujočega. (Štekar, STA<sup>27</sup>, 30.12.2005)

Čeprav na zasedanju ministri niso uspeli doseči soglasja o sklepni deklaraciji, pa so vseeno sprejeli 22 odločitev. Sprejeli so ministrsko izjavo o Gruziji in Gorskem Karabahu, kljub načrtom pa niso sprejeli izjav o Kosovu in Moldaviji. Po belgijskem kompromisnem predlogu so se dogovorili tudi o časovnem načrtu reform OVSE. Rusija je namreč vztrajala pri večji vpletenosti Urada OVSE demokratične ustanove in človekove pravice (ODIHR) v samo organizacijo, saj mu je očitala neenotnost pri opazovanju volitev. Sprejeli so, da ODIHR do naslednjega ministrskega sveta predloži poročilo o možnosti krepitve dejavnosti glede volitev. (Štekar, STA<sup>28</sup>, 30.12.2005)

*»Slovenija se je s predsedovanjem OVSE in organizacijo Ministrskega zasedanja v Ljubljani v mednarodnem prostoru oblikovala kot sposobna partnerica, ki zna in zmore prispevati s svojimi pobudami in akcijami k poglobljanju stabilnosti v svetu in mednarodnega sodelovanja.«<sup>29</sup>*

---

<sup>26</sup> Dostopno na <http://www.15let.gov.si/15-let-samostojnosti/dosezki/ovse> (27. oktober 2006).

<sup>27</sup> Štekar Polona, STA, 30.12.2005, dostopno na <http://www.sta.si> (21. avgust 2006).

<sup>28</sup> Štekar Polona, STA, 30.12.2005, dostopno na <http://www.sta.si> (21. avgust 2006).

<sup>29</sup> Dostopno na <http://www.15let.gov.si/15-let-samostojnosti/dosezki/ovse> (27. oktober 2006).

## **4. ANALIZA PRIMERA – SLOVENSKI DNEVNI ČASOPISI V LETU 2005**

V dosedanjih poglavjih sem obravnavala učinke, ki jih imajo mediji na občinstvo, kar je še posebej pomembno pri izbiri novic, ki jih mediji objavijo in predstavijo javnosti. Mediji namreč z izborom novic postavijo dnevni red tem, o katerih se govori. Funkcijo medijev, da določajo dnevni red sprejema tudi Splichal (2005: 336-337). V dvajsetem stoletju je postalo nesporno, da so tiste teme, ki so pomembne v medijih in se tako legitimirajo kot javne zadeve, pomembne tudi pri javnosti. Dogodki in zadeve, ki so deležni največje pozornosti medijev, so najpomembnejši tudi v očeh državljanov. Splichal zato ugotavlja, da obstaja nesporna povezanost med medijskimi vsebinami ter vedenjem in stališči posameznikov.

Teorije, da mediji s svojim poročanjem vplivajo na javno mnenje, bom potrdila na primeru poročanja slovenskih dnevnih časopisov o OVSE in slovenskem javnem mnenju o OVSE. Mediji naj bi z izborom tem oblikovali teme razprave in tako druge problematike potisnili v ozadje, izpostavili naj bi namreč tiste, za katere se jim zdi, da so najpomembnejše, pa čeprav morda niso. Poleg tega pa naj bi s tem, ko so neka mnenja predstavljena kot prevladujoča, druga izginila in izgubljala moč. Ljudje naj bi zaradi negativnega predstavljanja novic in tabloidiziranosti postajali tudi vse bolj nezainteresirani, cinični in nezadovoljni s političnimi voditelji in politiko nasploh, pa tudi z mednarodnimi vladnimi organizacijami.

Menim, da je slovensko javno mnenje negativno tudi zaradi poročanja slovenskih dnevnih časopisov o OVSE, kot to trdita teorija prednostnega tematiziranja in spirala molka. Hkrati pa za slovenske dnevne časopise in posledično za slovensko javno mnenje velja teorija o boleznih medijev. Mediji so o OVSE poročali negativno in zato je tudi slovensko javno mnenje cinično in negativno opredeljeno do koristi, ki naj bi jih Slovenija imela od predsedovanja OVSE oziroma organizacije ministrskega zasedanja ob koncu predsedovanja.

## 4.1 POTEK IN CILJ ANALIZE

Z analizo slovenskih dnevnikov bom poiskala vzrok za negativne izsledke raziskav glede OVSE. Menim namreč, da so mediji odgovorni za to, da v Sloveniji OVSE ne poznamo, saj so prispevki o OVSE v slovenskih dnevnikih večinoma negativno orientirani ali tabloidizirani<sup>30</sup>. Ferfila (2002: 457) meni, da je skrb o tabloidizaciji usmerjena na določene dele informativnih medijev ali pa na splošen pristop k poročanju novic, ki naj bi se spreminjal v smeri zmanjševanja poročanja o mednarodnih zadevah, domačih vladnih in političnih zadevah ter povečevanja novic o kriminalu, zabavi in temah, ki zanimajo širši krog ljudi.

Pri analizi bom uporabila kvantitativno metodo analize besedil. Analiza vsebine predvideva, da obstaja povezava med pogostostjo objave informacije o določeni temi v medijskih tekstih in odgovorom občinstva (Branston in Stafford, 2001: 126–127, 409). Analiza vsebine je še posebej primerna, če želimo primerjati medijsko vsebino z znano frekvenco distribucije v družbeni realnosti (McQuail, 2005: 363). Splichal (v Poler Kovačič, 2004: 95) piše, da je kvantitativna analiza besedil objektivizirana in sistematična identifikacija, razčlenjevanje in merjenje jezikovnih lastnosti besedilnih enot.

Analizirala bom tri slovenske dnevne časopise, ki imajo največjo naklado in jih ne obravnavamo kot rumeni tisk. Za dnevne časopise sem se odločila, ker naj bi ti javnost najbolj informirali o tem, kaj se dogaja in tako postavljali agendo. Njihovo informiranje poteka vsakodnevno in tako dan za dnem odločajo, kaj bodo ljudje zvedeli in česa ne. Zanima me poročanje 'resnih' dnevnikov, ki jim ljudje verjamejo, zato bom analizo opravila na vzorcu besedil treh slovenskih dnevnikov: Dela, Dnevnika in Večera. Obravnavala bom vsa medijska besedila, ki so se pojavila v dnevnem časopisju.

Časovni okvir analize je čas predsedovanja Slovenije OVSE, torej od 1. januarja 2005 do 31. decembra 2005.

Kot enoto vzorca bom obravnavala novinarsko/publicistično besedilo, ki poroča o OVSE.

---

<sup>30</sup> Tabloidizacija pomeni, da se v dnevnikih spreminja novinarski slog: jezik postaja preprost in konkreten, pisanje razumljivo in nezapleteno, kratke zgodbe spremljajo fotografije in slike, barvne naslovnice so opremljene z udarnimi in dramatičnimi naslovi, zgodbe pa so pisane živahno in neposredno (Ferfila, 2002: 457).

## 4.2 PODOBA OVSE V SLOVENSKIH DNEVNIH ČASOPISIH

V diplomski nalogi bi torej rada potrdila hipotezo, da so mediji, ki vplivajo na javno mnenje, tudi v Sloveniji vplivali na odnos javnosti do OVSE. Novičarski mediji so namreč ključni pri oblikovanju predstav javnosti oziroma državljanov do mednarodnih organizacij (Ferfila, 2002: 490). In med te organizacije spada tudi OVSE.

Treba pa je omeniti tudi, da je težko verjeti in tudi dokazati, da v pluralistični družbi vsi mediji sistematično in konsistentno predstavljajo enako »prevladujoče stališče« oziroma so enako in sistematično pristranski v odnosu do idej, kandidatov, mnenj. Njihove težnja po kulturni homogenizaciji ne vključuje preproste »enosti« v smislu predstavljenih informacij in mnenj. Le v totalitarnih političnih okoljih so lahko vsi mediji popolnoma homogeni, pa še tam se pojavljajo alternativni ali ilegalni mediji, ki nasprotujejo uradnim. (Splichal, 2005: 268)

Iz člankov, ki so se v Delu, Dnevniku in Večeru pojavljali v letu 2005, sem za predstavitev podobe OVSE v slovenskih medijih izbrala tiste opise OVSE, ki so se pojavljali najpogosteje. Večina se jih je ob istih dogodkih pojavila v vseh treh časopisih ali pa so si bili podobni. Poskusila sem predstaviti podobo OVSE, kot so jo bralci slovenskih dnevnih časopisov lahko dobili v letu 2005.

Za potrditev medijskega vpliva na negativno javno mnenje o OVSE v Sloveniji moramo odgovoriti na tri vprašanja:

1. Kako so informacije o OVSE in njegovih politikah vsebovane in dostopne v časopisnem poročanju?
2. Je ton poročanja izrazito negativen ali je uravnotežen?
3. Kakšna je povezanost med negativnim poročanjem o OVSE in negativnim javnim mnenjem o OVSE v Sloveniji?

#### 4.2.1 KAKO SO INFORMACIJE O OVSE IN NJEGOVIH POLITIKAH VSEBOVANE IN DOSTOPNE V ČASOPISNEM POROČANJU?

Najprej sem ocenila, kako pogosto in kdaj so mediji poročali o OVSE v letu 2005.

Članke sem razvrstila glede na medij, ki jih je objavil, in datum objave.

##### *A. Množični medij, v katerem je prispevek objavljen:*

1. Delo
2. Dnevnik
3. Večer
4. STA

##### *B. Obdobje objave<sup>31</sup>:*

1. januar 2005
2. februar – julij 2005
3. 30.7 – 2.8.2005
4. avgust (3.8) – november 2005
5. december 2005

##### 4.2.1.1 DELO

V Delu se je v letu 2005 pojavilo 88 prispevkov, ki so omenjali OVSE. Povprečno se je pojavilo 7 prispevkov na mesec.

Tabela 3: Število prispevkov objavljenih v Delu

1	2	3	4	5
8	40	2	11	27

Decembra, v času ministrskega zasedanja v Ljubljani, se je tako pojavilo skoraj štirikrat več prispevkov kot v povprečju druge mesece.

<sup>31</sup> Leto 2005 sem razdelila na 5 obdobj. Januar, kot začetek predsedovanja in napoved predsedovanja, zastavitev ciljev za čas predsedovanja. Obdobje od 30.7. do 2.8. 2005 sem ločila od ostalega leta, ker je Helsinška listina v tem času praznovala 30. obletnico. Zadnje obdobje je december, torej zaključek predsedovanja in čas ministrske konference v Ljubljani. Vmes sta dve obdobji, ko je predsedujoči predvsem potoval.

#### 4.2.1.2 DNEVNIK

V Dnevniku se je v letu 2005 pojavilo 48 prispevkov, ki so omenjali OVSE. Povprečno so se pojavili skoraj 4 prispevki na mesec.

Tabela 4: Število prispevkov objavljenih v Dnevniku

1	2	3	4	5
9	18	0	8	13

Decembra, v času zasedanja v Ljubljani, se je pojavilo kar 13 prispevkov, torej štiri krat več, kot je bilo v Dnevniku prispevkov povprečno na mesec. Dvakrat večje število prispevkov kot povprečno se je pojavilo tudi januarja ob začetku predsedovanja in predstavitvi ciljev slovenskega predsedovanja na Dunaju.

#### 4.2.1.3 VEČER

V dnevniku Večer se je v letu 2005 pojavilo 72 prispevkov, ki so omenjali OVSE. Povprečno se je pojavilo skoraj 6 prispevkov na mesec.

Tabela 5: Število prispevkov objavljenih v Večeru

1	2	3	4	5
18	24	8	10	12

Decembra se je v Večeru pojavilo 11 prispevkov o OVSE, torej skoraj dvakrat več kot povprečno. Tudi januarja ob govoru Rupla na Dunaju se je trikrat povečalo število prispevkov o OVSE v Večeru.

#### 4.2.1.4 STA

Analizirala sem tudi pojavljanje novic o OVSE na spletnih straneh Slovenske tiskovne agencije. Analizo poročanja STA sem opravila tako, da sem tiste novice, ki bi lahko bile v dnevnikih časopisih, združene v en članek, štela za en prispevek, saj na STA lahko na dan objavijo več novic, časopis pa gre v tisk enkrat na dan. Tako se je na straneh STA pojavilo 333 novic povezanih z OVSE. Pojavilo se je povprečno skoraj 28 prispevkov na mesec.

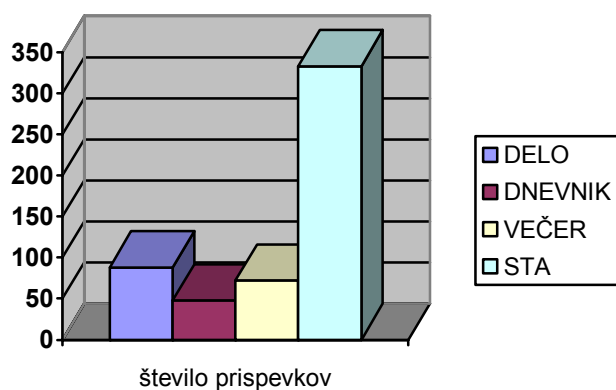
Tabela 6: Število prispevkov objavljenih na spletni strani STA

1	2	3	4	5
33	178	4	49	69

Decembra se je število prispevkov o OVSE tudi na STA dvakrat povečalo. Januarja je bilo tudi večje kot povprečno na mesec.

Poročanje slovenskih dnevnih časopisov se med seboj močno razlikuje in je očitno bolj skopo kot poročanje STA. Iz tega lahko sklepamo, da je tudi pomanjkljivo in da prav gotovo v dnevnikih niso poročali o vseh dogodkih povezanih z OVSE. Še najbolj se poročanju STA po številu prispevkov približa Delo, sledi Večer in na zadnjem mestu najdemo Dnevnik.

Graf 3: Primerjava števila prispevkov v slovenskih dnevnikih in STA



Januarja, ob prevzemu predsedovanja Slovenije OVSE, je največ prispevkov objavil Večer, nato pa se poročanje Večera o OVSE zmanjša in je po pogostnosti podobno poročanju Dnevnika<sup>32</sup>.

*»Z novim letom je Slovenija formalno prevzela predsedovanje Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE). S tem se je pričel največji zunanjepolitični projekt Slovenije od osamosvojitve, ta pa bo močno zaposloval celotno slovensko diplomacijo in zunanjega ministra, ki bo predsedoval organizaciji s 55 članicami.« (bz, Večer, 3.1.2005: 6)*

<sup>32</sup> Ostala mnenja iz dnevnih časopisov – glej prilogo – Začetek predsedovanja.



*»Vendar je premier dejal, da kljub vsem izzivom diplomacija ne more računati na bistveno večji proračun... Če smo Janšo prav razumeli, potem slovensko vlado in diplomacijo v prihodnje čaka čas zategovanja pasu.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 5.1.2005: 4)*

*»Za diplomacijo oboje pomeni več dela pri ne bistveno večjih virih, je pripomnil predsednik vlade.« (Vidmajer Saša, Delo, 5.1.2005: 1)*

Le Delo v nadaljevanju še konstantno poroča o OVSE. Število novic se poveča ob 30. obletnici podpisa helsinške sklepne listine. Opozoriti pa je potrebno na dejstvo, da so v Dnevniku pozabili na obletnico<sup>33</sup>.

*»Neposredna posledica helsinške listine, ki jo je 1. avgusta 1974<sup>34</sup> v Helsinkih podpisalo 35 predsednikov držav in vlad, je tudi Organizacija za varnost in sodelovanje (Ovse), v kateri je ta čas 55 sodelujočih držav, letos pa jo vodi Slovenija.« (Z.R., Delo, 2.8.2005: 1)*

*»Helsinška sklepna listina potrjuje deset načel miroljubnega sožitja, s katerimi so bili vzpostavljeni temeljni standardi o odnosih med državami ter standardi ravnanja držav do svojih državljanov. Vzpostavljene so bile tudi tri dimenzije sodelovanja: zaščita in promocija človekovih pravic in temeljnih svoboščin, sodelovanje na gospodarskem in okoljevarstvenem področju ter politično-vojaška vprašanja.« (dr. Večer, 2.8.2005: 2)*

*»Na helsinško sklepno listino so se svojčas sklicevali disidenti v Vzhodni Evropi, ko so oblastnike opozarjali na spoštovanje človekovih pravic in svoboščin. Ti časi so, vsaj v dobršnem delu Evrope, minili.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)*

*»Slovenski prispevek pri nastajanju Helsinške sklepne listine je sicer manj znanj, a po mnenju sedanjih komentatorjev nikakor ne nepomemben. Slovenski diplomati so namreč pri tem projektu sodelovali od samih začetkov... Gre namreč tudi za dokument, ki je nekako omogočil profiliranje slovenske diplomacije že v bivši Jugoslaviji. In v tej luči se zdajšnje slovensko predsedovanje Ovseju kaže kot logični razvojni korak.« (dko, Večer, 30.7.2005: 6)*

---

<sup>33</sup> Ostala mnenja iz dnevnih časopisov – glej prilogo – Helsinška listina

<sup>34</sup> Novinar zgreši datum, podpisa helsinške sklepne listine, ta je bila namreč podpisana leta 1975, kar je tudi jasno, če smo leta 2005 praznovalo 30. obletnico.

Čeprav informacij o OVSE v slovenskih medijih ni veliko, se te pojavljajo konstantno. Pri poročanju o OVSE lahko tako razlikujemo med rutinskimi novicami in med poročanjem o posebej pomembnih dogodkih. Ugotovimo lahko, da se rutinske novice pojavljajo večinoma dokaj redno in so precej skope in kratke, ministrsko zasedanje in druga srečanja zunanjih ministrov ali njihovih predstavnikov pa dobijo dramatično medijsko pokritje<sup>35</sup>.

*»Slovenija te dni doživlja Ovse v znamenju kritike prometnih zastojev in stroškov za ministrsko konferenco, kar pomeni, da smo se varno oddaljili od glavnih skrbi Ovseja. Še pomembneje pa je, da Slovenija s predsedovanjem izkazuje svojo državno zrelost. V Ovseju dokazujemo, da nam ne gre le za svoje interese, ampak skrbimo tudi za druge. Letos smo se brigali za Kirgizijo in Ukrajino, za Gruzijo in Moldavijo, za Armenijo in Azerbajdžan, predvsem pa za Kosovo. Zasedli smo sedež za veliko mizo svetovne politike. Ko bi bil prazen, bi nas pogrešali. Slovenija je postala nepogrešljiva<sup>36</sup>.« (Rupel Dimitrij, Delo, 5.12.2005: 4)*

*»Zasedanje v Ljubljani poteka v ozračju zaostrenih odnosov med glavnima igralcema v Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, Združenimi državami in Rusijo... V takih mednarodnih okoliščinah so možnosti za zaključno deklaracijo skromne, čeprav pogajanja potekajo do zadnjega in so praviloma najbolj napeta v noči prvega dne zasedanja.« (Vidmajer Saša, Delo, 5.12.2005: 1)*

*»Ministrski svet poteka v ozračju izrazitega nestrinjanja petinpedeseterice glede meril Ovseja pri nadzoru volitev na postsovjetskem območju.« (Vidmajer Saša, Delo, 6.12.2005: 1)*

*»Tretjič zapored brez deklaracije... Ministrsko zasedanje Organizacije za varnost in sodelovanje v Ljubljani se je v torek popoldne končalo brez skupne deklaracije.« (Vidmajer Saša, Delo, 7.12.2005: 1)*

*»Diplomati pravijo, da je sklepni dokument precenjen in ni edino merilo uspešnosti; odsotnost deklaracije ne pomeni nič več od tega kar je: majhen napredek pri reševanju konfliktov v okviru foruma petinpetdesetih držav... Mandata nima smisla ocenjevati po rezultatih. Rezultat je v neskladju s »prizadevnostjo, aktivnostjo, dinamičnostjo«, ki so jo*

---

<sup>35</sup> Ostala mnenja, ki so bila objavljena v slovenskih dnevnikih – glej prilogo – Ministrsko zasedanje.

<sup>36</sup> V dnevnikih so se pred, med in po zasedanju veliko ukvarjali s prometom v Ljubljani, ki je bil zaradi zasedanja oviran, ukvarjali so se tudi z varnostjo delegacij in tem, koliko smo zapravili za organizacijo ministrskega zasedanja. Nad tem se je v Delu (5.12.2005) pritoževal tudi Dimitrij Rupel.

*slovenskemu predsedovanju priznali mnogi. Skromen rezultat odseva tisto, kar Ovse je. Orodje, ki je močno toliko, kolikor ustreza Združenim državam in Rusiji.» (Vidmajer Saša, Delo, 8.12.2005: 5)*

*»Rupel<sup>37</sup> je na koncu izrazil obžalovanje, da sklepna izjava ni bila sprejeta. Namesto deklaracije je v skladu z običajem objavil politično nezavezujočo izjavo predsedujočega, poleg tega so ministri sprejeli tudi izjavi o Gruziji in Gorskem Karabahu in še vrsto ministrskih odločitev. Rupel je tudi dejal, da je razočaran, ker ni bila sprejeta izjava o Kosovu<sup>38</sup>.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 7.12.2005: 3)*

*»Izkušnja z ministrsko konferenco OVSE je neprecenljiva izkušnja in odgovor, ali smo sposobni za organiziranje takšnih dogodkov, ki jih bomo v prihodnosti še večkrat ponavljali, in ali smo kos predsedovanju velikim mednarodnim organizacijam,« je menil Rupel in nadaljeval, da vsi tovrstni dogodki in obiski mednarodnih gostov dvigujejo ugled države.« (Maksimovič Branko in Stepišnik Matija, Večer, 8.12.2005: 7)*

Vsakodnevno delo politikov, predvsem predsedujočega, ostaja tako skrito očem javnosti. Mediji<sup>39</sup> o potovanjih predsedujočega in o pogajanjih ter reševanju problemov poročajo večinoma le, ko ta ne uspejo.

*»Kot predsedujoči Ovseja potuje /Rupel/ toliko, da komaj sledimo: bil je v Biškeku pri začasnem predsedniku Kurmanbeku Bakijevu, v Kijevu pri šefu države Viktorju Juščenko, v Washingtonu pri državni sekretarki Condoleezi Rice...« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 9.7.2005: 4-6)*

*»V tem položaju naš zunanji minister deluje vse bolj tragikomično: skuša se »dokazati« in vročično potuje med enim in drugim kriznim žariščem, kjer ga včasih sploh ne potrebujejo. In pomaga ustvarjati zmedo tudi tam, kjer bi se lahko marsikaj razpletlo samo od sebe, brez*

---

<sup>37</sup> Sprejetje sklepne deklaracije ni le zasluga predsedujočega, je volja vseh sodelujočih držav. V letu 2005 so bila nasprotja med ZDA in Rusijo praktično nezgladljiva. Zato si mogoče res lahko postavimo vprašanje, ali minister Rupel ni bil preveč ambiciozen in zavarovan vase, ko je postavljajl cilje slovenskega predsedovanja in smernice za sklepno deklaracijo. Nesprejetje sklepne deklaracije je lahko tudi posledica previsoko zastavljenih ciljev in ne le slabih priprav in premajhne angažiranosti za delovanje znotraj OVSE.

<sup>38</sup> Ministri niso sprejeli niti izjave o Kosovu, nalogi, ki si jo je slovenska diplomacija postavila za prednostno nalogo OVSE sama in je ni podedovala od Bolgarije, prejšnje predsedujoče, kot večino ostalih nalog. Rupel je ob začetku predsedovanja povedal, da bi na območju Kosova marsikaj naredili, saj to področje poznamo in nam je blizu. Kje so vzroki, da ministri niso sprejeli te izjave, se novinar ne vpraša.

<sup>39</sup> Ostala mnenja iz dnevnih časopisov – glej prilogo.

*velikega teatra... Naše enoletno predsedovanje Ovseju nas tako, hočeš nočeš, s spomini popelje k predsedovanju gibanju neuvrščenih; bili smo vsenavzoči, vendar brez prave koristi.» (Jež Boris, Delo, Sobotna priloga, 9.4.2005: 18)*

*»Kritike, da se Rupel preveč posveča OVSE in premalo zunanjepolitičnim vprašanjem, pa so do neke mere razumljive. Ljudje so obremenjeni z dogajanjem v slovenski družbi, gledajo predvsem na to, kaj se dogaja njim, slovenski državi, na njihovem dvorišču, manj pa jih zanima to, da mora Slovenija ob tem opravljati še neke funkcije v OZN, Natu, EU in OVSE in tako naprej. Manj jih zanimajo prihajajoče volitve v Azerbajdžanu, bolj pa dogajanje neposredno okoli njih. Državljanje lahko pomiri samo vlada s svojimi izjavami in dejanji<sup>40</sup>.« (Šeruga Katja, Večer, 7.5.2005: 36-37)*

*»Popotovanje po svetovnih prestolnicah v vlogi predsedujočega Organizacije za evropsko varnost in sodelovanje je daleč od izgubljanja časa. Je soustvarjanje svetovne politike, za kakršno bi sicer prestolnica ljubljanske velikosti le redko dobila priložnost, in je kopičenje kapitala tudi za čase, ko bomo morda sami potrebovali pomoč.« (Kramžar Barbara, Delo, 10.3.2005: 5)*

Ob velikih dogodkih je občinstvu na razpolago veliko, mogoče še preveč informacij. Skozi leto, ko bi lahko kontinuirano poročanje o delovanju OVSE vzbudilo pri ljudeh zanimanje za to organizacijo, pa so poročila, zavisni sicer od medija do medija, dokaj redna, vendar pa so skopa in površna. Mediji so si za OVSE vzeli čas le par dni pred ministrskim zasedanjem, med njim in še dan po njem, preostali čas pa so se na to organizacijo redkeje spomnili.

#### **4.2.2 JE TON POROČANJA NEGATIVEN ALI JE URAVNOTEŽEN?**

Če je večina novic o OVSE izrazito negativnih, torej če obstaja stalen tok ovseskeptičnih naslovov in člankov o neučinkovitosti in nesposobnosti administracije OVSE ter nesposobnosti same organizacije, razmetavanju denarja za potovanja predsedujočega in organizaciji ministrskega zasedanja, o problemih, ki jih ima organizacija sama s seboj, in če slovenska javnost svoja prepričanja oblikuje iz medijskih vsebin, potem mora takšno

---

<sup>40</sup> Je v intervjuju za Večer pojasnil Ruplov interes za reševanje nalog v vlogi predsedujočega OVSE profesor mednarodnih odnosov na Fakulteti za družbene vede v Ljubljani, dr. Bojko Bučar.

medijsko poročanje prispevati k vse slabši povezanosti med organizacijo in njenim voditeljem ter slovensko javnostjo.

Ko Ferfila (2002: 492) preučuje, ali mediji o EU poročajo negativno ali nepristransko, postavi naslednjo hipotezo:

*»Če bi bilo res, da so novice o EU predvsem negativne, potem bi lahko pričakovali obilico naslovov v smislu: nasprotovanja in trenja med članicami, izgubljanje moči evra, neučinkovitost, razsipnost v Bruslju. To bi prilivalo ognja na evroskeptično gledanje na EU«*

Če to hipotezo povzamemo za interpretacijo poročanja slovenskih medijev v letu 2005 o OVSE, bi se v slovenskih medijih morali pojavljati naslovi kot so: neuspeh OVSE, neuspela pogajanja, Rupel zapravil veliko denarja za nič, nesmiselna potovanja,...

Če pa bi bilo poročanje sorazmerno nepristransko, potem bi morala obstajati tako kritična kot pohvalna poročila (Ferfila, 2002: 492).

#### 4.2.2.1 ANALIZA NASLOVOV

Naslovi so v časopisu najpomembnejši, saj so tisti, ki v bralcu vzbudijo zanimanje ali ga odvrnejo od branja določene novice. Tisto, kar je izpostavljeno v naslovu, se bralcu najbolj vtisne v spomin in v luči tistega razume cel prispevek.

Zato sem se najprej osredotočila na naslove. Analizirala sem vse naslove, ki so se v treh izbranih slovenskih dnevnikih objavili v letu 2005 in so vezali na OVSE.

Naslove sem opredelila:

A – **nevtralni naslovi**: v to skupino sem štela vse naslove, ki niso poudarjali neuspehov in problemov OVSE; naslove, ki so omenjali le državo, kjer je OVSE posredovala; naslove, ki niso do OVSE izražali nobenega odnosa.

B – **naslovi, ki so se osredotočali na Rupla**: v to skupino sem štela vse naslove, ki so se osredotočali na Ruplovo delovanje, njegova potovanja in stroške potovanj ter Ruplove neuspehe pri pogajanjih.

C – *naslovi, ki so omenjali neuspehe*: v to skupino sem štela vse naslove, ki so bili negativni do OVSE in slovenskega predsedovanja OVSE, in naslove, ki so omenjali tako neuspehe same organizacije kot tudi slovenskega predsedstva.

D – *naslovi, ki so poudarjali probleme povezane z OVSE*: v to skupino sem štela vse naslove, ki so omenjali probleme same OVSE in tudi probleme, ki jih je Slovenija imela s predsedovanjem OVSE

E – *pozitivni naslovi*: v to skupino sem štela naslove, ki so odražali pozitiven odnos do OVSE in slovenskega predsedovanja OVSE

Naslove, ki so spadali v skupine B, C in D sem štela kot negativno orientirane.

#### 4.2.2.1.1 NASLOVI V DELU

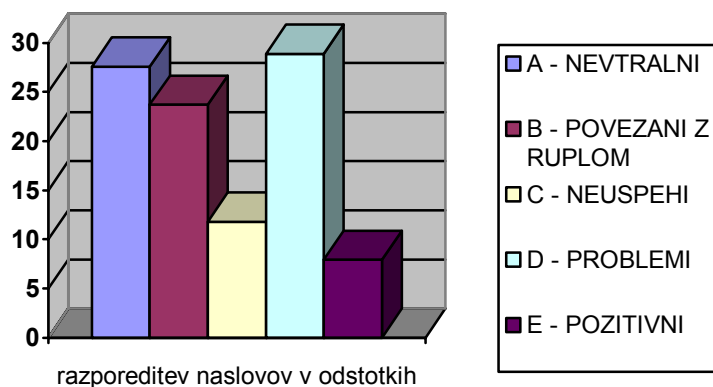
V Delu se je 76 naslovov navezovalo na OVSE.

Tabela 7: Naslovi v Delu

A	B	C	D	E
21	18	9	22	7

Opazimo lahko, da je naslovov, ki so nevtralni ali pozitivno orientirani do OVSE, 27, negativno orientiranih pa je 49. Torej lahko zaključimo, da je bilo v Delu v letu 2005 dosti več negativno orientiranih naslovov kot tistih, ki bi izražali pozitiven odnos do OVSE.

Graf 4: Razporeditev naslovov v Delu



Izpisala sem le nekaj primerov naslovov:

## **A**

»Oživitev, prenova, uravnoteženje« (Grah Matija, Delo, 14.1.2005: 1)

»Prihodnost Ovseja« (Grah Matija, Delo, 1.8.2005: 1)

»Iskanje soglasja je zapletena naloga« (Meršol Mitja, Delo, 7.12.2005: 4)

## **B**

»Je Rupel koga kaj vprašal?« (Jež Boris, Delo, Sobotna priloga, 9.4.2005: 18)

»Kaj je Rupel počel v Bakuju?« (Soban Branko, Delo, 28.4.2005: 28)

»Lahko OVSE preživi Rupla?« (Vidmajer Saša, Delo, 10.5.2005: 5)

## **C**

»Finale brez soglasja« (Vidmajer Saša, Delo, 8.12.2005: 5)

»Teatralična diplomacija« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 12.3.2005: 2)

»Tretjič zapored brez deklaracije« (Vidmajer Saša, Delo, 7.12.2005: 1)

»Ministrsko zasedanja Ovseja – Dvogovor Rusije in ZDA« (Vidmajer Saša, Delo, 6.12.2005: 1)

## **D**

»Bo Evropska unija rešila proračun Ovseja?« (Grah Matija, Delo, 15.1.2005:1)

»Ovse potrebuje temeljite reforme« (Soban Branko, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 4-5)

»Dvogovor Rusije in ZDA« (Vidmajer Saša, Delo, 6.12.2005: 1)

## **E**

»Ruske pohvale Ruplu« (Čibej Boris, Delo, 2.2.2005: 1)

»Dogovor, ki je povezal Evropo« (Z.R., Delo, 2.8.2005: 1)

»Posluh za ruske kritike« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 10.12.2005: 5-6)

»Umetnost Ovsejeve diplomacije je, da ni nihče ponižan (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 15.1.2005: 10-11)

#### 4.2.2.1.2 NASLOVI V DNEVNIKU

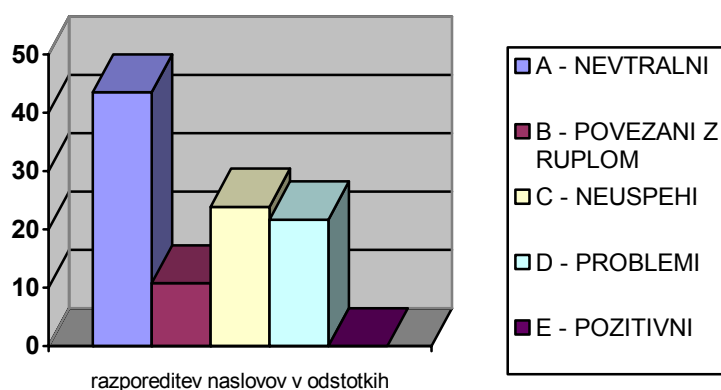
V Dnevniku se je 46 naslovov navezovalo na OVSE

Tabela 8: Naslovi v Dnevniku

A	B	C	D	E
20	5	11	10	0

V Dnevniku je uravnoteženost med pozitivnimi in nevtralnimi naslovi ter negativnimi večja, saj je 20 naslovov nevtralnih, 26 pa negativnih. Naslovov, ki bi bili pozitivno orientirani do OVSE, pa ni.

Graf 5: Razporeditev naslovov v Dnevniku



Izpisala sem le nekaj primerov naslovov:

#### A

»OVSE na prvem tiru slovenske diplomacije« (Glaube Aleš, Dnevnik, 5.1.2005: 4)

»Slovensko predsedovanje OVSE – Učne ure naše diplomacije« (Glaube Aleš, Dnevnik, 3.12.2005: 2)

»Nauk OVSE: gneča ob predsedovanju EU bo neizbežna« (Primožič Sonja, Dnevnik, 8.12.2005: 2)

#### B

»Koliko plačujemo za predsedovanje OVSE – Predsedujoči Rupel le izjemoma potuje z redno letalsko linijo« (Roglič Meta, Dnevnik, 23.6.2005: 2)

»Rupel se na zahodu Ukrajine uči in posluša« (sta, mi, Dnevnik, 6.1.2005: 4)



»Luksuz mora plačevati funkcionar, ne davkoplačevalci« (Roglič Meta, Dnevnik, 23.6.2005: 2)

»Rupel po vroč kostanj v Kirgizijo« (sz in agencije, Dnevnik, 31.3.2005: 7)

## C

»Molčeči Ruplovi gostitelji v Astani – Kazahstanu se zdi, da se OVSE »vse preveč« ukvarja s človekovimi pravicami« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 16.2.2005: 6)

»Diplomatska nerodnost ali običajni protokol« (Radović Sonja in Roglič Meta, Dnevnik, 7.4.2005: 2)

»Naše vodenje OVSE ni bilo najodmevnejše« (Glaube Aleš, Dnevnik, 1.12.2005: 2)

»OVSE: deklaracija na nitki« (Glaube Aleš, Dnevnik, 5.12.2005: 2)

»Tepeni OVSE« (Glaube Aleš, Dnevnik, 7.12.2005: 3)

»Ne nepristranski, ampak prozahodni« (me, ba, Dnevnik, 23.6.2005: 2)

## D

»Ministrski sestanek za pol milijarde tolarjev« (Trtnik Samo, Dnevnik, 30.11.2005: 2)

»Za dialog na razburkanem morju« (Glaube Aleš, Dnevnik, 14.1.2005: 6)

»Rupel in Riceova o reformi OVSE« (sta, Dnevnik, 2.7.2005: 6)

## E

Ni bilo nobenega naslova.

### 4.2.2.1.3 NASLOVI V VEČERU

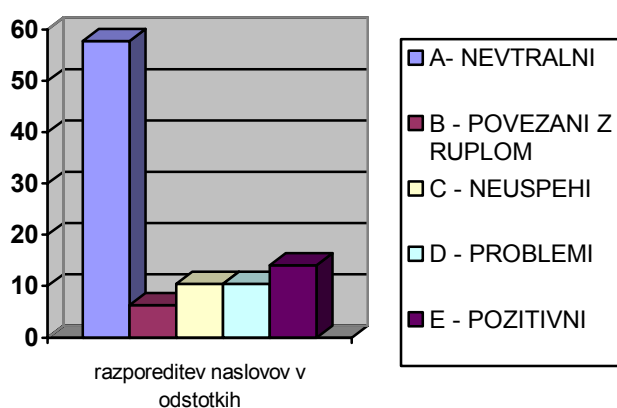
V Večeru je bilo 64 naslovov povezanih z OVSE.

Tabela 9: Naslovi v Večeru

A	B	C	D	E
37	4	7	7	9

Opazimo lahko, da je bilo največ naslovov nevtralnih, pozitivno orientiranih in nevtralnih skupaj pa je bilo kar 46. Negativno orientiranih naslovov je bilo v Večeru najmanj, le 18.

Graf 6: Razporeditev naslovov v Večeru



Izpisala sem le nekaj primerov naslovov:

#### A

- »OVSE nastopa kot posrednik« (zur, Večer, 4.1.2005: 6)
- »Operacija poslušanja končana« (zur, Večer, 6.1.2005: 6)
- »Tri razsežnosti delovanja OVSE« (sta, Večer, 2.2.2005: 6)
- »OVSE za regionalno stabilnost« (sta, Večer, 9.2.2005: 6)
- »OVSE 30 let po Helsinkih« (dko, Večer, 30.7.2005: 6)

#### B

- »Je Rupel ignoriral Ruse?« (sta, Večer, 23.5.2005: 6)
- »De Gucht se boji Ruplove sence« (Stepišnik Matija, Večer, 7.12.2005: 2)
- »Minister z dvema »šihoma«« (Maksimovič Branko in Stepišnik Matija, Večer, 8.12.2005: 7)

#### C

- »Njet iz Minska« (Jaušovec Boris, Večer, 6.10.2005: 7)
- »Je OVSE za Slovenijo priložnost ali izguba časa?« (Pekić Milan, Večer, 19.4.2005: 6)
- »Obisk predsedujočega OVSE za poziranje in pozabo« (Jerman Jože, Večer, 30.9.2005: 16)
- »Milijarde porabili že pred začetkom srečanja OVSE« (Maksimovič Branko, 26.11.2005: 6)
- »Ogrožena zgodba o uspehu« (Zgaga Blaž, Večer, 31.7.2005: 2)

#### D

- »Sprejetje proračuna se še ne obeta« (Zgaga Blaž, Večer, 15.1.2005: 2)
- »OVSE ni organizacija brez problemov« (sta, Večer, 20.1.2005: 6)
- »Moskva podpira reformo OVSE« (sta, Večer, 14.7.2005: 6)

»OVSE je podcenjena organizacija« (dr, Večer, 2.8.2005: 2)

## E

»Dobra vaja za predsedovanje EU« (Lednik Aleš, Večer, 24.11.2005: 6)

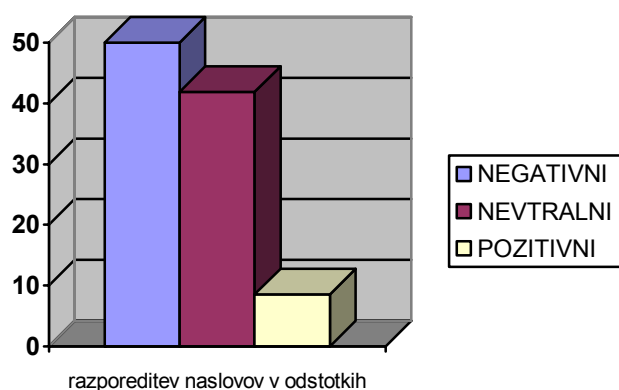
»Brez OVSE ni sanj o svobodi« (Lednik Aleš, Večer, 6.12.2005: 2)

»Žeton za prepoznavnost« (Maksimovič Branko, Večer, 7.12.2005: 2)

»Skopje zadovoljno z delom OVSE« (sta, Večer, 6.10.2005:6)

V slovenskih dnevnikih časopisih je bilo negativno orientiranih 93 naslovov, ki so bili povezani z OVSE, 78 jih je bilo nevtralnih in 16 pozitivnih oziroma takih, ki so pohvalili delovanje OVSE.

Graf 7: Razporeditev naslovov v treh dnevnikih časopisih skupaj



Iz zbranih podatkov lahko rečemo, da pisanje slovenskih dnevnikih časopisov ni bilo izrazito pristransko, vsaj sodeč po naslovih ne, ampak le delno negativno usmerjeno do OVSE.

### 4.2.2.2 ANALIZA ČLANKOV

V nadaljevanju analize me je zanimalo, kako so mediji v člankih poročali o OVSE. Spremenljivke sem operacionalizirala z naslednjimi kategorijami:

#### A – vir informacije

1. novinarska konferenca
2. zasedanje organizacije, sestanek diplomacije
3. mnenje strokovnjaka

4. intervju uradne osebe

#### **B – zvrst objave**

1. informativna zvrst
2. interpretativna zvrst
3. ostalo

#### **C – žanr objave**

1. informativno – vestičarsko besedilo: informira o dogodku; kratka vest, razširjena vest, vest v nadaljevanju, naznanilo
2. informativno – poročevalsko besedilo: informira o dogajanju; običajno poročilo, komentatorsko poročilo, reportersko poročilo, nekrolog, prikaz
3. informativno – reportažno besedilo: informira o stanju; klasična reportaža, reporterska zgodba, potopis
4. informativno – pogovorno besedilo: informira o pogovoru; intervju, okrogla miza, izjava, anketa, dialogizirano poročilo
5. interpretativno – komentatorsko besedilo: interpretira ozadje (dogodka); komentar, uvodnik, glosa, kolumna
6. interpretativno – člankarsko besedilo: interpretira razmerja (pojava, stanja); informativni članek, članek z naslovne strani. (Poler, Kovačič, 2004: 97–98)

#### **D – vloga članka**

1. poročanje o dogodku (delu)
2. pomen, vloga in naloge organizacije
3. pomen predsedovanja organizaciji za Slovenijo
4. negativno o delu OVSE
5. pozitivno o delu OVSE

#### **E – vloga OVSE v prispevku**

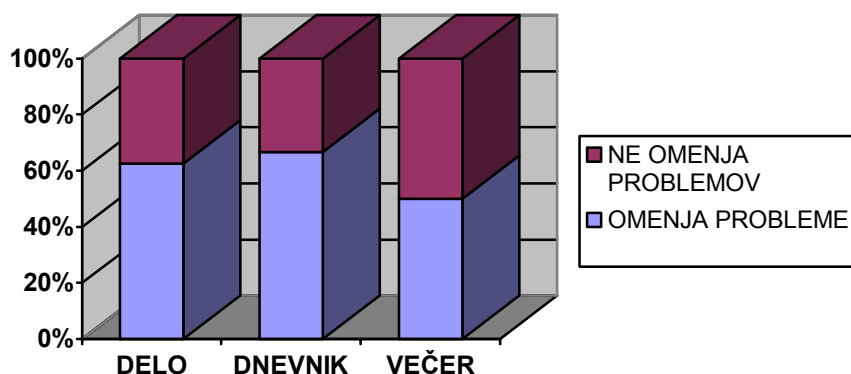
1. primarna (bistvo prispevka)
2. sekundarna (omenjena zraven druge organizacije ali ob drugem dogodku)

#### **F – težave OVSE**

1. omenja probleme OVSE
2. ne omenja problemov OVSE

V Delu kar 53 prispevkov od 88 omenja probleme OVSE, še več, kar 32 od 48 prispevkov, ki se v letu 2005 pojavijo v Dnevniku, prav tako omenja probleme OVSE. Le v Večeru v povprečju manjkrat omenjajo probleme OVSE, gre za 36 prispevkov od 72<sup>41</sup>. Pisanje je uravnoteženo, vsaj glede poročanja o problemih organizacije.

Graf 8: Omenjanje problemov OVSE v slovenskih dnevnikih časopisih



*»Kot je dejal /Rupel/, OVSE ni organizacija brez problemov, ampak nihče tudi ni pričakoval, da bi bila organizacija, ki združuje 55 držav, brez problemov. Med temi je Rupel, danes najprej izpostavil problem proračuna in letvice prispevkov posameznih držav članic.« (sta, Večer, 20.1.2005: 6)*

*»Petnajst let potem, ko je organizacija dobila novo normativno podlago, ostaja negotovost glede njenega mandata in namena, prekrivanja in tekmovanja z Evropsko unijo, usihanja politične volje vodilnih držav in, nenazadnje, zaradi težav pri ohranjanju fleksibilnosti organizacije, kar je primerjalna prednost Ovseja.« (Vidmajer Saša, Delo, 10.5.2005: 5)*

*»In organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) očitno res potrebuje nov zagon in energijo, da bi se lahko učinkovito spopadla z množico varnostnih, ekonomskih in drugih težav, ki so se nakopičile v nekaterih državah članicah.« (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)*

*»Slovenija po Ruplovih besedah prevzema predsedovanje Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi v obdobju »razburkanega morja«. Njeni predhodnici, Bolgariji, ni uspelo doseči soglasja o deležih, ki naj bi jih 55 sodelujočih držav vplačalo v sicer boren, le*

<sup>41</sup> Ostali primeri problemov OVSE v slovenskih dnevnikih časopisih – glej prilogo

*179 milijonov evrov vreden proračun Ovseja, zato je organizacija trenutno brez proračuna.«*  
(Grah Matija, Delo, 14.1.2005: 1)

*»Kakorkoli že, Ovse, ki mu Rupel predseduje, še nikoli ni bil v takšni krizi. Odnosi z Moskvo, ki organizacije noče več plačevati, so na najnižji možni točki, ve pa se, da je Ovse brez Rusov brezzobi tiger.«* (Jež Boris, Delo, Sobotna priloga, 9.4.2005: 18)

*»Ta reforma nastaja v krogu sedmih uglednih osebnosti, ki so neodvisno pripravile predloge, nas pa čaka zelo težka naloga, da jih uskladimo na osnovi konsenza 55 držav,« je dejal Frlec«*  
(Maksimovič Branko, Večer, 1.8.2005: 6)

*»Slovenija je namreč prevzela predsedovanje OVSE v precej neprijetnem trenutku, ko so izbruhnili nesoglasja med zahodnim in vzhodnim delom sodelujočih držav.«* (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)

*»Moskva namreč trdi, da ima organizacija ob nenehnih kritikah nekdanjih sovjetskih republik dvojna merila, saj osti nikoli ne usmeri zahodno od Dunaja, kjer razmere prav tako niso idealne.«* (Glaube Aleš, Dnevnik, 4.2.2005: 6)

*»Dvojna merila so v delovanju Ovseja vsekakor navzoča, še posebej na področju človekovih pravic. To je dejstvo in temu se ni mogoče izogniti. To potrjuje tudi praksa opazovanja volitev s strani urada Ovseja za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR)<sup>42</sup>«* (Soban Branko, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 4-5)

*»Ruski zunanji minister je izrazil pomisleke Moskve do opazovalnih misij OVSE, ki ocenjujejo potek volitev v državah članicah in so v preteklosti kritizirale izvedbo volitev v več državah, kjer so (bili) na oblasti proruski voditelji. Moskva meni, da so te ocene politično pogojene, kar je ponazoril s primerom problematične Čečenije, ki je del Rusije, in Afganistana, kjer so ZDA po napadu leta 2001 dosegle spremembo oblasti: »Vse, ki so želeli, smo povabili k spremljanju volitev v Čečeniji. OVSE je vabilo vljudno zavrnil. Dejali so, da udeležba ni mogoča, ker varnostne razmere ne dopuščajo opazovanja volitev drugje kot v prestolnici Grozni. Čez dva tedna je OVSE poslal misijo v Afganistan. Zaradi varnosti so bili v eni občini*

---

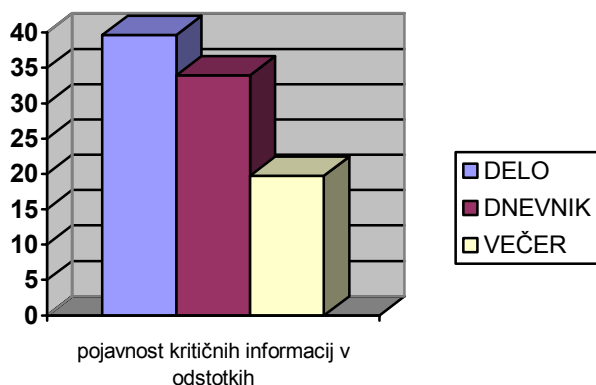
<sup>42</sup> Ruski zunanji minister Lavrov je tudi tik pred ministrskim zasedanjem vztrajal pri obsodbah o dvojnih merilih.

v prestolnici Kabul. In prišli so do zaključka, da so volitve potekale dobro,« je dejal Lavrov ter dodal: »Ne bom rekel nič več. Sami si ustvarite sodbo<sup>43</sup>.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 5.12.2005: 2)

»Standardi, ki veljajo v 55 državah, so seveda različni. Varovanje človekovih pravic v državah članicah Evropske unije ali nekje v srednjeazijskem Turkmenistanu je na tako daleč vsaksebi, da je nemara celo nenavadno, kako so lahko vse te države sploh članice iste organizacije. Vendar je prav sodelovanje med najrazvitejšimi industrijskimi državami in nekaterimi zaostalimi državami bogastvo in priložnost OVSE. A hkrati svojevrstna zavora. Vsaka država ima namreč pravico do veta. In če ni soglasja, niti odločitve ni.« (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)

Najbolj kritično o OVSE poroča Delo, kar v 33 prispevkih namreč jasno kritizira organizacijo. Zelo kritičen do OVSE je tudi Dnevnik, v 16 prispevkih najmanj kritičen je Večer. OVSE kritizira le v 14 prispevkih<sup>44</sup>.

Graf 9: Kritičnost slovenskih dnevnih časopisov do OVSE



»Abotno pa je izvenela ministrova misel, izrečena po sestanku<sup>45</sup>. »Ovse je organizacija, ki je izredno pomembna tako za Slovenijo, za ZDA in – po najinem preudarku – tudi za Rusko federacijo.« Težko bi jo bilo mogoče razumeti drugače kakor draženje Rusije. Izjava je

<sup>43</sup> Novinar s temi izjavami in ne predstavitvijo nasprotne strani ali vsaj neodvisne, ustvari v bralcu vtis, da je OVSE pristranska organizacija, ki je naperjena proti Rusiji, ter da je predvsem proameriško obarvana. Novinar nikjer ne omenja drugega mnenja ter dejstva, da države izkoriščajo mednarodne organizacije za doseganje svojih ciljev in promoviranje svojih idej. Tako to počne tudi Rusija.

<sup>44</sup> Ostale kritike slovenskih dnevnih časopisov – glej prilogo – Kritika delovanja OVSE in Rupla

<sup>45</sup> Sestanek je potekal med Dimitrijem Ruplom in Condoleezo Rice v Washingtonu, med Ruplovim obiskom v ZDA in ga je Rupel označil za uspešnega.

*neprimerna za državo, ki je na čelu organizacije, toliko bolj, ker Ovse temelji na konsenzu in tega brez Rusije ni; enako kakor brez držav sodelujočih v Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, ki jih RF obvladuje, ni Ovseja.» (Vidmajer Saša, Delo, 12.3.2005: 2)*

*»Teško bi prezrli, da se tudi stališča Dimitrija Rupla o zadevah, ki tačas najbolj zaposlujejo Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi, docela prilegajo politični govorici Condoleeze Rice, pa naj gre za terorizem, krizo v Kirgiziji ali izvažanje demokracije.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)*

*»Enostransko opiranje na ameriško zunanjo politiko pod taktirko Condoleeze Rice Ovseja zagotovo ne bo rešilo, prav nasprotno.« (Jež Boris, Delo, Sobotna priloga, 9.4.2005: 18)*

*»Seveda se ob tem<sup>46</sup> lahko vprašamo, kakšno politiko pravzaprav vodi letos predsedujoča država OVSE. Ali neuspeh pri Lukašenku potrjuje slabo prikrito kritiko nekaterih držav, da Slovenija v tej vlogi ni avtonomna in je po večini nekakšen poštar ali kurir edinega svetovnega policaja, Združenih držav Amerike?« (Jaušovec Boris, Večer, 6.10.2005: 7)*

*»Je Rupel ignoriral Ruse<sup>47</sup>? Tiskovni predstavnik ruskega zunanjega ministrstva Aleksander Jakovenko Ruplu očita, da je petkovo izjavo podal brez posvetovanj z državami članicami OVSE.« (sta, Večer, 23.5.2005: 6).*

Če primerjamo pozitivno pisanje o delu OVSE in predsedujočemu s kritikami, vidimo, da je to veliko bolj redkeje.

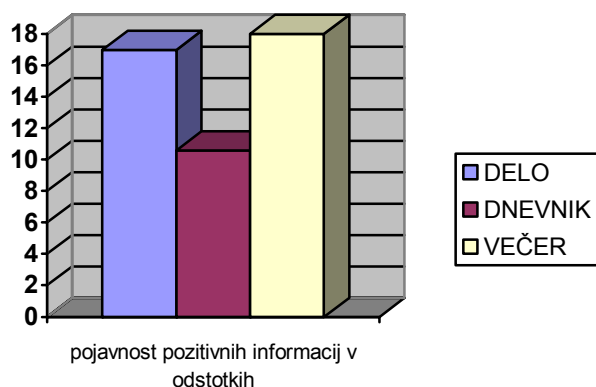
---

<sup>46</sup> Dimitrij Rupel naj bi obiskal tudi Belorusijo, a so v Minsku obisk odpovedali.

<sup>47</sup> Ob namigovanjih, da Rupel posluša Washington, se pojavijo tudi očitki Rusov ob Ruplovi izjavi o razmerah v Uzbekistanu in želji, da dovoli neodvisno preiskavo dogodkov na vzhodu države, kjer je v izbruhu nasilja umrlo več sto ljudi (Večer, 23.5.2005).

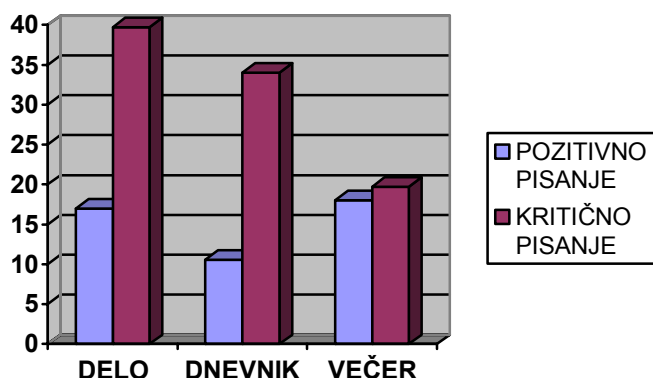


Graf 10: Pozitivno pisanje slovenskih dnevnih časopisov o OVSE



Najbolj uravnoteženo poročanje med kritikami in pozitivnim pisanjem je v Večeru. OVSE pozitivno ocenijo v 13 prispevkih. Najmanjkrat pozitivno ocenijo dogajanje povezano z OVSE v Dnevniku, torej v 5 prispevkih. Največ pohval delovanju OVSE najdemo v Delu, v 16 prispevkih. Poročanje slovenskih medijev je torej do OVSE veliko bolj kritično in negativno usmerjeno kot pa pozitivno<sup>48</sup>.

Graf 11: Primerjava pozitivno in negativno usmerjenega pisanja med slovenskimi dnevnimi časopisi



*»V teh dneh nekoliko zaskrbljeno spremljamo volitve v Albaniji. Potem bomo spremljali volitve v Azerbajdžanu in še kje. Povsod imamo probleme, vendar vsi želijo potrdilo Ovseja, da so bili pravilno in pravično izvoljeni. V nekaterih vzhodnoevropskih, kavkaških ali srednjeazijskih državah je Ovse edina ali najbolj prominentna predstavnica mednarodne skupnosti. Ovse se je v zadnjih letih osredotočil predvsem na človekove pravice, volitve, medije ... na tako imenovano tretjo košarico, kar draži tiste režime, ki so bolj avtoritativni.*

<sup>48</sup> Ostala pozitivna mnenja o OVSE – glej prilogo – Pozitiven odnos do OVSE in Rupla.

*Vendar se zavedajo, da je Ovse njihov stik s svetom, zato jo spoštujejo, čeprav se včasih tudi pritožujejo<sup>49</sup>.*« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 9.7.2005: 4-6)

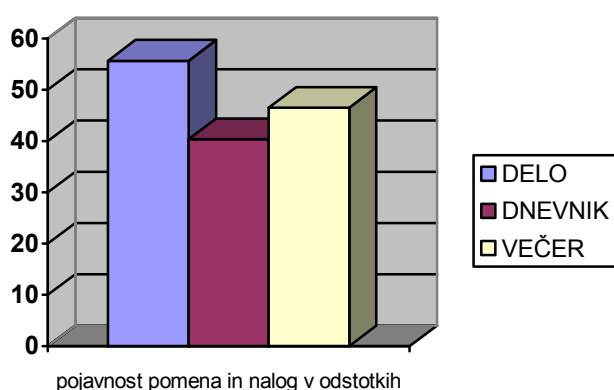
*»Eden ključnih dosežkov Slovenije med njenim predsedovanjem je po ministrovih besedah to, da v Ovseju poteka pogovor o nujni reformi organizacije. Prioritete Slovenije na tem področju temeljijo na agendi treh R (revitalize, reform, rebalance), torej na oživitvi, preoblikovanju in uravnoteženju Ovseja.*« (Mihalič Andrej, Delo, 26.7.2005: 3)

*»Potem ko smo po nekaj mesecih slovenskega predsedovanja premagali krizo s proračunom in z generalnim sekretarjem, ima Ovse relativno trden notranji položaj<sup>50</sup>.*« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 9.7.2005: 4-5)

*»Ob zadovoljstvu, da so v tem času doseženi pomembni premiki, in v pričakovanju bližnjega ministrskega zasedanja so poslanci<sup>51</sup> menili, da je Slovenija s predsedovanjem »povečala svoj mednarodni ugled in razpoznavnost ter prevzela svoj del odgovornosti za zagotavljanje mednarodne varnosti in stabilnosti.*« (Maksimovič Branko, Večer, 17.11.2005: 6)

Pomen organizacije in njene naloge največkrat poudarijo v Delu, najmanjkrat pa v Dnevniku<sup>52</sup>.

Graf 12: Omenjanje pomena in nalog OVSE v slovenskih dnevnikih



<sup>49</sup> V intervjuju za Delovo sobotno prilogo izjavil Dimitrij Rupel.

<sup>50</sup> Je v intervjuju za Sobotno Prilogo Dela povedal slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

<sup>51</sup> V odboru za zunanjo politiko (2. srečanje odbora novembra 2005).

<sup>52</sup> Ostala mnenja o pomenu OVSE – glej prilogo – Pomen OVSE.

»Doseganje konsenza, v Ovseju edini način odločanja, je težaven proces. Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi po eni strani nenehno izgublja ceno, ker z razširjenima Evropsko unijo in Natom nekdanji Vzhod daje prednost tema dvema. Po drugi strani pa ne Združenim državam ne Ruski federaciji ni do njenega zatona, ker nobena od njiju noče izgubiti vseevropskega multilateralnega vzvoda.« (Saša Vidmajer, Sobotna priloga, Delo, 8.1.2005: 2)

»Brez pretiravanja lahko rečemo, da praznujemo 30 let pozitivnega razvoja v Evropi.« Nadaljevanju te misli, da je »za nami obdobje izredno uspešnega sodelovanja in varnosti«, že ne bi mogli pritrditi, saj smo vendar v tem času tudi sami občutili edino vojno, ki je v drugi polovici prejšnjega stoletja prizadela osrčje stare celine.« (Maksimovič Branko, Večer, 30.7.2005: 6)

»Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) je imela v zadnjih 30 letih velikanski vpliv na dogajanje v Evropi, pa vendar je ena najbolj podcenjenih mednarodnih organizacij... v času, ko se svet sooča s terorizmom na eni strani in z veliko potrebo po varovanju človekovih pravic na drugi, pa je ena glavnih nalog OVSE, kako uskladiti ta koncepta, je poudaril Dimitrij Rupel<sup>53</sup>.« (dr, Večer, 2.8.2005: 2)

»V primerjavi z drugimi mednarodnimi organizacijami /OVSE/ terja veliko truda in daje malo rezultata.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 10.12.2005: 5-6)

»OVSE je namreč organizacija, ki glede na to, koliko stane, veliko ponuja.« (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)

»OVSE je v preteklosti pokazal svoj pomen, smisel in koristnost. Velikokrat predstavlja ključni dejavnik pri zagotavljanju stabilnosti.« Organizacija bo po njegovih besedah uspešna še naprej, če bodo sodelujoče države upoštevale medsebojno različnost in drugim ne bodo vsiljevale svojih modelov in načinov<sup>54</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 6.12.2005: 2)

---

<sup>53</sup> Po praznovanju 30. obletnice se v Večeru pojavi članek z naslovom »OVSE je podcenjena organizacija« (dr, Večer, 2.8.2005: 2).

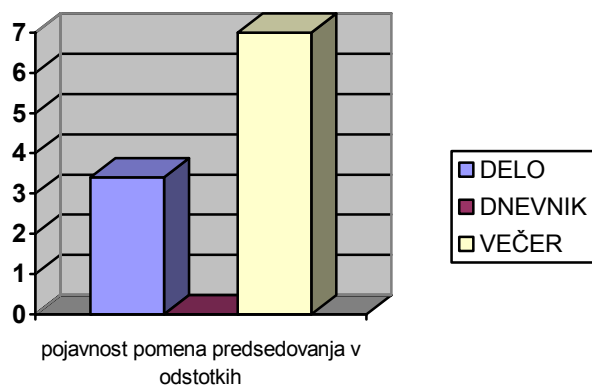
<sup>54</sup> Je svoje mnenje o OVSE za Dnevnik izrazil Janez Drnovšek, predsednik države.

»Osrednji forum dialoga med Vzhodom in Zahodom med hladno vojno se po padcu železne zavese bori za večjo relevantnost.« (Glaube Aleš, Dnevnik 5.12.2005: 2).

»Za Slovenijo je Ovse zelo pomemben, ker nam omogoča privilegiran dostop do najvišjih mest svetovne politike, hkrati pa se predstavljamo kot država, ki ji ni vseeno, kaj se dogaja zunaj njenih meja, in kot država, ki je sposobna za vodenje procesov<sup>55</sup>.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 9.7.2005: 4-6)

Najmanjkrat mediji omenijo pomen predsedovanja OVSE za Slovenijo. V Delu se pojavi le v 3 prispevkih, v Dnevniku v nobenem, v Večeru pa v 4 prispevkih<sup>56</sup>.

Graf 13: Omenjanje pomena predsedovanja OVSE za Slovenijo v slovenskih dnevnikih časopisih



»Iz anonimnosti se lahko prebijemo celo v krog držav, kakršne so skandinavske – ne zavoljo velikosti in pomembnosti, pač pa zaradi verodostojnosti... Slovenija ima lepo možnost, da se mednarodno prebije nekam tja, kjer je bila nekdanj Norveška. Seveda pa to ni samo stvar spretnih diplomatov in diplomatskih akademij; gre tudi za zaupanje v državo kot tako, v njene demokratične, socialne in ekonomske strukture.« (Jež Boris, Delo, 30.3.2005: 5).

»Vsaka mednarodna vloga države ali posameznika prispeva k mednarodni pozornosti. Slovenija dokazuje, da smo si zaslužili sloves verodostojne in zaupanja vredne države. Upam, da bo svoj ugled na čelu organizacije 55 držav še povečala. Kot predsedujoča država smo v stalnem stiku z najvišjimi funkcionarji najrazvitejših držav tega sveta, hkrati pa tudi s tistimi,

<sup>55</sup> Je v intervjuju za Delovo Sobotno prilogo povedal slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

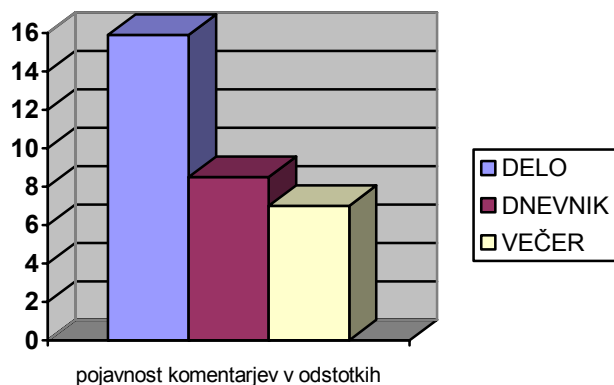
<sup>56</sup> Ostala mnenja o pomenu predsedovanja – glej prilogo – Pomen predsedovanja.

*ki so za nas v ekonomskem smislu zelo pomembne... To je velik projekt, ki je tudi priprava za druge projekte.» (Jaušovec Boris in Korade Dragica, Večer, 29.1.2005: 36-37)*

*»Vodenje Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi je za majhno državo problem in breme. Lažje je državam, ki imajo dolgo tradicijo<sup>57</sup>... Čeprav Hopmann poudarja teža bremena, ki ga vodenje organizacije pomeni za majhne države pa analiza preteklih predsedovanj kaže, da so položaj zasedale večinoma majhne države in da so bile ravno majhne države tiste, ki so bolj zaznamovale predsedovanje Ovseju.» (Vidmajer Saša, Delo, 10.5.2005: 5)*

Dogodke povezane z OVSE največkrat komentirajo v Delu komentirajo, nato v Večeru, najmanjkrat pa v Dnevniku.

Graf 14: Komentiranje dogodkov povezanih z OVSE v slovenskih dnevnikih časopisih



*»Kako bo Sloveniji kot predsedujoči uspelo doseči soglasje, je za zdaj še težko reči. Vsekakor je to prej odvisno od odločitev v svetovnih prestolnicah kot od truda naših diplomatov.» (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)*

*»Predsedujoča država se je znašla na diplomatski čistini, kjer mora pokazati več kot v etapi približevanja Evropski uniji in Natu ter med nestalnim članstvom v varnostnem svetu OZN. Od nje pričakujejo konsistentna stališča in nevtrarno posredovanje... V nelagodnem položaju je tudi Slovenija. Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi predseduje v času, ko je »val demokracije« zajel postsovjetske republike. In te so glavni objekt ukvarjanja Ovseja...*

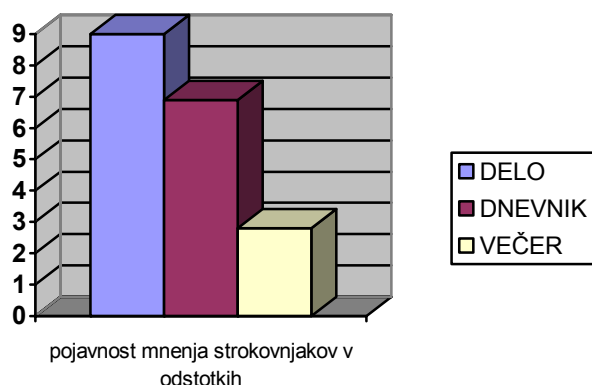
<sup>57</sup> Je za Delo (10.5.2005) povedal Philip Terrence Hopmann.

*Ovse je v Ukrajini, Gruziji in Kirgiziji, in vse so del Skupnosti neodvisnih držav, nadzorovala in kritizirala volitve in dala netivo protivladnim silam.» (Čibej Boris, Delo, 2.4.2005: 4)*

*»OVSE bi moral bolje izkoristiti svoj položaj regionalne organizacije in se ukvarjati z dejavnostmi, ki bi razbremenile združene narode<sup>58</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 6.12.2005: 2)*

Zanimalo me je tudi, kolikokrat so dnevniki za mnenje vprašali strokovnjaka ali uradno osebo, ne le na novinarskih konferencah. Torej kolikokrat so prosili za mnenje nekoga, ki o OVSE ve več kot novinarji. V Delu so največkrat, v 7 prispevkih, prosili za mnenje strokovnjaka, profesorja ali koga drugega, ki se ukvarja z delovanjem mednarodnih organizacij oziroma z mednarodnimi odnosi. V Dnevniku so mnenje strokovnjaka predstavili v 3 prispevkih in v Večeru le v 2.

Graf 15: Predstavitev mnenja strokovnjaka ali uradne osebe v slovenskih dnevnikih časopisih



*»Če naj bi se izboljšali odnosi z Rusko federacijo kot pomembno sodelujočo državo v OVSE, bo treba diplomatske aktivnosti in spretnosti posebej tenkočutno usmeriti na tista območja, kjer je Moskva del problema – ali, če hočete, del rešitve problema – torej v osrednjo Azijo<sup>59</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 14.1.2005: 6)*

*»Ovse je preizkušnja, ki se ji na dolgi rok nobena država ne more ogniti<sup>60</sup>.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 15.1.2005: 10-11)*

<sup>58</sup> Je v intervjuju za Dnevnik izjavil slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

<sup>59</sup> Je v intervjuju za dnevnik povedal profesor na Fakulteti za družbene vede, ki se ukvarja z mednarodnimi organizacijami, dr. Zlatko Šabič.

<sup>60</sup> Je v intervjuju za Sobotno prilogo povedal Ivo Vajgl, predsednikov odposlanec.

»Ob robu številnih razgovorov v imenu organizacije je zmeraj možnost zastaviti tudi kakšna vprašanja, ki so pomembna za Slovenijo. Če to Slovenija počne ali ne, ne vem, bojim pa se, da ne<sup>61</sup>«. (Šeruga Katja, Večer, 7.5.2005: 36-37)

»Ljubljanska ministrska konferenca Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) je bila v številnih pogledih velik uspeh... To, da v Ljubljani niso sprejeli ministrske deklaracije in da se konference ni udeležila ameriška zunanja ministrica Condoleezza Rice, ne pove veliko o statusu Ovseja, še manj pa o odnosu ZDA do organizacije. Ovse 30 let po sprožitvi helsinškega procesa ostaja na čelu mednarodnih prizadevanj v srednji Aziji in je ključnega pomena za napredek na zahodnem Balkanu in na jugu Kavkaza. ZDA so Ovse močno podpirale pri njenih prizadevanjih v srednji Aziji in na Balkanu in so eden najbolj zvestih branilcev humane razsežnosti organizacije. Vsakršni drugačni sklepi so čista napaka<sup>62</sup>«. (Grgič Borut, Večer, 10.12.2005: 7)

»Naše vodenje OVSE ni bilo najodmevnejše... Ne bi bilo pošteno reči, da Slovenija v predsedovanje ni vložila precej truda, trdi profesor na FDV<sup>63</sup>... OVSE bo vedno močan in učinkovit le toliko, kolikor bodo hotele sodelujoče države.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 1.12.2005: 2)

Mnenje uradne osebe povezane z OVSE so v Delu predstavili desetkrat, v Dnevniku v 6 prispevkih, v Večeru pa le v 3<sup>64</sup>.

---

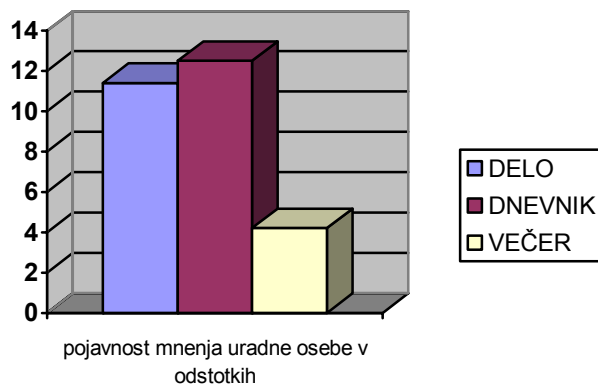
<sup>61</sup> Bučar v intervjuju kritizira tudi delovanje Rupla kot predsedujočega OVSE in tudi slovenskega zunanjega ministra.

<sup>62</sup> Zapiše v obrambo OVSE v Večeru svoje mnenje tudi Borut Grgič, direktor Centra za strateške študije.

<sup>63</sup> Dr. Zlatko Šabič; V Dnevniku se že 1. decembra pojavi intervju s dr. Zlatkom Šabičem, ki ga novinar naslovi kot »strokovnjak za mednarodne organizacije« (Dnevnik, 1.12.2005). Tak naziv v ljudeh vzbudi zanimanje in mu daje neko verodostojnost.

<sup>64</sup> Ostala mnenja uradnih oseb – glej prilogo – Mnenja uradnih oseb.

Graf 16: Predstavitev mnenja uradne osebe v slovenskih dnevnikih časopisih



»Od slovenskega predsedovanja si obetamo veliko. Upamo, da mu bo uspelo zgladiti mostove na čim več koncih. Zelo optimistični smo, da se bo uspešno izteklo<sup>65</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 14.1.2005: 6)

»OVSE je v krizi. Reforme so že dolgo na dnevnem redu organizacije. Z njenim delovanjem nismo zadovoljni, saj je velikokrat neuravnoteženo in neučinkovito... Reformni proces z imenovanjem skupine uglednih osebnosti dobiva nov zagon, zato od ljubljanskega vrha pričakujemo otipljive rezultate<sup>66</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 14.1.2005: 6)

»Kriza ni mimo. Reforme potekajo... Nova kriza ni neizbežna, če bo na ministrskem svetu razrešenih premalo stvari<sup>67</sup>.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 5-7)

»Rusija se bori za ohranitev svojega vpliva, Amerika išče nove prijatelje. V središču tega boja se zaradi narave svojega dela vse pogosteje znajde tudi Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi... Ne bi mogel reči, da posamezne države izkoriščajo OVSE<sup>68</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 3.12.2005: 2)

»Kako doseči, da vseh 55 držav reče – soglašamo? To ni vselej preprosto, saj gre za 55 držav z zelo različnimi pogledi. Po drugi plati pa je to pomembna organizacija, saj je edina institucionalna povezava, ki jo ima Evropska unija s srednjo Azijo... Dejstvo je, da vseh 55 držav nima enotnega merila za to, kaj je demokracija. Toda hkrati je prav to, da vse države

<sup>65</sup> Je za Dnevnik povedal Stephan M. Minikes, veleposlanik ZDA pri OVSE:

<sup>66</sup> Je za Dnevnik povedal Aleksej N. Borodavkin, veleposlanik Rusije pri OVSE

<sup>67</sup> Je v intervjuju za Delo povedal Lamberto Zanier, Direktor Centra za preprečevanje konfliktov pri OVSE

<sup>68</sup> V intervjuju za Dnevnik izjavi Dimitrij Rupel.



*nimajo enakega vrednotenja pomena demokracije kot končnega cilja tudi razlog za nadaljnji obstoj in delovanje Ovseja*<sup>69</sup>.« (Meršol Mitja, Delo, 7.12.2005: 4)

Ker so slovenski mediji v letu 2005 veliko kritizirali Ruplova potovanja in stroške, ki jih zaradi teh Slovenija ima, me je zanimalo tudi, koliko so mediji pisali o potovanjih predsedujočega in, če so jih spremljali. Ob koncu leta je STA objavila poročilo o delu in potovanjih predsedujočega. »Predsedujoči OVSE Rupel je imel v svojem mandatu natrpan urnik. Tako je obiskal večino od 55 sodelujočih držav, nekatere večkrat, pri čemer je poudarek namenil JV Evropi, Vzhodni Evropi, Kavkazu in Srednji Aziji. Sam je opravil 40 potovanj, medtem ko je slovensko predsedstvo OVSE skupno opravilo 198 potovanj. Rupel je imel redne stike tudi z mednarodnimi organizacijami, predvsem Evropsko unijo, zvezo NATO, Združenimi narodi in Svetom Evrope; s slednjim je OVSE podpisal deklaracijo o sodelovanju.« (STA<sup>70</sup>, 30.12.2005)

V slovenskih dnevnikih časopisih je bilo omenjenih le 25 Ruplovih potovanj v vlogi predsedujočega in eno odpovedano potovanje v Belorusijo. V to številko so vključena tako potovanja v sodelujoče države, kot tudi sestanki z drugimi mednarodnimi organizacijami, ki so po pisanju dnevnikih časopisov bili trije. Sestankov na Dunaju nisem štela za Ruplova potovanja, ker je na Dunaju sedež OVSE in torej tudi pisarna predsedujočega. Analizirala sem tudi, če je bilo potovanje v prispevku zgolj omenjeno, ali pa se je dnevni časopis v potovanje tudi poglobil in ugotovil bistvo potovanja.

Če pogledamo podrobno posamezen medij, vidimo, da so v Delu omenili 15 Ruplovih potovanj od 40, ki jih je opravil v letu 2005. Omenili so tudi dve srečanja na ravni mednarodnih organizacij. Objavili so 23 prispevkov o potovanjih, od tega je bilo v 10 prispevkih potovanje zgolj omenjeno ali pa je bilo objavljeno v obliki kratke vesti. V 13 prispevkih pa so razložili naloge in pomen obiska, seveda ni izostala niti kritika pri oceni doseženega na teh potovanjih. V Dnevniku so omenili 11 potovanj in eno zasedanje mednarodne organizacije. Objavili so 19 prispevkov o potovanjih, od tega so v 10 potovanj zgolj omenili ali objavili kratko vest, 9 prispevkov pa se je potovanjem bolj posvetilo. V Večeru so poročali o 16 Ruplovih poteh ter o enem sestanku z drugo mednarodno organizacijo. Poročali pa so tudi o odpovedanem obisku Belorusije in povezali z Ruplovim

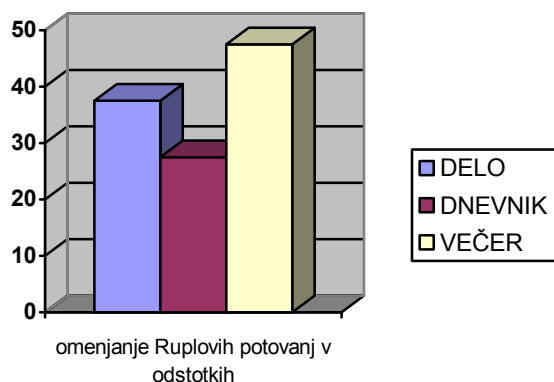
---

<sup>69</sup> Je v intervjuju za Delo povedal Karel De Gucht, bodoči predsedujoči OVSE in belgijski zunanji minister.

<sup>70</sup> Dostopno preko spleta na: [www.sta.si](http://www.sta.si) (21.8.2006).

podpiranjem ameriških idej. Objavili pa so 21 prispevkov, ki so se navezovali na potovanja. 6 krat so potovanje le omenili, 15 krat pa so se o potovanju<sup>71</sup> razpisali v daljši vesti.

Graf 17: Omenjanje Ruplovih potovanj v slovenskih dnevnikih časopisih



»Diplomatska nerodnost ali običajni protokol<sup>72</sup>... Podgoriški dnevnik Dan je včeraj pod udarnim naslovom zapisal, da je slovenski zunanji minister in predsedujoči Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi Dimitrij Rupel povzročil pravo diplomatsko nerodnost, ker je mimo protokola zahteval, naj mu na samem omogočijo pogovor s črnogorskim premierom Milom Djukanovićem. To pa je hudo razjezilo vodjo misije omenjene organizacije za Srbijo in Črno goro Maurizia Massarija, saj se mu je zdelo ponižujoče, da bi moral na hodniku čakati na konec njenega pogovora... Zapleti so povzročili zamude v sestankih z drugimi sogovorniki. »Izvršilni direktor nevladne organizacije Skupina za spremembe Nebojša Medojević si ni dovolil, da bi ga kdo ponižal, zato je zapustil prostore Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi... Povzetek tega članka<sup>73</sup> pa je bil po naših podatkih včeraj razposlan z misije OVSE za Srbijo in Črno goro znotraj Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi.« (Radošević Sonja in Roglič Meta, Dnevnik, 7.4.2005: 2)

»Azerbajdžanska opozicija, ki ji oblast predsednika Ilhama Allyeva nenehno diha za ovratnik, je malone zgrožena nad načinom, kako je slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel kot predsedujoči Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) na nedavnem obisku v Bakuju<sup>74</sup> opravil z njihovimi težavami. Kakor da bi bilo z demokracijo in spoštovanjem človekovih pravic vse v najlepšem redu, čeprav v državi slabega pol leta pred usodnimi

<sup>71</sup> Ostalih mnenj o potovanjih nisem izpisala, ker so ta zgolj vestičarsko opisovala potovanje: kdo, kdaj, kam in zakaj.

<sup>72</sup> Na obisku v Srbiji in Črni gori pa je Rupel, po poročanju Dnevnika (7.4.2005) razjezil in razburil marsikoga.

<sup>73</sup> Tako poročilo bi lahko zelo škodovalo ugledu Slovenije v mednarodni skupnosti, vendar o tem novinarji ne pišejo in se tudi ne sprašujejo.

<sup>74</sup> Rupel je obiskal tudi Azerbajdžan.

*parlamentarnimi volitvami dobesedno vre. »Iz Ruplovega obiska v Bakuju se norčujejo celo v uradu predsednika Aliyeva. Predsedujoči Ovseju je namreč s seboj pripeljal večjo skupino slovenskih gospodarstvenikov. Zdi se, da so ga slovenski posli v Azerbajdžanu zanimali bistveno bolj kakor misija Ovseja, ki bi morala biti njegova prva skrb. Tako se v mednarodni diplomaciji kratko malo ne dela. Rupel s takšnimi potezami samo zmanjšuje ugled organizacije, ki jo zlasti na postsovjetskem prostoru že tako ali tako ne jemljejo dovolj resno. To je degradacija Ovseja.« »Po svoje je mogoče govoriti celo o nekakšni korupciji, saj ne gre, da bi predsedujoči Ovseja na takšnih poteh skrbel še za posle v imenu svoje države,« je v Strasbourgu v pogovoru za Delo ogorčeno dejal Andreas Gross, vodja švicarske delegacije v parlamentarni skupščini Sveta Evrope (PACE).« (Soban Branko, Delo, 28.4.2005: 28)*

*»Bosanski dnevnik sprašuje, kaj je Dimitrij Rupel pravzaprav počel v Sarajevu<sup>75</sup>«, »Obisk predsedujočega OVSE za poziranje in pozabo«, »Bosanska javnost je bila zmedena, ker jo je Rupel nagovoril v angleščini, nato v kombinaciji bosanščine in slovenščine ter na koncu še v španščini – Jeza se nanaša na tisto, kar je rekel in kako je to storil... Pa tudi na to, da je prišel zgolj po uradni dolžnosti, ne da bi pomagal z analizo, nasvetom ali koristnim sporočilom. Velja ocena, da je Rupel, kot že mnogi pred njim, prišel na obisk, da bi se fotografiral, ne pa z namenom, da bi tej državi in njenim prebivalcem namenil kakšno pomembno in koristno sporočilo<sup>76</sup>. (Pekić Milan, Večer, 30.9.2005: 6)*

Od potovanj slovenskega predsedstva so slovenski dnevni časopisi omenili le pot Lojzeta Peterleta v Kirgizijo, osebnega odposlanca predsedujočega za srednjo Azijo, »da bi vzpostavil dialog med opozicijo in oblastmi ter pomagal, da bi se kriza razrešila po mirni poti.« (Čibej Boris, Delo, 25.3.2005: 1)

*»Petrle se je iz Biškeka vrnil s soglasno oceno vseh političnih sil, da je OVSE v vlogi koordinatorja in posrednika pomembno prispevala k urejanju razmer v Kirgiziji in da si želijo še več sodelovanja.« (Maksimovič Branko, Večer, 1.8.2005: 6)*

Novinarji so se veliko osredotočali tudi na stroške Ruplovih potovanj.

---

<sup>75</sup> Kritiko Ruplovega obiska v BiH napovedo že v naslovju.

<sup>76</sup> Novinar kritizira Ruplov obisk v BiH, na osnovi bosanskih medijev, ne pove pa, kakšne posledice za ugled Slovenije in seveda tudi samega ministra Rupla, bi tak ponesrečen obisk lahko imel. Ko je v igri ugled države, bi novinarji morali na to opozoriti.

*»Slovenija je zelo dobro in uspešno vodila predsedovanje,« je na vprašanje Dnevnika dejal Burns in v šali dodal, da ima minister Rupel pri letalskih družbah verjetno zelo veliko popusta glede na prepotovane milje.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 7.12.2005: 3)*

*»Predsedujoči Dimitrij Rupel le izjemoma potuje z redno letalsko linijo... Samo v mesecu aprilu je najem letal za Ruplove poti znašal več kot 200.000 evrov... Kolikšni so bili doslej stroški predsedovanja OVSE, nam na MZZ ni uspelo izvedeti. Podatki pa kažejo, da Rupel potuje pogosteje od predhodnika bolgarskega zunanjega ministra Solomona Passyja, oziroma da je doslej opravil približno deset poti več kot v istem obdobju njegov predhodnik.<sup>77</sup>« (Roglič Meta, Dnevnik, 23.6.2005: 2)*

*»Ni predsedujočega Ovseju, ki bi potoval kot jaz, z rednimi programi, ter tu in tam s tisto škatlico, ki je stara 20 let. To, kar se dogaja pri nas, je škandal. In tudi to, da se zastavljajo vprašanja o pogostosti potovanj zunanjega ministra<sup>78</sup>.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 9.7.2005: 4-6)*

V prilogo sem dodala še par mnenj o nalogah slovenskega predsedovanja OVSE, o konsenzu in odločitvah, ki se sprejemajo v OVSE, ter o ocenah slovenskega predsedovanja.

Slovenski mediji so se v letu 2005 v člankih najbolj osredotočali na probleme same organizacije in njenega delovanja. Veliko so organizacijo in njenega predsedujočega tudi kritizirali, zelo redko pa se je našla pohvalna beseda, kar dokazujejo tudi odstotki v grafih, s katerimi sem prikazala poročanje izbranih treh slovenskih medijev o OVSE. Ugotavljam, da je najbolj uravnoteženo o OVSE poročal Večer. Na splošno pa je bilo poročanje v vseh treh dnevnikih negativno orientirano do OVSE.

---

<sup>77</sup> Novinarka se torej bolj ukvarja z denarjem porabljenim za potovanja, o samih opisanih potovanjih pa v Dnevniku večinoma niso poročali. Poudarjanje velikih stroškov za predsedovanje meče slabo luč na OVSE in še poudarja slabosti, ki jih predsedovanje OVSE prinaša Sloveniji, čeprav bi bili stroški lahko veliko manjši. To, da so tako visoki, je le krivda predsedujočega. OVSE nikjer ne zahteva, da mora na potovanja predsedujoči potovati z zasebnimi leti in ne z redno letalsko linijo.

<sup>78</sup> Je v intervjuju za Delovo Sobotno prilogo izjavil slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel.

#### 4.2.3 KAKŠNA JE POVEZANOST MED NEGATIVNIM POROČANJEM O OVSE IN NEGATIVNIM JAVNIM MNENJEM O OVSE V SLOVENIJI?

Ljudje o OVSE ne vedo veliko, pravzaprav organizacije ne poznajo, kar dokazuje tudi raziskava Obramboslovnega raziskovalnega centra (ORC) in Centra za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij v okviru Fakultete za družbene vede 'Nacionalna in mednarodna varnost'<sup>79</sup>. Raziskava je pokazala, da Slovenci dobro poznamo mednarodne organizacije kot so Nato, EU, OZN, najmanj pa OVSE. Z nepoznavanjem organizacije je povezano tudi zaupanje vanjo, zato udeleženci raziskave najbolj zaupajo Natu, najmanj pa OVSE, ki je tako med vsemi mednarodnimi organizacijami tista, ki ji Slovenci najmanj zaupamo.

Razlog za nepoznavanje organizacije je lahko, da vsaj večinoma ne deluje neposredno v naši bližini. Vendar pa je v letu 2005, ko je bila raziskava opravljena, Slovenija predsedovala OVSE, torej je bila organizacija neposredno povezana s Slovenijo. Poleg tega ima OVSE svojo največjo misijo na Kosovu, ki ga Slovenija razume kot svojo bližino, del Balkana, torej del sveta, iz katerega bi nas novice morale zanimati. Zato lahko vzdrži prva hipoteza teorije o boleznih medijev in sicer, da se je zaradi spremenjenega načina poročanja medijev zmanjšalo občinstvo, ki ga zanimajo novice. To je lahko na primeru OVSE še toliko bolj opazno, ker gre tu za poročanje o mednarodnih odnosih in zunanji politiki.

Značilnosti, ki opredeljujejo občo javnost v njenem odnosu do oblikovanja in vodenja zunanje politike, so namreč rigidnost, nizka stopnja obveščenosti, poenostavljanje, nerazumevanje bistva problemov. Te značilnosti še posebej izstopajo, ko so na agendah zunanje politike pogajanja (Benko, 1997: 280). Pogajanja pa so bistvo OVSE.

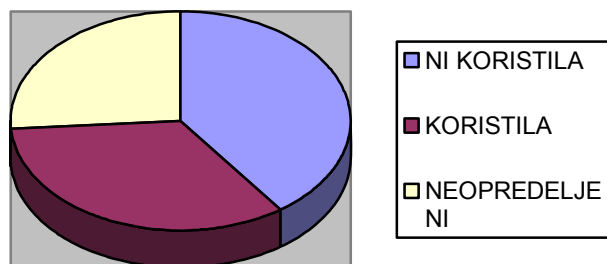
Vsekakor pa pri poročanju slovenskih medijev o OVSE in slovenskem javnem mnenju o OVSE obvelja teorija prednostnega tematiziranja. Mediji s postavljanjem tem na agendo, oblikujejo javno debato. Z nerednim ali skopim poročanjem o OVSE pri ljudeh niso vzbujali zanimanja za to organizacijo. S kontinuiranim poročanjem bi namreč ljudi lahko navadili na OVSE in pri njih vzbudili zanimanje za to organizacijo. Tako pa Slovenci OVSE ne poznamo in ji tudi ne zaupamo, kar dokazuje javnomnenjska raziskava ORC. Slovenci torej ne

---

<sup>79</sup> Raziskava je potekala na realiziranem vzorcu 1002 udeležencev med 17. marcem in 25. aprilom leta 2005. Raziskava je sestavni del projekta Človeški dejavnik v vojaškem sistemu, ki poteka v okviru ciljnega raziskovalnega programa Znanje za varnost in mir 2004-2010. Dostopno na <http://www.odp.fdv.uni-lj.si/opisi/sjm052> (27. oktober 2006).

zaupamo OVSE in tudi ne vidimo pomena in koristi take organizacije, kar so dokazali odgovori anketiranih v raziskavi Politbarometer za december 2005<sup>80</sup> (2005: 22–23). Na vprašanje »Prejšnji teden je v Ljubljani potekala konferenca OVSE. Ali je organizacija te mednarodne konference Sloveniji kaj koristila ali ne?« so odgovarjali glede na poročanje slovenskih medijev in glede na njihovo poudarjanje pomena konference za Slovenijo. Kar dve petini vprašanih je menilo, da mednarodna konferenca Sloveniji ni koristna. Tretjina anketiranih je menila, da je konferenca za Slovenijo koristna. Preostali so ob vprašanju ostali neopredeljeni, kar si lahko razlagamo tudi s premajhnim zanimanjem ali pa tudi seznanjanjem bralcev z dogajanjem in pomenom OVSE.

Graf 18: Koristnost Ministrske konference za Slovenijo



Če anketo analiziramo še naprej, koristnost mednarodne konference pogosteje kot v povprečju pripisujejo preferenti SDS, NSi in SLS (47%), desno opredeljeni (49%), pa tudi samozaposleni (53%), v gospodarstvu zaposleni (42%), višje in visoko izobraženi (43%), srednje izobraženi (44%) ter najmlajši (do 30 let: 44%).

Nezaupanje v organizacijo in konferenco lahko izvira iz samega nepoznavanja organizacije, saj tistemu česar ne poznamo, tudi ne zaupamo. Vendar pa lahko vpliv negativnega poročanja na javno mnenje, razložimo s spiralo molka Noelle-Neumannove, ki predvideva, da mnenja, ki se bolj pogosto pojavljajo v medijih, vplivajo na mnenje ljudi. Noelle-Neumannova namreč zagovarja, da če je naše mnenje skladno s prevladujočim, ga pogosteje izražamo. Če pa je naše mnenje, mnenje manjšine, in torej v medijih ni zastopano, potem svojega mnenja raje ne

<sup>80</sup> Javnopomenjska raziskava o odnosu javnosti do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji, Politbarometer 12/2005. Raziskava je potekala v okviru Centra za raziskovanje javnega mnenja, objavljena je 19.12.2005. Na spletu dostopno preko: [www.uvi.si/slo/javno\\_mnenje/pdf/december-2005/pdf](http://www.uvi.si/slo/javno_mnenje/pdf/december-2005/pdf) (27. oktober 2006).

izražamo. Kar bi lahko prevedli na primer OVSE: v medijih se je večinoma pojavljala negativna ocena organizacije, zato naj bi tisti katerih mnenje je mogoče bilo pozitivno, to svoje mnenje zadržali zase ali pa ga spremenili, da ne bi izstopali iz večine. Tako je potem vedno več tistih, ki imajo negativno mnenje o OVSE in vedno manj tistih s pozitivnim.

Druga hipoteza teorije o bolezni medijev, ki govori o cinizmu in nezadovoljstvu s politiko, vladnimi institucijami in političnimi voditelji, zaradi negativnega in tabloidiziranega poročanja o dogodku ali organizaciji, lahko prav tako razloži negativno slovensko javno mnenje o OVSE. Dimitrij Rupel je kot slovenski zunanji minister politični voditelj in v letu 2005, v času slovenskega predsedovanja OVSE, tudi predsedujoči tej organizaciji. Če so ljudje nezadovoljni s političnimi voditelji, so nezadovoljni in cinični tudi do njegovih dejanj in do organizacije, ki jo ta vodi. Negativno pisanje medijev o OVSE naj bi po tej teoriji povzročilo ciničnost in nezadovoljstvo z organizacijo in tako tudi z ministrskim zasedanjem OVSE v Ljubljani. Zato menim, da je nepripisovanje pravega pomena ministrskemu zasedanju, ki se ga udeleži toliko šefov diplomacij, posledica negativnega in tabloidiziranega pisanja medijev, torej poudarjanja napačnih stvari in osredotočanje na obrobne dogodke, na negativne stvari, ki so se ob tem zgodile, in ne toliko na pomen zasedanja. Zaradi vsega tega se je zmanjšalo tudi zanimanje ljudi za novice te vrste, ki že tako ali tako ni bilo največje.

Za pokrivanje domačih zadev je namreč značilno vnašanje sestavin dramatičnega, zasebnega in aktualnega. Obstaja tudi več virov informacij oziroma načinov njihovega preverjanja. Ljudje uspešnost vladnih ekonomskih politik občutijo predvsem na lastnem žepu, čemur zaupajo mnogo bolj kot pa medijskemu poročanju. Stopnje brezposelnosti, inflacije, gospodarske rasti se izražajo tudi na življenjskih in delovnih razmerah njihov prijateljev, sosedov.

Nasprotno pa glede zadev in politik evropske unije, čeprav imajo nekatere nedvomno neposreden vpliv na dogajanje v članicah in tudi nečlanicah, velja, da jih oblikujejo na visoki ravni abstraktnosti in tehnične strokovnosti. Pri njih ljudje informacije dobijo bolj ali manj izključno iz medijev, deloma še iz izjav mnenjskih voditeljev in raznih pogovorov. »Pokrivanje Evropske unije je tudi znotraj držav članic, še v večji meri pa pri kandidatkah za članstvo in pri nečlanicah, pravzaprav enako poročanju o zunanjepolitičnih zadevah« (Ferfila, 2002: 441-442). Podobno velja tudi za novice, ki se nanašajo na OVSE, saj je tudi ta organizacija mednarodna.

Kot dokazujejo raziskave javnega mnenja v Sloveniji, Slovenci OVSE ne poznamo in ji tudi ne zaupamo, hkrati pa menimo, da ministrsko zasedanje v Ljubljani Sloveniji ni prineslo nobene koristi. Mediji naj bi ljudi informirali o dogajanju in postavljali agendo. So tisti, ki ljudi seznanjajo z mednarodnimi organizacijami, njihovo vlogo in pomenom. Če mediji ne opravijo dobro svoje naloge, potem ljudje ne morejo imeti dovolj informacij. Iz neznanja pa vedno izvira nezaupanje. Tistemu, česar ne poznamo, tudi ne zaupamo. Če nas zalagajo z negativnimi mnenji, potem postane tudi naše mnenje negativno.

Težko nam je razumeti pomen neke organizacije, če mediji večinoma poročajo le o potovanjih sem in tja, o zasedanju tu in tam, torej o novicah kot jih posreduje STA in ki jih novinarji izvejo na novinarskih konferencah. Premalokrat so za pojasnitev dela in pomena organizacije prosili tiste, ki jim je OVSE poznan in bi ga lahko ljudem približali. Novinarji so ga predstavljali s svojega zornega kota in predvsem dejstva, da mediji na kriznih žariščih niso dobrodošli. OVSE je bil v slovenskih medijih predstavljen kot manj pomembna organizacija, ki ima že sama s seboj dovolj problemov, da bi lahko reševala še probleme drugih. Pomena predsedovanja za Slovenijo pa razen v redkih člankih sploh niso omenili. Pa še, ko so omenili prednosti predsedovanja, je bilo to v intervjujih s strokovnjaki oziroma uradnimi osebami OVSE.

Če so informacije pomanjkljive, pa še večinoma negativno nastrojene, oziroma usmerjenje v poročanje o negativnih dogodkih, ne da bi opisale pomen in vlogo organizacije, potem najdemo v teh dejstvih odgovor na rezultate javnomnenjske raziskave. Javnost OVSE ne pozna in mu ne zaupa, ministrska konferenca ob zaključku slovenskega predsedovanja pa je zato za ljudi brez koristi za Slovenijo.



## 5. ZAKLJUČEK

Ob koncu diplomske naloge ugotavljam, da imajo množični mediji pomembno vlogo v življenju posameznika. So zelo pomembni pri določanju tem, ki postanejo predmet javne razprave in zato vplivajo na oblikovanje javnega mnenja. S postavljanjem tem na agendo nam mediji pravijo, o čem naj razmišljamo. O stvareh za katere ne (iz)vemo, si ne moremo oblikovati mnenja. Za informacije iz zunanje politike ali mednarodnih odnosov velja, da o njih nimamo lastnega izkustva. Za običajne ljudi so mediji pogosto edini vir informacij o organizaciji in problemih, s katerimi se ta ukvarja, in, ki so v razpravi. Njihova odsotnost lahko ustvari informacijski primanjkljaj (Lange in Palmer, 1996: 9). Naloga novinarjev pa naj bi bila informirati ljudi o zadevah, ki so zanje pomembne.

Preden najde novica svoje mesto v dnevni izdaji časopisa mora skozi veliko odobritev in potrditev, tako novinarju kot uredniku se mora zdeti vredna objave. Te odločitve pa potekajo po nenapisanem pravilu. Določitev teme je tako prvi konkretni korak v izdelavi posameznega novinarskega prispevka. Z izbiro teme novinar določi del stvarnosti, ki ga bo obdelal v svojem prispevku. Izbira dogodka je tesno povezana z namenom novinarskega prispevka. Novinar mora imeti jasno predstavo o tem, kaj hoče s svojim prispevkom pri občinstvu doseči. Izhodiščni namen novinarja je informirati občinstvo, usmeriti njegovo pozornost na določene probleme ali še posebej opozoriti na posledice določenih problemov (Erjavec 1998: 46).

Zato se v nekaterih medijih določeni dogodki pojavijo v drugih pa ne, kar se je pokazalo tudi na primeru OVSE ob 30. obletnici podpisa helsinške sklepne listine. V slovenskih dnevnikih časopisih se je pojavilo različno število prispevkov, v Dnevniku pa obletnice niso niti omenili. Poročanje slovenskih dnevnikih časopisov se je razlikovalo tudi glede potovanj predsedujočega. Noben medij ni opisal vseh, število pokritih potovanj pa se je med njimi razlikovalo.

Mediji nas lahko informirajo o različnih zadevah, kot to narekuje poklicna vest novinarjem, vendar pa teme predstavljajo različno. Tudi novinarji so le ljudje in že pri odločitvi, katere informacije vključi v svoj članek, deluje subjektivno. Tako lahko problematiko predstavi v pozitivni ali pa negativni luči, redkokdaj pa mediji do predstavljenе teme ostanejo popolnoma nevtralni nevtralni.

Ugotovila sem, da so slovenski dnevniki dokaj redno poročali o OVSE, vendar se je število člankov močno povečalo v času ministrskega zasedanja v Ljubljani. To lahko pojasnimo tudi z dejstvom, da se je dogodek odvil v središču Slovenije. In da ga je zaradi vseh varnostnih in drugih ukrepov morala opaziti tudi slovenska javnost. Iz tega lahko zaključimo, da manj kot so spektakularni dogodki, čeprav so pomembni za javnost, manjša je pokritost z novicami.

Carpini in Keeter (v Ferfila, 2002: 496-497) predpostavljata, da ljudje proučijo določeno področje, temo, problem takrat, kadar imajo sposobnost, motivacijo in priložnost. Kognitivne sposobnosti, zlasti predhodna izobrazba, močno olajšajo učenje. Motivacija pomeni željo in pripravljenost za učenje in vključuje tudi interes, da pridobiš nove informacije. Sestava priložnosti se nanaša na razpoložljivost informacij in kako težko oziroma lahko je za posameznika, da se spozna z določeno temo glede na svoje kognitivne sposobnosti in motivacijo. Čim bolj zgoščeno je informacijsko okolje, torej čim več je medijskih virov, tem lažje je učenje. Vendar zgolj povečanje števila medijskih virov in obsega razpoložljivih novic brez nekega predhodnega usmerjanja ali brez izdelanih interesov lahko pripelje do stanja neproduktivne informacijske zasičenosti.

Glavni zaključek raziskovanja vsebine novic je, da je povprečen nivo učenja iz novic zelo nizek, pa še to, kar se ljudje naučijo je fragmentirano. Findahl (2000) je ocenil, da si ljudje v naravnih situacijah zapomnijo manj kot 5 odstotkov novic. Kljub temu pa na to, kar se naučimo, močno vpliva selekcija in način ubeseditve vsebine novice, torej, kako je novica predstavljena. (McQuail 2005: 505)

Osrednja tema diplomske naloge je bila dokazati, da so mediji, ko so poročali o OVSE, poročali predvsem o negativnih dogodkih, ter OVSE velikokrat kritizirali, zato tudi javno mnenje OVSE v Sloveniji ni naklonjeno. V Sloveniji OVSE ne zaupamo, od ministrskega zasedanja pa za Slovenijo ne vidimo koristi kot to, glede na negativno poročanje medijev, predpostavljata teorija spirale molka in teorija bolezni medijev. Poleg tega so mediji javnosti slabo predstavili, kakšna organizacija je OVSE, in kaj je pravzaprav njena naloga in njena vloga. Mediji na dnevni red tem niso postavljali OVSE, izjema je bilo le ministrsko zasedanje, zato lahko z nezadostnim poročanjem medijev utemeljimo nepoznavanje OVSE v Sloveniji, ki so ga razkrile javnomnenjske raziskave, kot to predvideva teorija prednostnega tematiziranja.

*»Ne glede na to, kako prizadevno države lobirajo za vodenje Ovseja, ne glede na to, kako ambiciozno zastavijo svoje cilje in kako si vse po vrsti obetajo, da bo funkcija povečala njihov ugled, že v drugi polovici enoletnega mandata željno čakajo, kdaj bo konec. To bolj kot za druge velja za majhne države, pa čeprav so v preteklosti ravno te najbolj zaznamovale vodenje organizacije.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)*

*»Vendar je včerajšnji nastop za Slovenijo le začetek dolge, naporne in marsikdaj gotovo tudi trnove poti, saj jo za krmilom OVSE brez dvoma čaka še mnogo nevarnih, vidnih ali podvodnih čeri<sup>81</sup>.« (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)*

*»Ovse ni ne najpomembnejša ne najatraktivnejša mednarodna organizacija. Je pa ena od najbolj napornih. Zahteva veliko, daje malo. Z navideznimi revolucijami na vzhodu in navzkrižnimi interesi Združenih držav in Rusije je iskanje konsenza postalo še težje. Dosežek je, če si nevtralen in ne služiš interesom velikih. Predsedujoči Dimitrij Rupel po enem letu nima veliko pokazati... EU včasih razvija lastno politiko, ki ignorira Ovse. Dobro je imeti prijatelja Ovse v EU, ki spomni Unijo, da obstajajo različni pristopi. Ovse ponuja vključujoč pristop. V okviru Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi članice EU lažje sodelujejo z Rusijo kot pod zastavo Unije.« (Vidmajer Saša, Delo, 5.12.2005: 1)*

*»Očitki na račun Dimitrija Rupla kot predsedujočega OVSE se ne pojavljajo zgolj zaradi velikih stroškov, temveč tudi na račun samega vodenja te organizacije. Ob prevzemanju krmila organizacije so slovenski predstavniki napovedovali, da se bo Slovenija izkazala predvsem, če ji uspe delovati nepristransko in prispevati k zblizevanju različnih pogledov in iskanju soglasja. Toda po petih mesecih je slovensko predsedstvo nekajkrat prišlo tudi v odkrita navzkrižja z eno ključnih članic OVSE, Rusijo.« (Roglič Meta, Dnevnik, 23.6.2005: 2)*

Ker so glede zunanjih zadev mediji edini vir informacij, lahko utemeljeno sklepamo, da zato mediji še toliko bolj vplivajo na oblikovanje javnega mnenja o zunanjih zadevah. Če je to negativno usmerjeno, kot sem dokazala, je večinoma glede OVSE bilo v slovenskih medijih, potem je tudi slovensko javno mnenje zaradi medijev negativno opredeljeno do OVSE in prav to predpostavlja teorija prednostnega tematiziranja. Če teme ni na javni agendi, torej je mediji ne predstavijo, potem ljudje o tem ne govorijo in o tem ne izvedo nič. Kar so potrdile tudi

---

<sup>81</sup> Tudi novinar po uspešno prestatem krstu Slovenije na prvem zasedanju Stalnega sveta OVSE, opozori na nevarnosti in težave, ki s predsedovanjem OVSE čakajo Slovenijo.

raziskave (ORC), ki so pokazale, da Slovenci OVSE ne poznamo in tudi ne razumemo kot organizacije, ki pomaga pri zagotavljanju miru v sodelujočih državah.

O sami OVSE namreč mediji brez razloga ne pišejo in ne poročajo. Redko se pojavijo tudi v časopisih pisma v obrambo OVSE. V letu 2005 so slovenski dnevni časopisi objavili le tri pisma ali prispevke strokovnjakov, ki niso bili intervjuji. Deloma je za to kriva tudi sama organizacija, ki si največkrat niti ne želi prisotnosti medijev. Menim, da prav to odiranje medijev povzroča pri novinarjih negativen odnos do organizacije, ki ga nato prenašajo v časopise in na ljudi ter tako vplivajo na javno mnenje. Deloma pa lahko negativen odnos do OVSE pojasnimo tudi z nerazumevanjem same organizacije s strani novinarjev. Stvari, ki so težko razumljive, ponavadi ne maramo, saj se moramo veliko naučiti, da bi jih razumeli.

Koliko je v mednarodni skupnosti resnično pomembna in vplivna OVSE, vedo tisti, ki v njej sodelujejo in oblikujejo prednostne naloge. Ali je OVSE demokratična organizacija ali ne, v tej diplomski nalogi nisem ugotavljala. Menim pa, da bi morali mediji javnosti predstaviti organizacijo nevtralnno, z njenimi nalogami in pomenom, pa tudi z uspehi in neuspehi, ne pa, da se pred člankom, ki govori o dosežkih OVSE, pojavi uvodnik, ki postavi dosežke pod vprašaj. Menim tudi, da je najlažje pisati o problemih in neuspehih ter kritizirati vsevprek.

Poročanje o konfliktih je osrednji spodbujevalec oblikovanja mnenj in tudi znanja. Bolj kot je namreč konflikt zaostren, več informacij se bo pojavilo, in bolj verjetno je, da bodo imeli pripadniki javnosti o njej svoje mnenje in ga tudi izrazili. (Splichal, 2005: 269)

Če je val informacij v medijih negativen, potem tudi javno mnenje ne more biti pozitivno, kot to predpostavlja teorija spirale molka. Mnenje, ki se predstavlja v medijih, deluje kot večinsko in kot tako posrka vase ostala manjšinska. Tako negativno mnenje, ki prevladuje v medijih, velja za večinsko in potem tudi tisti, ki temu nasprotujejo, svoje mnenje raje zadržijo zase, ali pa ga prilagodijo večinskemu, da ne bi izstopali iz množice. Bolj kot so novice negativne, bolj postajajo ljudje cinični, nezadovoljni in vedno manj zainteresirani zanje, kar trdi tudi teorija bolezni medijev. In prav to sem z diplomsko nalogo dokazala na primeru poročanja treh izbranih slovenskih dnevnih časopisov: Dela, Dnevnika in Večera. Mislim, da so slovenski dnevni časopisi pri poročanju o OVSE pozabili na svojo prvo dolžnost – uravnoteženo pisanje.

## 6. SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE

1. Bašić Hrvatini, Sandra in Milosavljević, Marko (2001) *Medijska politika v Sloveniji v devetdesetih: Regulacija, privatizacija, koncentracija in komercializacija medijev*. Mirovni inštitut: Ljubljana.
2. Bašić Hrvatini, Sandra in Kučič J., Lenart (2005) *Monopoli: Družabna igra trgovanja z mediji*. Maska: Ljubljana.
3. Benko, Vlado (1997) *Znanost o mednarodnih odnosih*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
4. Branston, Gill in Stafford, Roy (2001) *The Media Student's Book*. London, New York: Routledge.
5. Briggs, Asa in Burke, Peter (2005) *Socialna zgodovina medijev: Od Gutenberga do interneta*. Ljubljana: Sophia.
6. *Delo – Letno poročilo 2005*. Dostopno na <http://www.delo.si> (11. oktober 2006).
7. Dennis, Everette E. (1989) *Reshaping the Media: Mass Communication in an Information Age*. London: Sage Publications.
8. Dewey, John (1991) *The Public and Its Problems*. Athens: Swallow Press.
9. Erjavec, Karmen (1998) *Koraki do kakovostnega novinarskega prispevka*. Ljubljana: Jutro.
10. Erjavec, Karmen, ur. (2005): *Uvod v novinarske študije*, 19-29. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. Erjavec, Karmen (2004): *Sodobno novinarstvo in teorija demokracije*. V Poler Kovačič, Melita in Kalin Golob, Monika (ur.): *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri*, 113 – 138. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede
12. *Eurobarometer 63.4, Javno mnenje v Evropski uniji (jesen 2005)*. Nacionalno poročilo Slovenija. Dostopno na [http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national\\_report\\_501\\_final.pdf](http://europa.eu.int/slovenia/pages/aktualno/national_report_501_final.pdf) (30. oktober 2006).
13. Ferfila, Bogomil (2002) *Mediji in politika v ZDA*. V Ferfila, Bogomil in Kos Marta, *Politično komuniciranje*, 113 - 217. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
14. Ferfila Bogomil (2002) *Politično komuniciranje v državah OECD*. V Ferfila, Bogomil in Kos Marta, *Politično komuniciranje*, 431 – 509. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
15. Habermas, Jürgen (1989) *Strukturne spremembe javnosti*. Ljubljana: ŠKUC.

16. Halimi, Serge (2002) *Novi psi čuvaji*. Ljubljana: Maska: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
17. Hopmann, Phillip T. (2005) Vloga Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi v evropski varnostni strukturi. V Šabič, Zlatko (ur.), *Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi*, 125–138. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
18. Kieran, Matthew (2002) *Media Ethics*. London: Routledge.
19. *Kodeks novinarjev Slovenije*, sprejet 10. oktobra 2002. Dostopen na <http://www.novinar.com/dokumenti/kodeks.php> (21. avgust 2006).
20. Košir, Manca (1988) *Nastavki za teorijo novinarskih vrst*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
21. Košir, Manca (2000): Nastavki za slovenski model vzgoje za medije. V Erjavec, Karmen in Kalčina, Liana (ur.), *Vzgoja za medije*, 91–102. Ljubljana: HESP.
22. Košir, Manca (2003) *Surovi čas medijev*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
23. Košir, Manca (2005): Javno komuniciranje kot oglaševanje. V Poler Kovačič, Melita in Erjavec, Karmen (ur.), *Uvod v novinarske študije*, 31-67. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
24. Laban, Vesna (2005): Žanri vestičarske vrste, običajno poročilo in anketa v dnevnem časopisju. V Poler Kovačič, Melita in Erjavec, Karmen (ur.), *Uvod v novinarske študije*, 31-67. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
25. Lange, Yasha in Palmer, Andrew, ur.: (1996) *Mediji in volitve*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
26. Lasswell, D. Harold (1999) Struktura in funkcija sporočanja v družbi. V Splichal, Slavko (ur.): *Komunikološka hrestomatija 2: Razvoj empirične komunikologije v ZDA*, 11 – 22. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
27. Lazarsfeld, F. Paul in Merton, K. Robert (1999) Množično sporočanje, popularni okus in organizirano družbeno delovanje. V Splichal, Slavko (ur.): *Komunikološka hrestomatija 2: Razvoj empirične komunikologije v ZDA*, 23 – 40. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
28. Le Roy Wilson, Stan (1993) *Mass Media / Mass Culture – An Introduction*. New York: McGraw-Hill, Inc.
29. Lippmann, Walter (1999) *Javno mnenje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
30. McLuhan, M (1965) *Understanding Media: The Extension of Man*. New York: McGraw-Hill.
31. McQuail, Denis (2005) *McQuail's Mass Communication Theory*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.

32. (1999) *Medijska podoba Slovenije za 3. tisočletje*. Ljubljana: Mediana.
33. Mehikič, Mojca (2005) Predsedujoči organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi. V Šabič, Zlatko (ur.): *Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi*, 53 -72. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
34. Merrill, John C. (1997) *Journalism Ethics: Philosophical Foundations for News Media*. New York: St. Martin's Press.
35. Meršol, Mitja (1985): *Sedma sila*. Ljubljana: Delavska enotnost.
36. Ministrstvo za zunanje zadeve (2005): *Organizacija za varnost in sodelovanj ev Evropi (OVSE)*. Dostopno na <http://mzz.gov.si> (10. oktober 2006).
37. Ministrstvo za zunanje zadeve (2005): *Predsedovanje Slovenije OVSE v letu 2005*. Dostopno na [www.15.let.gov.si/15-let-samostojnosti/dosezki/ovse](http://www.15.let.gov.si/15-let-samostojnosti/dosezki/ovse) (27. oktober 2006).
38. Perovič, Tomaž in Šipek, Špela (1998): *Tv novice*. Ljubljana: ŠOU Študentska založba.
39. Poler Kovačič, Melita (2004) *Novinarska (iz)virnost: Novinarji in njihovi viri v sodobni slovenski družbi*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
40. Poler Kovačič, Melita (2005) *Kriza novinarske odgovornosti*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
41. Politbarometer 12/2005. Javnomenjska raziskava o odnosu javnosti do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji, objavljena 19. decembra 2005. Dostopna na [http://www.uvi.si/slo/javno\\_mnenje/pdf/december-2005/pdf](http://www.uvi.si/slo/javno_mnenje/pdf/december-2005/pdf) (27. okotber 2006).
42. Retief, Johan (2002): *Media Ethics: an introduction to responsible journalism*. Oxford: University Press.
43. Sedmak, Marjan (1996) Spremna beseda. V Lange, Yasha in Palmer, Andre (ur.): *Mediji in volitve*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
44. Severin, J. Werner in Tankard, Jr., W. James (1997) *Communication Theories*. New York: Longman Publishers.
45. Splichal, Slavko (2005): *Javno mnenje*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
46. Šabič, Zlatko (2005): Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi včeraj, danes, jutri – vnovični premislek. V Šabič, Zlatko (ur.): *Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi*, 157–166. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
47. Šabič, Zlatko, Bolka, Vesna in Koražija, Klaudija (2005): Zgodovina in institucije. V Šabič, Zlatko (ur.): *Organizacija za varnost in sodelovanje*, 13–52. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

48. Štekar, Polona (2005): *Izteka se slovensko predsedovanje OVSE*, 30. december. Dostopno na <http://www.sta.si> (21. avgusta 2006).
49. Urad vlade za informiranje, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za obrambo (2005): *Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE)*. Dostopno na <http://nato.gov.si/slo/slovenija-nato/nacionalna-varnost/mednarodne-organizacije/ovse> (27. oktober 2006).



## 7. SEZNAM UPORABLJENIH ČLANKOV IZ DNEVNIH ČASOPISOV

1. Brstovšek, Andrej (2005): Molčeči Ruplovi gostitelji v Astani – Kazahstanu se zdi, da se OVSE »vse preveč« ukvarja s človekovimi pravicami. *Dnevnik* (16.2.), 6.
2. Brstovšek, Andrej (2005): Ministrski sestanek za pol milijarde tolarjev. *Dnevnik* (30.11.), 2.
3. Brstovšek, Andrej (2005): Lavrov odkrito o pomislekih Moskve. *Dnevnik* (5.12.), 2.
4. Brstovšek, Andrej (2005): Na vrhu OVSE brez zajca in klobuka. *Dnevnik* (7.12.), 3.
5. Čibej, Boris (2005): Ruske pohvale Ruplu. *Delo* (2.2.), 1.
6. Čibej, Boris (2005): Nova žametna revolucija. *Delo* (25.3.), 1.
7. Čibej, Boris (2005): Ne sosed, le vrag bo mejak. *Delo* (2.4.), 4.
8. bz (2005): Slovenija predseduje v OVSE. *Večer* (3.1.), 6.
9. dko (2005): OVSE 30 let po Helsinkih. *Večer* (30.7.), 6.
10. dr (2005): OVSE je podcenjena organizacija. *Večer* (2.8.), 2.
11. Glaube, Aleš (2005): OVSE na prvem tiru slovenske diplomacije. *Dnevnik* (5.1.), 4.
12. Glaube, Aleš (2005): Za dialog na razburkanem morju. *Dnevnik* (14.1.), 6.
13. Glaube, Aleš (2005): Gremij uglednih osebnosti se lahko loti snovanja predlogov za rešitev OVSE. *Dnevnik* (4.2.), 6.
14. Glaube, Aleš (2005): Gorski karabah še krizno žarišče. *Dnevnik* (8.9.), 6.
15. Glaube, Aleš (2005): Naše vodenje OVSE ni bilo najodmevnejše. *Dnevnik* (1.12.), 2.
16. Glaube, Aleš (2005): Slovensko predsedovanje OVSE – Učne ure naše diplomacije. *Dnevnik* (3.12.), 2.
17. Glaube, Aleš (2005): OVSE : deklaracija na nitki. *Dnevnik* (5.12.), 2.
18. Glaube, Aleš (2005): Pogajanja so se zavlekla. *Dnevnik* (6.12.), 2.
19. Glaube, Aleš (2005): Tepeni OVSE. *Dnevnik* (7.12.), 3.
20. Glaube, Aleš in agencije (2005): Demonstranti pognali Akajeva v beg. *Dnevnik* (25.3.), 7
21. Grah, Matija (2005): Oživitev, prenova, uravnoteženje. *Delo* (14.1.), 1.
22. Grah, Matija (2005): Bo Evropska unija rešila proračun Ovseja?. *Delo* (15.1.), 1.
23. Grah, Matija (2005): Prihodnost Ovseja. *Delo* (1.8.), 20.
24. Grgič Borut (2005): V obrambo Ovseja. *Večer* (10.12.), 7.
25. Hočevar, Borut, Brstovšek, Andrej, Glaube, Aleš in Mihev, Nina (2005): Pomembna krizna žarišča in Ruplova potovanja. *Dnevnik* (5.12.), 2.

26. Jaušovec, Boris (2005): Njet iz Minska. *Večer* (6.10.), 7.
27. Jaušovec, Boris in Korade, Dragica (2005): Vsi skupaj smo samo drobiž. *Večer* (29.1.), 36–37.
28. Jerman, Jože (2005): Milijarde porabili že pred začetkom srečanja OVSE. *Večer* (26.11.), 16.
29. Jež, Boris (2005): Je Rupel koga kaj vprašal?. *Delo, Sobotna priloga* (9.4.), 18.
30. Jež, Boris (2005): Zakaj Slovenija ne podeljuje nagrade za mir. *Delo* (30.3.), 5.
31. Kramžar, Barbara (2005): Psihologija Ovseja. *Delo* (10.3.), 5.
32. Kocbek, Darja (2005): Relativno pospravljena miza. *Delo* (17.11.), 5.
33. Lednik, Aleš (2005): Razmere v Kirgiziji boljše. *Večer* (19.4.), 6.
34. Lednik, Aleš (2005): Dobra vaja za predsedovanje EU. *Večer* (24.11.), 6.
35. Lednik, Aleš (2005): Nobena država ni bila grozno jezna na Slovenijo. *Večer* (5.12.), 2.
36. Lednik Aleš (2005): Promotorka demokracije in posrednica. *Večer* (5.12.), 2.
37. Lednik, Aleš (2005): Brez OVSE ni sanj o svobodi. *Večer* (6.12.), 2.
38. Lednik, Aleš (2005): Vsaj soglasje za začetek reform. *Večer* (7.12.), 2.
39. Maksimovič, Branko (2005): Ogrožena zgodba o uspehu. *Večer* (1.8.), 6.
40. Maksimovič, Branko (2005): Slovenski del zgodbe o OVSE. *Večer* (1.8.), 6.
41. Maksimovič, Branko (2005): Za skladnost v državi in s Hrvaško. *Večer* (17.11.), 6.
42. Maksimovič, Branko (2005): Žeton za prepoznavnost. *Večer* (7.12.), 2.
43. Maksimovič, Branko in Stepišnik, Matija (2005): Minister z dvema »šihoma«. *Večer* (8.12.), 7.
44. Mašanovič, Božo (2005): Francoski »ne« bega EU. *Delo* (18.4.), 3.
45. me, ba (2005): Ne nepristranski, ampak prozahodni. *Dnevnik* (23.6.), 2.
46. Meršol, Mitja (2005): Iskanje soglasja je zapletena naloga. *Delo* (7.12.), 4.
47. Miholič, Andrej (2005): Tri R za reformo Ovseja. *Delo* (26.7.), 3.
48. Miholič, Andrej (2005): OVSE in krizna žarišča. *Delo* (5.12.), 1.
49. Pekić, Milan (2005): Obisk predsedujočega OVSE za poziranje in pozabo. *Večer* (30.9.), 6.
50. Primožič, Sonja (2005): Nauk OVSE: gneča ob predsedovanju EU bo neizbežna. *Dnevnik* (8.12.), 2.
51. Radošević, Sonja in Roglič, Meta (2005): Diplomatska nerodnost ali običajni protokol. *Dnevnik* (7.4.), 2.

52. Roglič, Meta (2005): Koliko plačujemo za predsedovanje OVSE – Predsedujoči Rupel le izjemoma potuje z redno letalsko linijo. *Dnevnik* (23.6.), 2.
53. Roglič, Meta (2005): Luksuz mora plačevati funkcionar, ne davkoplačevalci. *Dnevnik*, (23.6.), 2.
54. Rupel, Dimitrij (2005): Pred petnajstmi leti in danes. *Delo* (5.12.), 4.
55. Soban, Branko (2005): Slovenski odgovor na ruske očitke. *Delo* (7.4.), 2.
56. Soban, Branko (2005): Kaj je Rupel počel v Bakuju?. *Delo* (28.4.), 28.
57. Soban, Branko (2005): Ovse potrebuje temeljite reforme. *Delo, Sobotna priloga* (3.12.), 4–5.
58. Soban, Branko (2005): Vroča »zamrznjena konflikta«. *Delo* (7.12.), 1.
59. Soban, Branko (2005): Kdo naj preseka kavkaški voz? *Delo* (27.12.), 4.
60. sta (2005): Slovenija na čelu OVSE. *Dnevnik* (4.1.), 4.
61. sta (2005): Rupel in Riceova o reformi OVSE. *Dnevnik* (2.7.), 6.
62. sta (2005): OVSE ni organizacija brez problemov. *Večer* (20.1.), 6.
63. sta (2005): Tri razsežnost delovanja OVSE. *Večer* (2.2.), 6.
64. sta (2005): OVSE za regionalno stabilnost. *Večer* (9.2.), 6.
65. sta (2005): Je Rupel ignoriral Ruse?. *Večer* (23.5.), 6.
66. sta (2005): Moskva podpira reformo OVSE. *Večer* (14.7.), 6.
67. sta (2005): Skopje zadovoljno z delom OVSE. *Večer*, 6.10.: 6
68. sta, mi (2005): Rupel se na zahodu Ukrajine uči in posluša. *Dnevnik* (6.1.), 4.
69. Stepišnik, Matija (2005): De Gucht se boji Ruplove sence. *Večer* (7.12.), 2.
70. sz in agencije (2005): Rupel po vroč kostanj v Kirgizijo. *Dnevnik* (31.3.), 7.
71. Šeruga, Katja (2005): Je OVSE za Slovenijo priložnost ali izguba časa?. *Večer* (19.4.), 6.
72. Šeruga, Katja (2005): Kakšen smisel ima zavezništvo, če ni vzajemnosti. *Večer* (7.5.), 36–37.
73. Trtnik, Samo (2005): Ministrski sestanek za pol milijarde tolarjev. *Dnevnik* (30.11.), 2.
74. Videmšek, Boštjan (2005): Neodvisnost, odgovor na neugodna vprašanja. *Delo* (9.4.), 10–12.
75. Vidmajer, Saša (2005): Diplomacija v taktu Ovseja. *Delo* (5.1.), 1.
76. Vidmajer, Saša (2005): Umetnost Ovsejeve diplomacije je, da ni nihče ponižan. *Delo* (15.1.), 10–11.
77. Vidmajer, Saša (2005): Teatralična diplomacija. *Delo, Sobotna priloga* (12.3.), 2.
78. Vidmajer Saša (2005): Slovenski diplomati v Kirgiziji. *Delo* (30.3.), 2.

79. Vidmajer, Saša (2005): Bomo izvažali demokracijo?. *Delo, Sobotna priloga* (2.4.), 1.
80. Vidmajer, Saša (2005): Lahko Ovse preživi Rupla?. *Delo* (10.5.), 5.
81. Vidmajer, Saša (2005): Sem liberalec. Sem vedno to, kar sem. *Delo, Sobotna priloga* (9.7.), 4–6.
82. Vidmajer, Saša (2005): Leto napornega življenja. *Delo* (30.7.), 5.
83. Vidmajer, Saša (2005): Ni bližnjic v demokracijo. *Delo, Sobotna priloga* (3.12.), 5–7.
84. Vidmajer, Saša (2005): Ministrsko zasedanje Ovseja se začinja. *Delo* (5.12.), 1.
85. Vidmajer, Saša (2005): Ministrsko zasedanje Ovseja – Dvogovor Rusije in ZDA. *Delo* (6.12.), 1.
86. Vidmajer, Saša (2005): Tretjič zapored brez deklaracije. *Delo* (7.12.), 1.
87. Vidmajer, Saša (2005): Finale brez soglasja. *Delo* (8.12.), 5.
88. Vidmajer, Saša (2005): Posluh za ruske kritike. *Delo, Sobotna priloga* (10.12.), 5–6.
89. Zgaga, Blaž (2005): Slovenija za krmilom. *Večer* (14.1.), 2.
90. Zgaga, Blaž (2005): Za oživitev, reformo in uravnoteženje OVSE. *Večer* (14.1.), 2.
91. Zgaga, Blaž (2005): Sprejetje proračuna se še ne obeta. *Večer* (15.1.), 2.
92. Z.R. (2005): Dogovor, ki je povezal Evropo. *Delo* (2.8.), 1.
93. zur (2005): OVSE nastopa kot posrednik. *Večer* (4.1.), 6.
94. zur (2005): Operacija poslušanja končana. *Večer* (6.1.), 6.
95. Žitko, Stojan (2005): Čez noč v vrtincu dogodkov. *Delo* (13.4.), 1.

## **8. SEZNAM PRILOG**

PRILOGA A: IZPISI IZ ČLANKOV V SLOVENSKIH DNEVNIH ČASOPISIH

PRILOGA B: ANALIZA ČLANKOV V DELU V LETU 2005

PRILOGA C: ANALIZA ČLANKOV V DNEVNIKU V LETU 2005

PRILOGA D: ANALIZA ČLANKOV V VEČERU V LETU 2005

## **PRILOGA A: IZPISI IZ ČLANKOV V SLOVENSКИH DNEVNIH ČASOPISIH**

### **O POGAJANJIH**

»To bo dvodnevni delovni obisk v Ukrajini, kjer je OVSE v minulih mesecih odigral pomembno vlogo z misijo za opazovanje spornih predsedniških volitev pa tudi s posredovanjem pri urejanju politične krize v državi... Položaj v Ukrajini, eni od 55 članic OVSE, je zadnje mesece eno poglavitnih vprašanj, s katerimi se ukvarja organizacija.« (sta, Dnevnik, 4.1.2005: 4)

»Poleg posredovanja v politični krizi ponuja Ovse srednjeazijski državi še pomoč v obliki ustavnih in pravnih izvedencev... »Ugotovili smo, da je vloga Ovseja v tem primeru koristna in da utegne biti pomembna tudi v prihodnje, zato se naše dejavnosti nadaljujejo,« je izjavil zunanji minister in predsedujoči organizaciji Dimitrij Rupel. Omenil je, da je bil v okviru slovensko-ameriškega dialoga govor tudi o namerah, da bi Ovse v Kirgiziji pomagal pri izvedbi volitev, pri pravnih in ustavnih vprašanjih in pri urjenju policistov v povezavi z organizacijo in delovanjem policije.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.3.2005: 2)

»V Kirgiziji so se zgodile spremembe, ki bi na določeni točki lahko postale težko obvladljive... Ovse je bil med prvimi, ki so pomagali vzpostavljati stabilnost... Bil sem /Zannier/ deset dni skupaj s Peterletom. Pripravljala sva delovni načrt za pomoč Kirgiziji... To je bi dober primer, ko je Ovse prevzel vodstvo pri reševanju problemov v državi, čeprav ni prišel na prve strani<sup>82</sup>. (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 5–7)

»Najtežje vprašanje je bilo Uzbekistan, kjer smo zahtevali preiskavo in dobili privolitev države, da bo Ovse lahko nadzoroval proces. Smo edina mednarodna organizacija, ki ima v to vpogled<sup>83</sup>.« (Soban Branko, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 4–5)

»V razburkanih geopolitičnih okoliščinah poskuša Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi sprti strani<sup>84</sup> spraviti za pogajalsko mizo. Njeno glavno vodilo je: več sodelovanja,

---

<sup>82</sup> Je v intervjuju za Delovo Sobotno prilogo povedal Lamberto Zanier, OVSE.

<sup>83</sup> Je v intervjuju za Delovo Sobotno prilogo povedal Sergej Lavrov, zunanji minister Ruske federacije.

<sup>84</sup> Eno pomembnejših kriznih žarišč, s katerim se OVSE že dalj časa ukvarja je tudi Gorski Karabah.

manj konfrontacije. Iz tega sledi, da rešitve za Gorski Karabah še ni na obzorju.« (Glaube, Aleš, Dnevnik, 8.9.2005: 6)

»Dosedanja prizadevanja Rusije, Ukrajine in Ovseja za kompromisno rešitev so bila neuspešna.«, »spor z drugima dvema ostaja«, »Enajst let po podpisu premirja so razmere še neurejene.« in »Čeprav spopadi niso več tako intenzivni, se nasilje nadaljuje, čečenski uporniki pa terorizirajo tudi širšo regijo<sup>85</sup>«. (Miholič Andrej, Delo, 5.12.2005: 1)

»Pred ministrskim vrhom v Ljubljani je Ovse poskušal rešiti vsaj problem Južne Osetije, a zaman. Poskus se ni posrečil, tako da je Gruzija eden glavnih vzrokov, da vrh v Ljubljani še zdaleč ni tako uspešen, kakor bi lahko bil... Prav ta zaplet je nazorno dokazal, da je Ovse pri reševanju »zamrznjenih konfliktov« kljub najboljši volji pravzaprav brez moči. Predvsem zaradi nenehnega pritiska »velikih«, ki so organizacijo pravzaprav spremenili v svojo talko. Z zvezanimi rokami in v popolni odvisnosti (od velikih) konfliktov kajpak ni mogoče reševati.« (Soban Branko, Delo, 7.12.2005: 1)

»Gruzija, Ukrajina in Kirgizija so po besedah predsedujočega Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse) in slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla trije najpomembnejši dosežki slovenskega predsedovanja tej organizaciji.« (Darja Kocbek, Delo, 17.11.2005: 5)

»Kdo naj preseka kavkaški voz<sup>86</sup>? ... Na sedežu Združenih narodov v New Yorku so zavrnil pobudo Gruzije, Ukrajine, Azerbajdžana in Moldavije, naj svetovna organizacija prevzame reševanje konfliktov na njihovih tleh, ker se po njihovem prepričanju na Ovse ni več mogoče zanesti... Temu je pritrdil tudi Azerbajdžan in opozoril, da Ovse že trinajst let neuspešno rešuje problem Gorskega Karabaha, potrebne so torej nove ideje in novi mednarodni pogajalci.« (Soban, Branko, Delo, 27.12.2005: 4)

»Kljub pretiranemu zaupanju »servisni organizaciji« je dr. Dimitrij Rupel na Kosovu, ki spremlja vsak njegov korak in besedo, največja tuja politična zvezda po Billu Clintonu. Nihče noče razumeti, da je slovensko predsedovanje Ovseju zgolj posledica »evropskega urnika«;

---

<sup>85</sup> Članek z naslovom »OVSE in krizna žarišča«, govori le o neuspehih OVSE pri preprečevanju in reševanju konfliktov.

<sup>86</sup> Ob koncu leta prileti na račun OVSE še kritika s strani držav Guam, Gruzije, Ukrajine, Azerbajdžana in Moldavije.

tako v vladnih pisarnah kot na ulici je mogoče čutiti prepričanje, da je Rupel stopil na čelo organizacije zgolj zato, da popelje Kosovo v neodvisnost. Če bo dosegel samostojnost v letu dni, bo v Prištini ob aveniji Billa Clintona gotovo tekla tudi »Ruplova aleja«.« (Videmšek Boštjan, Delo, Sobotna priloga, 9.4.2005: 10–12)

»Ta organizacija, ki je vselej med kladivom in nakovalom velikih, je že lep čas ujetnica Kremlja, ki neprikrito podpira »separatistične režime« na omenjenih kriznih žariščih. To je pokazal tudi decembrski vrh v Ljubljani, kjer je bilo sicer izrečenih veliko spodbudnih besed, »zamrznjeni konflikti« pa kljub temu še naprej ostajajo nerešeni. Slovenija je to neprijetno breme zgolj spretno preložila na ramena Belgije, ki jo v tej vlogi čaka podobna usoda kot vse njene predhodnice.« (Soban Branko, Delo, 27.12.2005: 4)

## **O ZAČETKU PREDSEDOVANJA**

»Premier Janša in minister Rupel sta postavila v ospredje letošnje predsedovanje Ovseja in priprave na vodenje Unije.« (Vidmajer Saša, Delo, 5.1.2005: 1)

»Če sledimo napotkom za letošnje slovensko predsedovanje največji regionalni mednarodni organizaciji, je ta še vedno primarni instrument za zgodnje opozarjanje, preprečevanje konfliktov, pokonfliktno obnovo in krizno upravljanje... Ovse seveda ni le 55 sodelujočih držav ali pa njegovih 18 predstavništev oziroma misij v 16 državah, z okoli 2000 zaposlenimi v vseh svojih izpostavah in na dunajskem sedežu organizacije.« (Žitko Stojan, Delo, 13.4.2005: 1)

## **O HELSINŠKI SKLEPNI LISTINI**

»Helsinška sklepna listina je prinesla znamenite »tri košarice«, ki so povzemale področja sodelovanja med udeleženkami konference, in deset načel (deset zapovedi oziroma dekalog), k spoštovanju katerih so se države zavezale pri uravnavanju odnosov z drugimi državami in pri ravnanju z lastnimi državljani.« (Grah Matija, Delo, 1.8.2005: 1)

»Malokdo se spominja ali ve, kako usodno je Slovenija povezana z Organizacijo za varnost in sodelovanje v Evropi, Ovsejem, oziroma njeno predhodnico, Konferenco za varnost in sodelovanje v Evropi, KVSE. S tem nimam v mislih le dejstva, da so nas v to obširno



večstransko konferenco/organizacijo povabili že zgodaj po priznanju... Takrat sem bil član prve slovenske demokratične vlade in to so bila pomembna potrdila za naš nadaljnji razvoj. Tudi ne mislim tega, da je Slovenija izkoristila za mednarodno uveljavitev dva pomembna sestanka KVSE, septembra 1990 v New Yorku in novembra 1990 v Parizu... V Parizu sem priredil novinarsko konferenco, na kateri sem ministrom KVSE razdelil pomemben dokument, Memorandum o stanju jugoslovanske krize in o namerah Republike Slovenije<sup>87</sup>.« (Rupel Dimitrij, Delo, 5.12.2005: 1)

## **O MINISTRSKEM ZASEDANJU**

V Dnevniku (Hočevar Borut, Brstovšek Andrej, Glaube Aleš, Mihev Nina, 5.12.2005: 2) prikažejo misije OVSE ter bilanco slovenskega predsedovanja. Predsedujoči OVSE v letu 2005 Dimitrij Rupel je opravil 40 potovanj, 147 srečanj, službeno pa je bil odsoten 84 dni. Slovensko predsedstvo OVSE v letu 2005 je pomenilo 198 potovanj, 11 konferenc, 15 seminarjev in 25 delavnic, ki jih je Slovenija organizirala. Za predsedovanje je Slovenija porabila 2,5 milijarde tolarjev, kar je manj kot Portugalska leta 2002, ki je porabila 3 milijarde in Nizozemska, ki je porabila 4 milijarde tolarjev. Koliko je porabila Bolgarija ni znano.

»Skupno bo v Ljubljani 40 zunanjih ministrov, drugih delegacij ne bodo vodili šefi diplomacij. /bilo je 80 delegacij/ V Ljubljano tako ne bo Jacka Strawa, zunanjega ministra Velike Britanije, trenutno predsedujoče Evropski uniji. Ob odsotnosti ameriške državne sekretarke Condoleeze Rice bo ameriško delegacijo vodil njen namestnik Nicholas Burns<sup>88</sup>.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 5.12.2005: 2)

»Uspešen zaključek zasedanja<sup>89</sup> v Ljubljani bo zato velik zalogaj. Srečen konec ne bo izključno v rokah Slovenije, temveč predvsem v kompromisni pripravljenosti obeh velesil.« (Glaube Aleš, Dnevnik 5.12.2005: 2).

---

<sup>87</sup> Minister Rupel je v svojem mnenju objavljenem v Delu (5.12.2005) opozoril tudi na pomen, ki ga je OVSE v preteklosti imel za Slovenijo pa nanj pozabljamo.

<sup>88</sup> V Ljubljano na ministrsko zasedanje ni prišla polovica vodij diplomacij. Novinar pa v članku ne pojasni, kaj to pomeni. V začetku decembra je dr. Šabič omeni, da bo sprejetje sklepne listine odvisno tudi od tega, koliko šefov diplomacij bo sploh na zasedanje prišlo. V prvi vrsti pa ni bilo ameriške državne sekretarke, kar je lahko že dober pokazatelj o usodi sklepne listine. Novinar o tem sploh ne govori. Ne vpraša se, kaj pomeni udeležba le 40 šefov diplomacij za usodo slovenskega predsedovanja OVSE in za sprejetje sklepne listine.

<sup>89</sup> Novinar ne pojasni, kaj pomeni ne sprejetje sklepne deklaracije tako za Slovenijo kot predsedujočo, kot tudi za samo organizacijo.

»V ozadju plenarnega zasedanja, daleč stran od medijskega vrveža, so ves dan potekala usklajevanja sklepnih dokumentov, ki naj bi jih ministri sprejeli danes ob koncu zasedanja. O ključnem vprašanju, omembi tako imenovanih zavez iz Carigrada, sprejetih leta 1999, včeraj še ni bilo soglasja, zato se zdi vse bolj verjetno, da ministrska deklaracija ne bo sprejeta tudi tretje leto zapored.« (Lednik Aleš, Večer, 6.12.2005: 2)

»Čeprav so se pogajanja za tesno zaprtimi vrati občasno zdela obetavna, pa ključni akterji, Rusija in ZDA, niso dosegli političnega ravnotežja, na podlagi katerega bi bilo mogoče doseči kompromis in sprejeti deklaracijo.« (Lednik Aleš, Večer, 7.12.2005: 2)

»Tepeni OVSE«, »Na dnevnem redu ljubljanskega zasedanja se je ponovno pojavil predvidljiv spopad velesil, ali v sklepno deklaracijo uvrstiti šest let stare carigradske zaveze za umik ruske vojske iz Moldavije in Gruzije. Ta umetno ustvarjena izmenjava udarcev dejansko predstavlja zgolj klasično »nadomestno bojišče« za številna precej globlja razhajanja med ZDA in Rusijo... Sprejetje ministrske deklaracije OVSE v Ljubljani je bilo v takšnih okoliščinah uvodoma obsojeno na neuspeh. Če je Rupel menil, da lahko z nočnimi pogajanja preseže večletna globalna razhajanja, se je precenil. OVSE je bil spet tepen. Veliko udarcev ne prenese več.« (Glaube Aleš, Dnevnik 7.12.2005: 3)

»Ob številnih pohvalah za predsedovanje v minulem letu je največji zunanjepolitični uspeh naše države povezan z ureditvijo razmer v Ukrajini in Kirgiziji. Občutek, da bi veliko več lahko naredili tudi na Kosovu, pa potrjuje dejstvo, da na zasedanju v Ljubljani ni bila sprejeta posebna izjava o tej pokrajini.« (Lednik Aleš, Večer, 7.12.2005: 2)

»Če ni šlo z deklaracijo, pa so na vrhu sprejeli drugi pomembni dokument: časovni načrt reform OVSE. Rupel je dejal, da je bil kompromisni predlog, ki ga je podala Belgija<sup>90</sup>, sprejet po »treh do štirih urah trdih konfrontacij«. Najbolj sporna je bila usoda Urada za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR), kjer so uspeli najti kompromis med ruskimi zahtevami, ki bi lahko privedle do veta vsake članice na delo volilnih opazovalnih misij OVSE, in zahodnimi, ki zagovarjajo široko neodvisnost urada. ODIHR so zadolžili, da na prihodnjem ministrskem vrhu sam poroča o svojem delu in o mogočih reformah. »ODIHR

---

<sup>90</sup> Edini dokument, ki so ga ministrskemu vrhu sprejeli, je bil predlog Belgije, takrat prihodnje predsedujoče, glede reform OVSE. Sprejeli niso predloga Slovenije, predsedujoče in predsedujočega, ki je celo leto potoval in si prizadeval za doseganje kompromisa.

ostaja, kjer je, in se mu ne zavezuje rok,« je dejal Rupel.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 7.12.2005: 3)

»Po tridesetih letih je čas, da se prednostne naloge OVSE nekoliko osvežijo, posodobijo in spremenijo. Glede na konsenz, s katerim organizacija sprejema odločitve, se zdi še naprej edina smotrna rešitev spodbujanje kompromisov med pogledi realistov in idealistov... Težko je verjeti, da bi včeraj sklenjeno ministrsko zasedanje v Sloveniji obveljalo za zgodovinsko, toda v Ljubljani so bile vendarle sprejete nekatere zgodovinsko pomembne smernice za reforme, ki nakazujejo, v katero smer se bo organizacija razvijala.« (Glaube Aleš, Večer, 7.12.2005: 2)

### **O POMENU POTOVANJ**

»Vtis je, da se slovenska diplomacija premalo zaveda, da na njeno vlogo na čelu Ovseja ne vpliva samo to, koliko dejaven in vsenavzoč je njen predsedujoči, temveč, da je pomembna tudi verodostojnost njene lastne zunanje politike... V skladu z nalogami predsedujočega, ki so opisane v literaturi »je treba priznati, da so številni očitki na račun nenehno potujočega slovenskega zunanjega ministra pretirani. Kot predsedujoči organizacije, v kateri sodeluje 55 držav, je dolžan biti v stiku z njimi in je hkrati poklican za navzočnost na terenu, saj je pristojen za nadzor dela misij in za terenske diplomatske aktivnosti. Drugo vprašanje pa je, ali je treba in ali je koristno, da vse to venomer počne sam.« (Vidmajer Saša, Delo, 10.5.2005: 5)

### **O PROBLEMIH OVSE**

»OVSE je ogromna organizacija, šteje 55 držav. Lahko si predstavljate, da je v takšni organizaciji vedno dovolj prostora za razlike in neskladja« (Jaušovec Boris in Korade Dragica, Večer, 29.1.2005: 36–37)

»Zaradi notranjih razprtij so letos nastale težave pri financiranju Ovseja, saj Moskva noče več plačevati dosedanje članarine.« (Čibej Boris, Delo, 2.2.2005: 1)

»Lavrov je Ruplu tudi predstavil nov ruski predlog izračunavanja lestvice prispevkov v proračun OVSE.« (sta, Večer, 2.2.2005: 6)

»Zaplet s proračunom Ovseja je sprožila Rusija s predlogom radikalne spremembe razmerij. Medtem ko sta največji plačnici, Rusija in ZDA, za delo Ovseja doslej prispevali približno enako, vsaka po približno deset odstotkov, naj bi po ruskem predlogu Rusija poslej plačevala 1,69 odstotka, ZDA pa 30 odstotkov.« (Grah Matija, Delo, 15.1.2005:1)

»Soliranje ZDA in Rusije, ki naj bi se bližali soglasju o proračunu Ovseja, je še posebno vznejevolilo ministra Asselborna /EU/. Poudaril je, da »Unija zagotavlja 70 odstotkov proračuna organizacije, zato ne more biti samo plačnica««. (Mašanovič Božo, Delo, 18.4.2005: 3)

»Prav tako je odprto, kdo bo nasledil generalnega sekretarja, Čeha Jana Kubiša, ki mu mandat poteče sredi leta.« (Grah Matija, Delo, 14.1.2005: 1)

»Za multilateralista Powlla je OVSE kljub pomanjkljivostim predstavljal možen forum dialoga z Rusijo. Unilateralistki Riceovi služi kvečjemu kot boksarski ring, v katerega je pripravljena vstopiti le, če bi bilo že pred tekmo jasno, da bo Moskva padla v prvi rundi.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 7.12.2005: 3)

»V Moskvi se pritožujejo, da se Ovse ukvarja le še z eno od svojih treh izvornih nalog, s političnim in človekoljubnim vprašanjem, pa še tu uporablja »dvojna merila«... Rusija hoče, da bi se Ovse moral spet ukvarjati tudi z varnostnimi in gospodarskimi vprašanji.« (Čibej Borisa, Delo, 2.2.2005: 1)

Ruski predsednik Vladimir Putin je na srečanju z visokim predstavnikom Evropske unije za skupno zunanjo in varnostno politiko Javierjem Solano po svoje grdo ošvrknil Ovse, ki mu letos predseduje Slovenija. Organizaciji je očital dvojna merila in dodal, da Rusija sicer je za Ovse, vendar ne v takšni podobi. (Soban Branko, Delo, 7.4.2005: 2).

»Moskva očita organizaciji pristranskost in neuravnoveženost. OVSE naj bi se preveč ukvarjal s človekovimi pravicami na tleh nekdanje Sovjetske zveze, netransparentno in z dvojnimi merili naj bi potekalo delo volilnih opazovalcev OVSE, premalo pozornosti pa naj bi bilo po drugi strani namenjene politično –vojaški in okoljevarstveno-ekonomski dimenziji organizacije. Washington ruske očitke odločno zavrača.« (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 5.12.2005: 2)

»Medtem ko ima Urad za demokratične ustanove in človekove pravice za Rusijo preveliko avtonomijo, so ga ZDA označile za zlati standard pri opazovanju volitev.« (Lednik Aleš, Večer, 6.12.2005: 2)

»Včeraj je v Belorusiji dejal<sup>91</sup>, da je kritično poročilo Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi o parlamentarnih volitvah februarja in marca v Kirgiziji pripomoglo k prizadevanjem tistih, ki so želeli destabilizirati državo.« (sz in agencije, Dnevnik, 31.3.2005:7)

»Z revolucijo v Kirgiziji se nedvomno oži območje ruskega vpliva, zato tudi ne presenečajo izjave vodje ruske diplomacije Sergeja Lavrova, ki je OVSE obtožil spodbujanja opozicijskega gibanja v Kirgiziji.« (Glaube Aleš in agencije, Dnevnik, 25.3.2005: 7)

## **O KRITIKI DELOVANJA OVSE IN RUPLA**

»V Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi je najpomembnejše to, da deluješ nepristransko in uravnoteženo, se opiraš na neodvisno presojo.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

»Ovse je forum petinpetdesetih, a vedno je bil igra dveh, in Združene države so ostale edina preostala supersila. Na jedilnik Ovseja agresivno postavljajo teme, kot so izvoz demokracije in angažma organizacije zunaj njenega območja. Slovensko predsedovanje je prvo v nizu treh zaporednih mandatov držav članic EU, a ZDA se vedejo malone tako, kakor da gre za njihovega. Tukajšnji vodja diplomacije težko zaobide nasvete ministrice Riceove in namestnika Zoellicka.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 2.4.2005: 1)

»Celoten dialog v Ovseju določajo napetosti v odnosih med Zahodom in Vzhodom, predvsem razmerje Ruske federacije do Ovseja. Povrh vsega je v zraku nenhna dilema, ali ni Organizacija za varnost in sodelovanje v krizi. Skratka: lahko Ovse preživi slovensko predsedovanje?« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

---

<sup>91</sup> Kritikam se je pridružil tudi ruski zunanji minister Lavrov.

## O POZITIVNEM ODNOSU DO OVSE IN RUPLA

»S predsednikovanjem Ovseju je Slovenija v samem središču teh zgodovinskih odločitev, zato se ji bo obrestoval vsak prispevek k odpravljanju vzrokov globokih nesporazumov... Z delovanjem v Ovseju dokazuje, da lahko tudi mali prispevajo svoje.« (Kramžar Barbara, Delo, 10.3.2005:5)

»Njeno zdajšnje predsedovanje OVSE in prihodnje EU pa dokazuje, da uživa v mednarodni areni kredibilnost...To nam gotovo koristi, povečuje našo prepoznavnost, nalaga določeno odgovornost. Slovenija – kolikor more – posreduje med zelo pomembnimi akterji na svetovni sceni: med Američani in Rusi, med Ukrajinci in Rusi, med Srbi in Albanci itd. Ne bi želel vnaprej napovedovati velikega uspeha. Vidni, opaženi ter cenjeni bomo glede na to, kar bomo storili. To je velika priložnost, je pa res, da nam to jemlje veliko časa in energije.« (Jaušovec Boris in Korade Dragica, Večer, 29.1.2005: 36–37)

»Je OVSE za Slovenijo priložnost ali izguba časa?<sup>92</sup>... »Kljub zapisom v nekaterih medijih menim, da je to koristno in ni v nasprotju z interesi slovenske zunanje politike,« ocenjuje /Rupel/ in dodaja, da je slovenskega ministra mogoče večkrat videti na tujih televizijah.« (Lednik Aleš, Večer, 19.4.2005: 6)

»»Dogodek<sup>93</sup> je za Slovenijo zelo pomemben, saj utrjuje vlogo naše države kot pomembne akterke in odgovorne članice mednarodne skupnosti,« je včeraj povedal Dimitrij Rupel.« (Lednik Aleš, Večer, 24.11.2005: 6)

## O POMENU OVSE

»Po Ruplovem mnenju je Ovseju v preteklosti uspelo zajezičiti plimo represije in zatiranja v Vzhodni Evropi, danes pa stoji pred nalogo, »da zanese reforme in demokracijo v srednjo Azijo«. Toda pravi izziv za svet, ki ga danes predstavljajo države Ovseja, je po Ruplovem mnenju njegova nadaljnja integracija.« (Grah Matija, Delo, 1.8.2005: 1)

»Kakor je v nastopu poudaril Dimitrij Rupel, Ovse v zadnjih 30 letih izjemno vplival na dogajanje v Evropi, kljub temu pa je ena najbolj podcenjenih mednarodnih organizacij. V

---

<sup>92</sup> Vprašanje so zastavili Ruplu na zasedanju Odbora za zunanjo politiko.

<sup>93</sup> Ministrski vrh v Ljubljani

času, ko se svet ukvarja s terorizmom na eni strani in z veliko potrebo po varovanju človekovih pravic na drugi, je ena glavnih nalog te operacije, kako uskladiti ta koncepta je opozoril Rupel.« (Z.R., Delo, 2.8.2005: 1)

»Ovse ni atraktivna mednarodna organizacija. Pred njenimi vrati ni čakajočih, med njenimi mehanizmi ni sankcij, njen logo je nevpadljiv. In vendar so bele toyote vseprisotne in je na obširnem postsovjetskem terenu organizacija z visokim profilom. Včasih je edini kanal, ki še deluje.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 5–7)

»S 55 sodelujočimi in enajstimi partnerskimi državami, ki štejejo skupaj 1,2 milijarde prebivalcev, je Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) edinstvena in največja regionalna organizacija, katere vpliv se najbolj čuti od Balkana preko Kavkaza do srednje Azije... Odkar se je organizacija leta 1994 preimenovala v OVSE, njeno ime odseva sodobno stalno strukturo, njeno poslanstvo pa je še naprej v prvi vrsti usmerjeno v zgodnje preprečevanje in opozarjanje na konflikte<sup>94</sup>. Povedano v ekonomskem žargonu – delo OVSE je krizno upravljanje. Njen mandat v mednarodni skupnosti je širok; poenostavljeno povedano, zajema tako promocijo demokracije in človekovih pravic kakor tudi mirno, diplomatsko posredovanje v konfliktih v regiji.« (Lednik Aleš, Večer, 5.12.2005: 2)

»Ena največjih varnostnih organizacij na svetu je še do pred nekaj leti bolj spominjala na nebogljenega brezzobega tigra, danes pa se zdi, da je prebrodila krizo identitete in se začela uveljavljati kot pomemben mednarodni in upoštevanja vreden dejavnik. Za vitalno organizacijo se je OVSE izkazala predvsem v bolj oddaljenih deželah, kjer ljudje živijo v težkih socialnih in političnih razmerah.« (Lednik Aleš, Večer, 7.12.2005: 2)

## **O POMENU PREDSEDOVANJA**

»Kot predsedujoča država OVSE se mora Slovenija ukvarjati s problemi OVSE in na prvi pogled je to povsem ločeno vprašanje od slovenske zunanje politike, pa vendar tej ugledni združbi predseduje zunanji minister Slovenije. Od njega je odvisno, kakšen ugled bosta po

---

<sup>94</sup> Prav zgodnje opozarjanje na konflikt in njihovo prepričevanje dela OVSE nezanimiv za medije. Saj, če je OVSE uspešen, konflikta ni, potem tudi ni slabe novice, ki je dobra, in mediji nimajo o čem poročati.

tem predsedovanju v svetu imela slovenska država in tudi on sam<sup>95</sup>.« (Šeruga Katja, Večer, 7.5.2005: 36–37)

»Koliko bo Rupel na mednarodnem parketu uspel iztržiti za državo do konca leta, ko bo končal predsedovanje, ni mogoče napovedati... neomejeni dostop do pomembnih svetovnih in evropskih voditeljev. Tega sedaj 'uživa' Rupel, kar mu trenutno najbolj koristi v pogovorih o Kirgiziji, kjer ima OVSE v imenu mednarodne skupnosti osrednjo vlogo.« (Šeruga Katja, Večer, 19.4.2005: 6)

### **O MNENJU URADNIH OSEB**

»Organizacija jih ne sili, da bi sprejele skupno stališče, ampak da ne glede na politične razlike poiščejo rešitve... Praktična posledica je da ima vsakdo možnost veta. Celotne države lahko zaradi svojih varnostnih tem zapletejo odločanje; in to uporabljajo, recimo kavkaške.«  
pojasnjuje konsenz Lamberto Zannier in dodaja, »Toda gre za zdrav pristop, saj lahko male države dvignejo raven svojega specifičnega problema do točke, ko jih morajo velike poslušati. Ovse jim omogoča, da jim prisluhnejo<sup>96</sup>.« (Vidmajer Saša, Delo, Sobotna priloga, 3.12.2005: 5–7)

»A OVSE ne organizira volitev, zgolj opazuje jih, zato lahko le Bog z gotovostjo ve, kaj se je dogajalo. Nasploh je OVSE zelo težavna organizacija, ker je v njej veliko takšnih, ki jih zanimajo revolucije, in veliko takšnih, ki jih zanima ohranjanje statusa quo. Države se denimo lahko strinjajo o gospodarski politiki, celo o boju proti terorizmu, medtem ko o demokraciji in volitvah zelo težko najdejo skupen jezik. Odras tega je cel kup težav, ki jih imamo v organizaciji tako s sprejemanjem dokumentov kot tudi z reformami<sup>97</sup>.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 3.12.2005: 2)

---

<sup>95</sup> Dr. Bojko Bučar v intervjuju za Večer pojasni bralcem pomen predsedovanja OVSE za Slovenijo.

<sup>96</sup> Je v intervjuju za Delo o delovanju OVSE povedal Lamberto Zannier.

<sup>97</sup> Je v intervjuju za Dnevnik tik pred ministrskim zasedanjem povedal predsedujoči OVSE, Dimitrij Rupel.



## O NALOGAH PREDSEDUJOČE DRŽAVE

»OVSE je toliko ukrajinska kot slovenska, ruska ali ameriška organizacija, predsedujoči pa služi vsem članicam v enaki meri<sup>98</sup>.« (sta, mi, Dnevnik, 6.1.2005:4)

»Pri predsedovanju OVSE namerava Slovenija ravnati previdno in obzirno. »Ne želimo nastopati s stališči, pri katerih potem ne bi mogli doseči soglasja. Še tako izbrušena stališča nam ne bodo pomagala, če jih ne bo mogoče uskladiti z drugimi,« je povedal Rupel in zagotovil, da bodo enako pozornost namenili tako problemom v srednji Aziji in na Kavkazu kot v vzhodni in jugovzhodni Evropi. Posebej zavezana pa se bo slovenska diplomacija čutila delovanju v JV Evropi, zlasti na Kosovem, kjer se izteka čas statusa quo.« (Glaube Aleš, Dnevnik, 5.1.2005: 4)

»Dodatna težava ob pričetku slovenskega predsedovanja je v tem, da zaradi nesoglasij med vzhodnim in zahodnim delom članstva organizacije – podobno kot ni bil sprejet proračun – do danes še ni bil imenovan novi generalni sekretar.« (bz, Večer, 3.1.2005: 2)

»Zunanji minister Švice Michael Ambuehi je pozval k enakopravnemu dialogu vseh sodelujočih držav: »OVSE je v krizi identitete, katere ne gre podcenjevati. Organizacija si mora postaviti cilje, v katerih bo vidno izražena kolektivna volja.«« (Glaube Aleš, Dnevnik, 6.12.2005: 2)

»Je svetla preteklost vse, na kar se lahko danes, ko povezuje 55 držav, sklicuje? ... Po drugi strani pa so vse /mednarodne organizacije/ – vključno z Natom in OZN – v krizi. Ovse seveda ni izjema. To, da se mora spremeniti, je jasno vsem, nikomur pa ni povsem jasno, kako in v kaj se naj spremni. Morda bi se spet splačalo prebrati načela, norme in zaveze, ki so se oblikovale v minulih 30 letih.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

»Med pomembnejšimi dosežki je minister Rupel omenil priprave na reformo OVSE. Kot osrednji je omenil vprašanja, ali naj bi postala organizacija s pravno osebnostjo in ali bi lahko oblikovali skupno ustavo, v kateri bi povzeli vsa temeljna načela. Kot najbolj sporno pa je označil dilemo, ali naj bi odločitve posameznih držav postale javne, tako da bi jih morale razložiti, kadar bi bile v nasprotju z »glavnim tokom«. Sedaj poslušajte OVSE na podlagi

---

<sup>98</sup> Je za Dnevnik izjavil Dimitrij Rupel.

soglasja in zadošča ugovor ene same države, da se ustavi določen postopek.« (Maksimovič Branko, Večer, 1.8.2005: 6)

»Upravljanje in moderiranje Ovseja, organizacije, kjer odločanje poteka s konsenzom, je vedno občutljiva diplomatska igra iskanja najmanjšega možnega strinjanja. Letos je postalo skrajno delikatno... Ovse se je Sloveniji zgodil v manj primernem trenutku, ko je že dobila novo, večjo nalogo. Hkrati pa se je znašla na čelu organizacije v času, ko je po krizi v Ukrajini, dogajanju v Srednji Aziji in zaradi ameriško-ruskih napetosti, iskanje ravnotežja v forumu 55 držav postalo težje kot kdaj prej.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

## **O KONSENZU IN SPREJEMANJU ODLOČITEV**

»Vseh 55 držav udeleženk OVSE ima enak status, kar pomeni, da je za sprejem odločitev nujno potreben konsenz.« (Lednik Aleš, Večer, 5.12.2005: 2)

»Toda zagotavljanje varnosti in prepoznavnosti je dolgotrajen proces. Ker pa se tudi najdaljša pot začne s prvim korakom, smo včeraj po medmrežju skušali zaznati premike, ki jih je ljubljansko zasedanje povzročilo v zavesti stare celine. Kljub uporabi novega medija smo ostali razočarani: z geslom »Slovenia« (pa »Slowenien« in »Slovenie«) nismo odkrili prav nič novega. Tudi ko smo dodali »osce« (torej OVSE po angleško), se je pojavilo nekaj omemb le v agencijskih novicah, niti besedice pa o gostoljubni Sloveniji in njeni praznično /.../ okrašeni prestolnici... Glede na dejstvo, da pa so skoraj povsod zabeležili zmago naših rokometašic na svetovnem prvenstvu, in ob spominu na slavospeve Katančevi četi se kar vsiljuje misel, da bi raje kot za zasedanje ministrskega sveta OVSE prispevali še kakšen žeton za organizacijo svetovnega ali evropskega prvenstva – že v čem. Ob misli na grozeče predsedovanje Evropski uniji pa bi si želeli, da bi diplomate ogradili kje na robu mesta, da jim davkoplačevalci ne bodo v napoto.<sup>99</sup>« (Maksimovič Branko, Večer, 7.12.2005: 2)

---

<sup>99</sup> S to kritiko mislim, da je novinar popolnoma zgrešil bistvo. Z ministrskimi zasedanji in predsedovanjem mednarodnim organizacijam, države ne postane bolj poznana v javnosti, ampak v mednarodni skupnosti, kjer navezuje stike s pomembnimi in vplivnimi državami. Navadno prebivalstvo, ki bere časopise ali raziskuje na medmrežju, ne more veliko vplivati na vlogo Slovenije v mednarodni skupnosti. Nanjo lahko vplivajo predvsem diplomati velesil. Slovenija, kot majhna država v vseh pogledih, lahko svoj vpliv v mednarodni skupnosti popravi in poveča le z uspešnim delovanjem v mednarodnih organizacijah. Tu se lahko na enakovredni ravni pogaja z velesilami, ki jim sicer za Slovenijo ne bi bilo mar. In prav med temi velesilami je Slovenija krmarila eno leto, bolj ali manj uspešno, navezovala pa je stike in se pogajala. Slovenija obstaja tudi v mednarodni skupnosti.

»Slovensko predsedovanje se bo uradno sicer končalo 31. decembra. Prihodnje leto bo Slovenija članica tako imenovane trojke OVSE, v kateri sodelujejo prejšnja, sedanja in prihodnja predsedujoča država. (Brstovšek Andrej, Dnevnik, 7.12.2005: 3)

## **O OCENAH PREDSEDOVANJA**

»Uspešnost predsedovanja pa bomo gotovo lahko ocenili decembra letos, ko se bo v Ljubljani srečalo 55 zunanjih ministrov držav OVSE. Če bodo prispele prav vsi ministri, bo verjetno na vidiku pomemben dogovor oziroma reforma organizacije, kar bi bil zelo velik uspeh. Če bo udeležba bolj klavrna, pa bo jasno, da soglasja o prihodnosti OVSE še vedno ni. A za to ne more biti odgovorna le predsedujoča država, temveč vse članice.« (Zgaga Blaž, Večer, 14.1.2005: 2)

»Kam se bo glede na dosedanja predsedovanja uvrstila Slovenija, bo odvisno prav tako od tega, kako se bo izteklo leto – z deklaracijo ob decembrskem zasedanju v Ljubljani ali brez nje. To bo tudi pokazalo, da je bila Slovenija kos izzivu ohranjanja dialoga med vodilnima akterjema v Ovseju, Združenimi državami in Rusko federacijo.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

»Slovensko predsedovanje Ovseju bodo seveda ocenjevali predvsem drugi, toda tudi splošno znani podatki iz zadnjih treh mesecev kažejo, da dela ni bilo malo niti ni potekalo v prazno. Podrobni podatki MZZ potrjujejo zelo različne dejavnosti, pri čemer ne kaže prezreti t.i. tihe diplomacije, čeprav je uradno gradivo seveda ne razkriva.« (Žitko Stojan, Delo, 13.4.2005: 1)

»Strokovnjaki opozarjajo, da je pomemben del rezultata odvisen od kakovostne priprave države. Nekateri so v dvomih, ali se je Slovenija na izziv dovolj dobro in skrbno pripravila.« (Vidmajer Saša, Delo, 30.7.2005: 5)

»Letošnji predsedujoči Ovseju in slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel meni, da je slaba dva tedna pred zasedanjem že mogoče ugotoviti, da smo se na čelu te organizacije uveljavili kot aktivna in odgovorna članica mednarodne skupnosti in si hkrati ustvarili močan kapital ne

le na Balkanu, temveč tudi na Kavakzu in v srednji Aziji.« (Vidmajer Saša, Delo, 24.11.2005: 5)

»Dimitrij Rupel /je/ predsedovanje organizaciji v tem letu označil kot dobro vajo za predsedovanje EU. Ministrski vrh je največji politični dogodek v samostojni Sloveniji, ki utrjuje vlogo naše države kot pomembne akterke in odgovorne članice mednarodne skupnosti... Mislim, da bomo to predsedovanje opravili dokaj uspešno in brez bolečin.« (Lednik Aleš, Večer, 5.12.2005: 2)

## PRILOGA B:

### ANALIZA ČLANKOV V DELU V LETU 2005

A	B	C	D	E	F
3	2	4	2	1	1
2	2	5	1,4	1	1
2	2	5	2,4	1	1
2	1	2	2	2	1
2	1	1	1	2	2
2	1	2	1,2	1	1
2	1	2	1,2	1	1
2	1	1	1,4	1	1
2	1	1	1	1	1
2	1	1	1,2	1	1
2	1	1	1	1	2
2	1	1	1	1	1
	2	5	1,2,4,5	1	1
2	2	5	1,4	1	2
	1	2	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	2
	2	5	1,2,3	1	2
2	1	2	1,2,4,5	1	1
2	1	1	1,2	1	2
	2	5	1,2,4	1	1
2	1	1	1,2	1	2
2	1	1	1,4	1	1
	2	5	1,5	2	2
	2	5	1,2,4	1	1
1	1	2	1,2	1	1
3	1	2	2,4	1	1
2	1	2	1,4,5	1	1
2	1	1	1,2	1	2
2	1	2	1,2,4	1	1
2	1	1	1	2	2
1	1	2	4	1	1
4	1	2	1,5	2	2
3	1	2	1,2,4	1	1
	2	5	4	2	2
2	1	1	1	2	2
1	1	1	1	2	2
2	1	2	1	2	2
2	1	2	2	2	1
2	1	2	1,2	1	2
2	1	1	1	2	2
2	1	1	1	1	1
	1	2	1	1	1
2	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
4	1	2	2,3,5	2	1
1	1	1	1,2,5	1	1
	1	2	2,4	1	1

2	1	2	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	2
2	1	1	1,4	1	1
2	1	1	1	1	2
	1	2	1	2	1
2	1	2	1,2	1	2
	1	2	2,4	1	1
	1	1	1	1	1
	1	1	1	1	1
2	1	2	1,2,4	1	1
2	1	1	1	1	2
	1	1	2,5	1	2
2	1	1	1	2	2
3	1	1	1	2	2
3	1	4	1,2	1	1
3	1	1	1	2	2
3	1	4	1,2,4	1	1
	1	1	1	2	2
4	1	2	1	1	2
4	1	4	1,2,4,5	1	1
4	2	6	1,2,3,4,5	1	1
	1	1	2,4	1	1
3	1	2	1,2,5	1	1
2	1	2	1,2,4	1	1
2	2	5	2,4	1	1
2	1	1	1	1	2
4	1	4	1,2,4,5	1	1
4	1	4	1,2,4	1	1
2	1	2	1,4	1	1
4	2	6	1,2,5	1	1
4	1	1	1,2	1	1
1	1	1	1	2	2
2	1	2	1,2,4	1	2
4	1	4	1,2,	1	1
1	1	2	1,2,4	2	1
2	1	2	1,2,4,5	1	1
1	1	2	1,2,4	1	1
2	2	5	2,4,5	1	1
2	1	3	1,4	1	1
2	1	2	4	2	1
8/88 (3)	14/88 (2)		35/88 (4)		55/88 (1)
10/88(4)			15/88 (5)		
			72/88 (1)		
			49/88 (2)		
			3/88 (3)		

## PRILOGA C:

### ANALIZA ČLANKOV V DNEVNIKU V LETU 2005

A	B	C	D	E	F
2,3	1	2	1	1	1
2	1	1	1	2,1	1
2	1	2	1,2	2	1
1	1	1	1	1	2
1,2	1	1	1,2	1	1
2	1	2	1,2	1	1
4	1	4	2,4	1	1
3	1	4	2	1	1
2	1	1	1,2	2	1
2	1	2	1,2	1	1
4	1	4	1,4	1	1
2	1	1	1	2	2
2	1	2	1,4	1	1
2	1	2	1,2,4	1	1
1	1	1	1	2	1
2	1	1	1	2	2
	1	2	1,4	2	1
	2	5	4	2	2
2	1	2	1,4	1	1
	2	5	2	2	2
2	1	2	1,4	1	1
2	1	2	1	1	1
2	1	1	1	1	1
2	1	1	1	2	2
	1	2	4	1	1
	1	2	4	1	1
2	1	1	1	1	1
1	1	2	1,2	2	2
2	1	1	1,4	1	1
1	1	1	1,2	1	2
1	1	1	1	2	2
	1	1	1	1	2
	1	1	1	2	2
1	1	1	1	2	2
	1	1	1	2	2
3	1	4	2,4,5	1	1
2	2	5	2,4,5	1	1
4	1	4	2	2	1
1	1	1	1	1,2	2
2,4	1	2	1,2,4	1	1
2,4	1	2	1,2,4	1	1
2	1	2	1	2	2
2	1	2	1,4	1	1
4	1	1	2,5	1	1
2	1	2	1,2,5	1	1
2	1	1	1	1	2
2	2	5	1,2,4,5	1	1

2	1	1	1	1	1
3/48 (3)	4/48 (2)		16/48 (4)		32/48 (1)
6/48 (4)			5/48 (5)		
			37/48 (1)		
			19/48 (2)		
			0/48 (3)		



## PRILOGA D:

### ANALIZA ČLANKOV V VEČERU V LETU 2005

A	B	C	D	E	F
2	1	2	1,2	1	1
2	1	2	2	1	1
2	1	2	1,2	1,2	1
2	1	2	1	2	1
2	1	1	1	1	2
2	1	2	1,2	1	1
1	1	1	1	2	2
2	1	2	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	1
4	1	4	2	1	1
2	2	5	1,2	1	1
2	1	1	2	2	2
2	1	1	1	1	1
2	1	2	1,2	2	1
1	1	2	1,2	1	1
2	1	1	1	2	2
2	1	1	1	2	2
4	1	4	2,3	2	1
2	1	2	1,5	1	1
2	1	2	1	1	2
2	1	2	1,4	1	1
2	1	1	1	2	2
2	1	2	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	1
2	1	2	1,4	2	1
1	1	1	1,2	1	1
1	1	1	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	1
2	1	2	1	1	2
2	1	2	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	2
2	1	1	1	1	2
2	1	2	1,4	1	1
1	1	1	1	1	1
3	1	4	2,3,4	2	1
2	1	1	1	1	2
2	1	2	1	2	2
2	1	1	1	2	2
1	1	2	1	1	1
2	1	1	1,2	1	2
2	1	2	1,2	1	1
2	1	1	1	2	2
1	1	2	1,2,4	1	1
1	2	5	2,4	1	1
1	1	1	1,5	1	2
1	1	1	1,5	1	2
1	1	1	1,4,5	1	1

1	1	1	2	1	1
2	1	2	1,2,4,5	1	1
2	1	1	2	1	2
2	1	1	1	1	1
	1	2	1	1	1
2	2	5	4	1	1
2	1	2	1,2	1	2
	1	1	1	1	1
2	1	1	1,5	1	2
2	1	2	1,4	2	2
2	1	1	1,3	1	2
	1	2	1,2,3	1	1
	1	1	1	1	1
	1	2	2,4	1	1
4	1	4	1,2,4,5	1	1
2	1	1	1,4,5	1	1
2	1	1	1	1	2
	1	2	1	2	2
2	2	5	4	1	1
2	1	2	1,5	1	2
2	1	1	1,5	1	2
2	2	5	1,2,5	1	2
1	1	4	1,2,5	1	2
2	1	1	3	1	2
3	1	2	2,5	1	2
2/72 (3)	5/72 (2)		14/72 (4)		37/72 (1)
3/72 (4)			13/72 (5)		
			59/72 (1)		
			33/72 (2)		
			5/72 (3)		